

Riksdagens protokoll

2013/14:25

Tisdagen den 12 november

Kl. 13.00 – 16.05
18.00 – 22.49

Protokoll
2013/14:25

1 § Justering av protokoll

Protokollen för den 4, 5 och 6 november justerades.

2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:6 för torsdagen den 7 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

3 § Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden hade kommit in:
fredagen den 11 oktober
fredagen den 18 oktober
onsdagen den 23 oktober
fredagen den 25 oktober

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:82

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:82 Konkurrensneutrala villkor för företagare
av Carina Adolfsson Elgestam (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 november 2013

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:93

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:93 Mobiltäckning

av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 8 november 2013

Näringsdepartementet

Anna-Karin Hatt (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:94

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:94 Serviceutveckling på landsbygden

av Lena Olsson (V)

Interpellationen kommer att besvaras den 22 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 8 november 2013

Socialdepartementet

Stefan Attefall (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:95

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:95 Ett it-samhälle tillgängligt för alla

av Gunnar Sandberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 8 november 2013
Näringsdepartementet
Anna-Karin Hatt (C)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Prot. 2013/14:25
12 november

5 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse
2013/14:32 till trafikutskottet

Motioner
2013/14:Sk1 och Sk2 till skatteutskottet
2013/14:So5 till socialutskottet

EU-dokument
KOM(2013) 721 till skatteutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 2 januari 2014*.
KOM(2013) 740 till arbetsmarknadsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 december*.
KOM(2013) 757 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 december*.

6 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:
Justitieutskottets betänkanden 2013/14:JuU8, JuU5 och JuU7
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU11
Trafikutskottets betänkanden 2013/14:TU2 och TU3

7 § Svar på interpellation 2013/14:57 om industriproduktion i övre Norrland

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):
Fru talman! Jonas Sjöstedt har frågat mig vad jag avser att göra för att underlätta industriinvesteringar i norra Sverige. Vidare har Jonas Sjöstedt frågat om jag avser att påtala för Volvoledningen att man vid beslutet 2005 om miljö- och investeringsbidrag på 135 miljoner kronor utfäste sig att ha en komplett hyttfabrik i 15–20 år samt om jag gör bedömningen att Volvo bör återbetala hela eller delar av det investeringsstödet om man väljer att flytta hyttmonteringen från Umeå.

Jag välkomnar denna interpellationsdebatt och anser att de frågor Jonas Sjöstedt ställer är viktiga. Låt mig inledningsvis betona att jag delar den oro som många människor i Umeå känner. Det är därför viktigt att företagen tar sitt ansvar men även att det finns offentliga strukturer i form av trygghetssystem och fortbildning att tillgå.

Vad gäller industriinvesteringar i norra Sverige har regeringen sedan 2006 vidtagit en rad åtgärder och i budgetpropositionen för 2014 aviserat ytterligare. Bland annat har vi sänkt bolagsskatten, vilket har varit särskilt välkommet bland norrländsk basindustri. Vidare har regeringen i sin mineralstrategi tagit initiativ till en rad åtgärder för att främja norrländsk mineralutvinning. För att förbättra kapitalförsörjningen har verksamhetsområdet för Inlandsinnovation utökats till att omfatta hela norra Sverige. I det ännu inte beslutade strukturfondsprogrammet för 2014–2020 kommer ytterligare kraftfulla resurser att tillföras norra Sverige.

I fallet med den nu aviserade konsolideringen inom AB Volvo kan jag bara konstatera att jag har en bra kontakt med företagets ledning. Företaget har gjort en översyn av sin globala lastbilsverksamhet och kommit fram till att vissa delmoment vid anläggningen i Umeå av företagsekonomiska skäl bör flyttas till Göteborg. I det tagna beslutet ingår även andra förändringar av verksamheten i Göteborg, Belgien och Frankrike. Skälen för detta varken kan eller bör jag som näringsminister ifrågasätta.

Jag kan konstatera att merparten – 85 miljoner kronor – av det stöd som AB Volvo beviljades av den socialdemokratiska regeringen 2005 syftade till att minska utsläppen från måleriverkstaderna vid anläggningen i Umeå, en verksamhet som nu inte berörs av det aktuella beslutet. Resterade investeringsstöd – 45 miljoner kronor – avsåg utbyggnad av anläggningen. I samband med beviljandet av dessa stöd ställde den förra regeringen inga särskilda krav utöver de generella kraven i aktuell stödförordning. Verkställande och uppföljning av stödbesluten ligger i dag hos Tillväxtverket, som har att utifrån aktuell stödförordning bedöma och fatta beslut om eventuella återkrav. Jag kan inte här föregripa myndighetens bedömning.

Den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Västerbotten finns i regionen. Därför finns också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna i länet. Det handlar bland annat om medel för projekt- eller företagsstöd i syfte att stärka utvecklings- och konkurrenskraften i regionen. Från statens sida kan konkurrenskraften bäst främjas genom innovationssatsningar, utbildning och goda ramvillkor för företagande samtidigt som företagen ansvarar för att bedriva verksamheten effektivt och leverera varor och tjänster med god kvalitet.

Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Från Volvo Lastvagnars fabrik i Umeå får 500 gå. Ytterligare flera hundra berörs. Man tar in underleverantörer och serviceföretag. Det här berör mig lite extra, för det är min gamla arbetsplats. Här har jag arbetat. Det är den monteringshall där jag själv har stått och jobbat som ska tystna när verktygen läggs åt sidan. Det är mina gamla arbetskamrater som får gå.

Jag vet vilken ovisshet som väntar dem och hur svårt det är att få ett arbete i dag om man blir arbetslös. Jag vet hur usel a-kassan är och hur svårt det är att klara sig på den. Den innebär ett dramatiskt inkomstbortfall för en metallarbetare. Kanske hälften av inkomsten försvinner.

De som nu får gå är de som arbetat ihop Volvos vinst genom åren. Vinsten per anställd har ofta överstigit flera hundra tusen kronor. Det är personerna som får gå som har dragit ihop de här pengarna. Det är miljoner och miljarder i exportintäkter som har skapats i fabriker som den i Umeå. Men nu när man kan tjäna lite mer pengar någon annanstans får de gå. Umeverket går med vinst. Det är inte det som är problemet.

Många har jobbat länge, flera årtionden, på Volvo. I många familjer jobbar bägge där. Två familjeförsörjare förlorar jobbet samtidigt. Vilka frågor väcker det? Måste man flytta? Hur ska man kunna klara sig på a-kassan? Måste man sälja huset? Måste man sälja bilen? Hur kommer det att se ut framöver?

Det här berör människor. Men det handlar också om vilken sorts industriproduktion vi ska ha i hela Sverige. Ska vi ha kvalificerade industrijobb i hela Sverige, även i Norrland? Eller ska Norrland vara hänvisat till att vara råvaruproducent som litar på skogen, malmen, stålet och vattenkraften? Jag menar att vi måste ha mycket större ambitioner än så. Vi ska ha kvalificerad industriproduktion i hela landet.

Då måste vi ha en politik som aktivt strävar efter det, som gör det möjligt. Det handlar om bra kommunikationer över hela landet, forskning och utveckling och en regionalpolitik som kompenserar för lägesnackdelen.

Det är här som Annie Lööfs svar är så tunt. Annie Lööf hänvisar till bolagsskatten – den effektiva bolagsskatten var 13,7 procent senast jag såg den. Volvo betalar ingen bolagsskatt. De är berömda för att planera bort sin bolagsskatt. Hur skulle det påverka dem?

Annie Lööf pratar om mineralstrategin som om Volvo vore en gruva. Men det är det inte. Faktum är också att mineralstrategin har fått utstå häftig kritik för att den ensidigt gynnar exploatering. Den gör väldigt lite för att ge långsiktig utveckling i de bygder som berörs.

Inlandsinnovation, som nämns i svaret, och dess riskkapital berör inte Volvo i särskilt stor utsträckning.

Sedan är det tomt i regeringens svar. Det finns inte någon mer strategi för industriproduktionen i norra Sverige.

Det här blir särskilt tydligt när man ser på infrastruktur. Det är några få procent av satsningarna på infrastruktur som hamnar i norra Sverige. Det mesta hamnar runt våra storstäder. För Norrland innebär det att det inte byggs något dubbelspår mellan Gävle och Sundsvall, som akut behövs. Ingen Norrbotniabana byggs, som behövs för industrin i Västerbotten och Norrbotten.

Andra satsningar görs inte heller. Permittentlöner, som finns i Belgien, finns inte. Om man ligger längre bort och om man har sämre stöd vid konjunkturnedgångar har man en lägesnackdel som gör att det är större risk att produktionen flyttar, och det är precis det som sker.

Med anledning av detta, fru talman, vill jag fråga ministern följande: Var det inte ett misstag, så här i efterhand, att halvera transportstödet till Volvo Umeverket? Det är ändå den här regeringen som har gjort det. Det gör att nackdelarna för industrin ökar.

Volvo lovade att stanna i 15–20 år med en hel fabrik och fick 135 miljoner i investeringsstöd. Jag inser också att det inte är ett juridiskt bindande löfte, men är det inte ett moraliskt bindande löfte? Ska de inte hålla det de säger? De sade att de skulle vara kvar. De fick pengarna för att man visste att de skulle vara kvar. Kommunen och staten satsade. Är inte det rimligt?

På vilket sätt påverkar över huvud taget bolagsskatten Volvo när de faktiskt inte betalar skatt?

Anf. 3 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Det går inte att nog understryka industrins betydelse för Norrland, inte bara för jobben i Norrland utan också för Sveriges ekonomi som helhet.

I en artikel i Dagens Industri i dag kan vi se rubriken ”Politiskt klavertramp”. Artikeln handlar om industrins konkurrenskraft med anledning av svaveldirektivet, som införs 2015.

Trafikanalys har på regeringens uppdrag nyligen presenterat en rapport. Den visar på att det blir en miljardsmäll som väntar exportindustrin, det vill säga en kostnadsökning på 4,5–6,4 miljarder. Framför allt drabbas det industrin i Norrland, men även Dalarna berörs kraftigt.

Industrin i norr är mycket beroende av sjöfart. Den har många och långa transportsträckor.

Fru talman! Det här är oerhört allvarligt. Industrin i dessa geografiska områden svarar för mycket stora delar av den samlade svenska exporten. Vilka slutsatser drar regeringen och statsrådet med anledning av rapporten? Hur tänker regeringen agera för att uppfylla sitt åtagande i budgetpropositionen? Där framgår att svavelreglerna ska genomföras på ett sådant sätt att industrins konkurrenskraft bevaras.

Anf. 4 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Tack för interpellationen som Jonas Sjöstedt har ställt till vår näringsminister! Jag är boende i Umeå och riksdagsledamot för Västerbotten, och jag anser att det här är ett oerhört tufft slag för Umeå. Det måste vi konstatera. Det gäller främst för de enskilda som drabbas av denna neddragning i form av en flytt av monteringen på Volvo Lastvagnar i Umeå till Göteborg. Det här påverkar inte bara de 500 arbetsplatser som finns där utan även dem som levererar och förbereder saker som ska in i hytterna på monteringen. Det kan vara fråga om betydligt fler arbetstillfällen som går förlorade i Umeå. Mina sympatier går självklart till dem som drabbas.

Umeå kommun är en del i detta. Det kommer att bli tufft att hantera denna fråga. Skatteintäkter påverkas. Hur hanterar vi den typen av arbetskraft som finns där, och hur ordnas nya jobb? Det här påverkar inte bara Umeå kommun, utan många åker in från kranskommunerna och jobbar på Volvo Lastvagnar. Det är tufft.

Låt oss vara tydliga med var ansvaret ligger. Huvudansvarigt är Volvo. Volvo äger frågan om hur man hanterar sin personal. Jag tycker att Volvo har varit tystlåtet, och jag hoppas att företaget kommer ut på banan och visar vad det gör för att hantera och underlätta vad som sker för dem som blir drabbade. Volvo måste visa att företaget tar sitt ansvar, särskilt som fabriken Volvo Lastvagnar i Umeå har varit effektiv.

Hur samordnar vi tillsammans manifestationer och påverkar dem som funderar på dessa strukturförändringar och att flytta tillverkningen? Jag var med och lyssnade när IF Metall anordnade en demonstration i Umeå inte så lång tid innan beskedet kom. Jag blev lite förvånad. Varför var inte riksdagsledamöter från alla partier med? Varför breddade man inte representationen för att visa att man är överens och enad i frågorna? Det gjorde man inte. Man plockade bara in politiker från vänsterkanten, det vill säga socialdemokrater och vänsterpartister.

Jag var mycket förvånad. Varför användes inte det gemensamma trycket som finns i dessa frågor för att sätta ännu mer press på Volvo?

Jag är också förvånad över att det har varit tystlåtet och lite agerande från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, som styr Umeå kommun. Var har de varit i frågan? De har varit mycket tysta. Jag måste flytta över ansvaret och sätta fokus på dem. Hur har de agerat? Det har varit mycket tystlåtet. Det handlar om att sätta ned foten, vara tydlig och våga stå upp för vad som är viktigt för kommuninvånarna.

Dessa tankar måste vi ha med oss i framtiden när saker och ting händer i vår landsända eller var det än händer i Sverige. Hur samordnar och förenar man de krafter som finns för att möjligtvis påverka åt rätt håll eller åtminstone ställa en hel del frågor?

Frågan om transportstödet dyker upp. Antalet hytter som lämnar Volvo Lastvagnar är detsamma i dag som det var i går eller som det kommer att vara om ett och ett halvt år – oavsett om du hänger in gardiner eller sätter instrumentpaneler på plats. Jag förstår inte hur transportstödet påverkas.

Vi talar om möjligtvis en skillnad på 15 miljoner kronor. Här fattas strukturbeslut som handlar om miljarder. Skulle 15 miljoner över huvud taget påverka beslutet? Det tvivlar jag mycket starkt på. Jag tycker att det är fel av Jonas Sjöstedt att sätta fokus på ett transportstöd som olika aktörer och företag i Norrland är beroende av.

Anf. 5 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Beslutet om flytten av monteringen på Volvo Lastvagnar i Umeå gör ont. När jag fick beskedet kunde jag inte undvika att slås av bilder av människor som jag har träffat genom åren. Det är gamla jobbkompisar, klasskamrater och deras bekanta. Vilken julklapp fick de? Det är fruktansvärt.

Jag träffade den lokala Metallordföranden Jan-Olov Carlsson på Obs! strax efter. Vi pratade och gav varandra en kram. Tårarna kom hos oss båda. Det här är något som drabbar hela Umeregionen, i förlängningen hela Norrland.

Enligt Jonas Sjöstedt behöver vi en kvalificerad industriproduktion i hela Sverige. Jag kan inte annat än hålla med. Jag vet att regeringen har jobbat mycket med att förbättra möjligheterna för basindustrin. Det gäller inte minst sänkningen av bolagsskatten. En del riskkapital har också tillförts Norrland. Aldrig någonsin har väl norra Sverige fått ta del av 2 miljarder – 2 000 miljoner – i riskkapital via Inlandsinnovation! Jag tycker inte att vi ska underskatta den summan, som är bra.

Jag kan hålla med Jonas Sjöstedt om Norrbotniabanan. Den bör byggas. Det anser också Centerpartiet, kan jag intyga.

Sedan har jag en kommentar angående transportstödet. Jag har också besökt Volvoledningen i Göteborg, och jag har besökt både facken och ledningen på Volvo i Umeå. Jag har även i dag pratat med Metallordföranden Jan-Olov Carlsson. Alla säger att transportstödet inte är den huvudsakliga anledningen till flytten. Ledningen i Göteborg säger att transportstödet över huvud taget inte var avgörande för flytten.

Jag hoppas att Jonas Sjöstedt vid tillfälle kan kommentera, kanske inte i dag eftersom det är du som har ställt interpellationen till näringsministern, hur höjd kilometerskatt, höjd bolagsskatt och fördubbling av arbetsgivaravgifter för unga ska förbättra möjligheter för människor att få jobb i norra Sverige. Det är där de långa avstånden finns. Många ungdomar får sitt första jobb inom industrin. Jag vill gärna ha ett svar, om inte i dag så gärna senare.

Anf. 6 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Återigen tackar jag för en väldigt viktig debatt. Runt om i Sverige står många människor inför utmaningen: Vad händer när företaget läggs ned eller när produktionen flyttar? Det är en ofattbar oro som drabbar medarbetare på golvet och tjänstemän på kontoret över hur man ska kunna ha råd att betala räkningar och hur man ska få plus och minus att gå ihop. Jag känner mycket starkt med dessa medarbetare runt om i hela landet.

Jag besökte Volvo i Umeå för någon månad sedan och träffade företagsledningen på plats men också samtliga fackliga ordföranden på arbetsplatsen. Där hade vi en väldigt bra diskussion, skulle jag vilja säga. Vi tog upp förutsättningarna för att behålla monteringen på plats i Umeå. Det är viktigt med industrijobb i Norrland. Jag tycker att det är viktigt att vi får fler industrijobb norr om Dalälven. Det är viktigt för jobb, tillväxt och utvecklingskraft.

Företaget har i det här fallet ett särskilt ansvar. Det har ansvaret för omställningen, och det ligger ett tungt ansvar på företaget under tiden framöver när man ska ha MBL-förhandlingar och försöka hitta en väg ut. Jag har en tät kontakt med företagets ledning. De menar att de ska göra vad de kan för att minimera den oro som finns och för att behålla jobb eller hitta nya jobb. Jag hoppas att de tar det ansvaret.

Jag vill likt Jonas Sjöstedt se en kvalificerad industriproduktion i hela landet. Därför har vi sedan ett år tillbaka nationella industrisamtal tillsammans med teknikföretagen, alltså arbetsgivarsidan, och facken. Vi hade ett gemensamt seminarium i Almedalen om hur vi stärker svensk industriproduktion. Vi var på Industridagen i Göteborg för någon vecka sedan, där vi pratade om vikten av att flytta fram positionerna.

Det är viktigt, inte minst därför att 650 000 människor arbetar direkt i industrin. Läger man till omkringliggande näringar blir det ytterligare över 300 000. Det här är alltså en bärande del av svensk ekonomi.

Vad har då regeringen gjort för att stärka det svenska företagsklimatet? När det gäller Volvo specifikt har Volvo sedan 1995 fått i transportstöd drygt 300 miljoner till fabriken i Umeå. Tillsammans med andra stöd har Volvo i Umeå fått över en halv miljard från regeringen. Oavsett partifärg har man investerat för att man vill se industriproduktion kvar i Umeå.

Generellt har vi bland annat lagt fram en forsknings- och innovationsproposition där innovationsdelen får en förstärkning på 2 miljarder. Vad innebär det specifikt för Norrland? Jo, industriforskningsinstitutet får en förstärkning av medlen från regeringen. Det är 7 av 16 industriforskningsinstitut som arbetar gentemot bland annat Norrland. Almi kan vara till nytta vad gäller lån och kapital. 11 av deras 40 kontor finns i Norrland, förutom de riskkapitalbolag som är statliga, såsom Norrlandsfonden och Inlandsinnovation, och som har hela Norrland som arbetsyta.

När det gäller fordonssektorn, som är en viktig del för Volvo, är det få branscher som får så mycket direkt stöd som fordonsindustrin i Sverige. Bland annat har vi ett FFI-program, ett program för strategisk fordonsforskning och innovation, där vi lägger 1 miljard tillsammans med branschen på forskning och innovation. Vi har alldeles nyligen förlängt underleverantörsprogrammet.

Jag kan presentera många satsningar som vi har gjort, men jag inser att det inte är nog för alla de människor som nu drabbas av arbetslöshet. Vi behöver möta det med arbetsmarknadsinsatser och utbildningsinsatser, men framför allt måste företaget ta sitt ansvar i denna viktiga omställningsprocess.

Beträffande svaveldirektivet, det som Sven-Erik Buchts fråga handlade om, återkommer jag.

Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, näringsministern, för svaren!

Jobben försvinner från Umeå till Göteborg, och de försvinner från Göteborg till Belgien och vidare till Frankrike. Produktionen centraliseras.

Hade vi kunnat vara mer motståndskraftiga och mer konkurrenskraftiga? Ja, jag tror att vi hade kunnat vara det.

Man kan säga att transportstödet inte spelar någon roll, som Anders Sellström säger. Jag tror kanske inte att det är det allena saliggörande, men det är *en* del av en politik som uppväger den geografiska nackdelen och blir en del av en helhetskalkyl.

Om vi hade haft ett permitteringssystem liknande det belgiska med ett större samhällsansvar vid produktionsnedgångar hade det också spelat roll. Om vi hade byggt ut vettiga kommunikationer, med en järnväg som fungerar i hela landet, vilket vi inte har i norra Sverige i dag, hade det spelat roll. Det är klart att det spelar roll för konkurrenskraften och leveranstiderna.

Det är här jag saknar strategi från regeringen. Jag ser ingen industriell strategi. Jag ser egentligen ingen industripolitik över huvud taget.

Vi har en regering som framför allt satsar på storstäderna och som lämnar stora delar av resten av landet vind för våg när det gäller strategiska investeringar. När det ska byggas tunnelbana i Stockholm eller ett par extremt dyra mil motorväg i tunnlar vid sidan av Stockholm finns det obegränsat med pengar. Jag missunnar inte stockholmarna deras tunnelbana; jag tror att den behöver byggas. Men vi behöver investeringar över hela Sverige, och det perspektivet har inte den här regeringen. Det är otroligt tydligt att det är några få procent av infrastrukturinvesteringar som går till den norra halvan av landet, där så mycket viktig industriproduktion finns. Det hindrar utvecklingen av den landsändan.

Investeringar är nyckeln till sysselsättning. Vill man ha privata investeringar måste man också ha offentliga investeringar över hela landet.

Jag menar att Annie Lööf inte riktigt klarar av argumentationen på några områden här. Vad spelar bolagsskatten för roll? Hur fungerar den i Sverige? Ja, på papperet är det en bit över 20 procent, i realiteten kanske 13 procent. Men många betalar ingen bolagsskatt, däribland Volvo. Vi såg i tidningen i dag att Investor, stora fina Investor, knappt betalar någon bolagsskatt alls. De som får betala är ofta mindre företag som inte kan planera sin skatt på samma sätt. Det är ett ganska orättvist system egentligen. Det är inte en speciellt hög nivå jämfört med andra länder. Volvo flyttar produktion till länder som har en högre bolagsskatt än Sverige.

Uppenbarligen räcker det inte att bara ge skattelättnader för storföretag som tjänar mycket pengar. Det krävs lite mer än så för att ha en industripolitik och en strategi som fungerar.

Jag förstår att man måste lägga ned fabriker och flytta produktion ibland när det inte är lönsamt. Men Umeverket är lönsamt; det är väldigt lönsamt. Det är till och med så att företaget har svårt att förklara varför det är mindre lönsamt dit man flyttat produktionen. Här menar jag att det måste finnas en samhällsstrategi.

Jag skulle vilja komma tillbaka till de frågor jag ställde. Är det ändå inte rimligt att Volvo betalar tillbaka det stöd som man har fått under falska förespeglningar? Man lovar att vara kvar, men är inte det. Det skulle se bra ut om man betalade igen de pengar man fick. Är det ändå inte ett misstag att halvera transportstödet, som regeringen har gjort?

Jag har en annan fråga till Annie Lööf. Många av dem som nu blir arbetslösa är mina tidigare arbetskamrater. Många av dem är par som har bägge lönerna i familjen från fabriken; de kanske träffades på fabriken, som många gör. De får en a-kassa på runt 50 procent av lönen, en halverad inkomst. Många av dem sitter med lån och ett hus som är svårt att sälja. Det skapar en enorm ekonomisk stress och otrygghet. Kommer besparingarna, om man har några, att rinna i väg blixtnabbt? Hur kommer man att klara sig?

Ni brukar kalla a-kassan lite föraktfullt för bidrag. Det är någonting som man har avstått löneutrymme till, en försäkring som man har betalat flera gånger om men som ni har slagit sönder. Ni brukar säga att det är bra för jobben att man inte får så mycket a-kassa. På vilket sätt gynnas mina tidigare arbetskamrater av att ni har slagit sönder deras a-kassa nu när de går ut i otryggheten?

Anf. 8 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Anders Sellström säger: Hur har kommunerna agerat? Han vill lite implicit skylla på någon annan. Det är alliansregeringens typiska retorik. Det är alliansregeringens nånannanism. Sju år i regeringsmakt – det är tid för ansvar.

Jag garanterar, Anders Sellström och statsrådet, att kommunerna uppe i norr ständigt har fokus på jobben, och där ingår industripolitiken. Försök inte med nånannanism! Det behövs en regering som börjar ta ansvar. Det behövs en medspelare till kommunerna och till industrin uppe i norr.

Fru talman! Vi har naturresurserna inom vår region, men vi behöver vänner utanför regionen. Vi behöver industriproduktion, och den industriproduktion som vi har bygger väldigt mycket på våra naturresurser. Men vi måste få ut produkterna på marknaden. Därför är kommunikationerna oerhört viktiga.

Det har pekats på Norrbotniabanan. Den är regeringen inte heller en vän av. Och sjötransporterna är oerhört viktiga för vår industri där uppe.

Vi behöver vänner utanför länet och regionen för att klara av detta. Annars tappar vi mycket av industrins konkurrenskraft – inte minst uppe i norr – som är så betydelsefull för Sveriges export.

Jag hade en fråga om svaveldirektivet. Jag hoppas att statsrådet svarar i sitt nästa inlägg. Och jag vill upplysa tittare och lyssnare om att jag inte har rätt till något ytterligare inlägg.

Anf. 9 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Det är intressant att följa den här diskussionen. Den är i sig jätteviktig.

Om det går en hytt med eller utan innehåll från Umeå och söderut och det är lika många hytter, förklara då för mig, Jonas Sjöstedt, hur transportstödet påverkas av det!

Jag har också hört från företagsledningen att transportstödet inte vägs in i bedömningarna när det gäller monteringen.

Botniabanan finns på plats. Men den nyttjas tyvärr fortfarande inte av godstrafiken. Det har gått många år, och vi hoppas att den snart kommer i gång.

Den persontågtrafik som bedrivs på Botniabanan fungerar riktigt bra – när den fungerar – med överfulla tåg, men man har stora problem med att få tågtrafiken att fungera ordentligt. En Botniabana som inte fungerar är norra Sveriges sämsta marknadsföring. Det är en jättefin järnväg, men den fungerar inte. Den dag som den fungerar och godstrafiken börjar transporteras där kommer blickarna att fästas också på byggandet av Norrbotniabanan. Vi är tyvärr inte där än, men infrastrukturen finns.

Nästan en halv miljard har satsats och satsas fortfarande av staten på att bygga ut infrastrukturen i Umeå. Är inte det satsningar? Och den utbyggnaden av infrastrukturen pågår fortfarande. Är inte det att satsa på att få saker och ting att fungera? Till och med Volvo är med och satsar pengar på bättre lösningar. Även Volvo Lastvagnar ställer upp på att ta till vara möjligheterna att ”slimma” transporterna ned till södra Sverige och till övriga Europa.

Man måste ju också kunna säga bra saker från den här talarstolen, Jonas Sjöstedt.

Anf. 10 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Hur mycket man än vill att Volvo ska ha kvar hela sin verksamhet i Umeå är det inte någonting som vi politiker kan råda över. Volvo är i dag ett stort, globalt bolag och fattar självt besluten i slutändan; det vet vi allihop.

Men vi kan ändå erkänna här i dag att det är ett tungt ansvar som vilar på Volvos ledning. Man kan inte bara flytta en verksamhet utan att göra någonting för alla de människor som förlorar sina jobb i Umeå.

Jag har ett klagörande om transportstödet. Jag tror att också Jonas Sjöstedt och Sven-Erik Bucht är medvetna om detta, men det tål att upp-repas.

EU lämnade en propå till regeringen om att stora delar av transportstödet inte borde gå till enbart större bolag. Man ville att det skulle ske en fördelning på mindre och medelstora företag. Det var också en av orsakerna till att stödet halverades, att fler företag i områden med långa avstånd skulle kunna ta del av transportstödet.

Jag ställde en rak fråga till Volvoledningen före sommaren: Har sänkningen av transportstödet med 15 miljoner haft betydelse för en eventuell kommande flytt? Jag fick inget svar då eftersom utredningen pågick, men jag fick svar senare. Man svarade: Nej.

Jag har också ställt frågan till Metallklubbens ordförande Jan-Olov Carlsson. Jag pratade med honom i dag, och han höll med. Det är inte transportstödet som är problemet.

Det viktiga är ju att se till att vi har en fungerande basindustri i hela Sverige. Men då vill jag fråga: Hur ska vi kunna ha det när era partier, Jonas Sjöstedt och Sven-Erik Bucht, vill ha och hotar med höjd kilometerskatt? Ni som också bor i området vet ju hur stora avstånden är.

Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag vill inledningsvis svara på Sven-Erik Buchts fråga. Sverige är ju en exportberoende nation. Basindustrins konkurrenskraft är otroligt viktig. Våra miljökostnader måste vägas upp med att man i den andra vågskålen stärker konkurrenskraften.

Därför presenterar regeringen i höstens budget en miljardsatsning på svensk sjöfart. Det handlar bland annat om att satsa 900 miljoner kronor under tre år på isbrytning för att minska kostnaderna på det området.

Det är viktigt att väga upp kostnader. Det som smutsar ned ska kosta, men det som gör gott – det vill säga skapar jobb och konkurrenskraft – ska göras billigare. Det är så vi jobbar med den gröna skatteväxlingen.

Infrastrukturen är en annan viktig del för att konkurrenskraft och jobb och tillväxt ska fungera. Vi har anslagit 522 miljarder i en infrastrukturproposition. Det är historiskt stora satsningar. Vi har fördubblat anslaget till drift och underhåll av järnväg sedan 2006, när Socialdemokraterna styrde Sverige tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Ni vet att jag som centerpartist förespråkar Norrbottenbanan. Frågan är vad Socialdemokraterna tycker om hela Norrbottenbanan. Där ekar det ganska tomt och tyst.

Konkret för Umeå kommun satsar regeringen i nuvarande och kommande plan ungefär 1,8 miljarder på en ringled runt Umeå. Den underlättar både för bilism och för Volvos skogstransporter.

Infrastruktur är viktigt. Det är blodomloppet för såväl godstrafik som arbetspendling. I detta kommer också transportstödet in. 400 miljoner kronor betalas ut till de fyra nordliga länen som transportstöd för att underlätta för dem som har långa avstånd att verka.

För ett antal år sedan införde vi ett tak på 15 miljoner kronor just av den anledning som Helena Lindahl nämnde. Vi fick välja mellan att sätta ett tak för de riktigt stora bolagen eller ta bort små företags möjligheter till transportstöd.

Jag har pratat med företagets ledning. Man har också uttalat sig i medierna. 15 miljoner av dessa miljarder som det handlar om har inte haft någon inverkan på beslutet att flytta monteringen ned till Göteborg. Jag känner väldigt starkt för dem som drabbas. Jag skulle helst vilja ha mer industriproduktion i norra Sverige. Det skapar jobb, tillväxt och framtidstro. Men det här är ett beslut som företaget självt har fattat och som också det ska ta ansvar för.

Jonas Sjöstedt frågar mig om stödet ska betalas tillbaka. Som jag sade i mitt inledande svar är detta en fråga som Tillväxtverket följer, har tillsynsansvar för och fattar beslut om. Vid genomförandet ställde den socialdemokratiska regeringen inga specifika krav. Det är de generella villkoren i stödförordningen som gäller. Jag låter myndigheten suveränt fatta det beslutet och analysera läget, så jag tänker inte närmare kommentera detta.

Däremot skulle jag vilja fråga Jonas Sjöstedt: Hur skapas det för en lastbilsfabrik jobb och tillväxttro om man – som både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill – inför en lastbilsskatt på 4 miljarder? Jag ser att en socialdemokrat skakar på huvudet, men förslaget finns där i er budget för 2015.

Hur skapas det jobb och framtidstro när man tredubblar arbetsgivaravgifterna för unga människor, när man höjer bolagsskatten – som Vänsterpartiet vill – och när man lägger på miljard efter miljard på den svenska basindustrin i ökade kostnader? I ett tufft globalt konkurrensläge väljer Vänsterpartiet att lägga på 75 miljarder i ökade skatter på bland annat svenskt näringsliv. Hur skapar det jobb och framtidstro i Norrland? Den frågan skulle jag vilja ha svar på från Jonas Sjöstedt.

Anf. 12 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag förstår att vi diskuterar något annat än Umeverken, men jag ska svara på frågorna om kilometerskatten.

I dag slås seriösa svenska åkerier ut på löpande band av åkerier och åkare från andra länder som fuskar och som betalar sina chaufförer för lite. Ett system med kilometerskatt skulle ge konkurrensneutralitet och rädda tusentals jobb i Sverige. Det är en av orsakerna, förutom starka klimatargument.

Jag tycker att det är häpnadsväckande att näringsministern inte ser att hela åkerinäringen blöder därför att ni inte förmår att reglera upp den.

När det gäller bolagsskatten är det lite ironiskt att vi som inte vill sänka bolagsskatten ska svara på frågan varför ett företag som inte betalar någon bolagsskatt inte ska få sänkt bolagsskatt. Det blir ju en helt orimlig argumentation.

Jag tycker också att det är rimligt att vi ledamöter som kommer från norra Sverige försvarar vår rätt till infrastrukturpengar. Det är helt orimligt att vi får några få procent av den samlade infrastrukturbudgeten. Vi har ju en järnväg som är helt undermålig jämfört med andra länder.

Men här står ledamöterna från Västerbotten och försvarar regeringens politik på det området. Det är väl i så fall viktigare att de försvarar Västerbotten, Norrbotten och övre Norrland och de intressen som finns där och att de står upp för de områden de kommer från?

Anders Sellström tar upp transportstödet. Som jag sade tidigare: Jag tror inte att transportstödet är ensamt avgörande på något sätt, utan det är

en liten del i en större kalkyl. Den här regeringen har valt att halvera transportstödet, och det är klart att det kan ha betydelse. Men jag tror att det är viktigt att se att det är en del av en större helhet.

Det finns ett argument som Annie Lööf inte har tagit upp och som hon inte har svarat på, och det var det jag tog upp i mitt förra inlägg. De som nu går ut i arbetslöshet – jag hoppas att många får jobb, men några kommer att bli arbetslösa – får leva på den a-kassa som ni har slagit sönder, trots att de själva har betalat a-kassan som en försäkring. De får en halverad inkomst. Många av dem går mot stor ekonomisk otrygghet. Ni brukar säga att det är bra för jobben.

Varför är det bra för jobben att människor görs otrygga och inte får pengarna att räcka?

Anf. 13 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Regeringens politik handlar om och går ut på att människor ska ha jobb eller få jobb och att det ska vara en omställning som gör att man snabbt hittar ett nytt jobb om man riskerar att förlora det man har. Jobben är centrala, och därför är det viktigt att människor känner trygghet genom att ha en lön och ett jobb att gå till.

Detta är vårt huvudfokus. Därför behöver vi bygga omställningen på utbildning – såväl vidareutbildning som universitets- och högskoleutbildning i hela landet. Men vi behöver givetvis också se till att de trygghetssystem vi har, tillsammans med de försäkringar som finns genom de fackliga organisationerna, fungerar på ett optimalt sätt.

Vi vill se infrastruktur i hela landet. När man tittar på den infrastrukturproposition som är lagd ser man miljardinvesteringar i gruvrelaterad infrastruktur i Norrbotten. Man ser också satsningar på strategiska platser runt om i landet.

Till våren kommer regeringen att lägga fram sin åtgärdsplanering där specifika projekt i hela landet pekas ut. Det är min ambition som centerledare att då se till att det finns infrastrukturinvesteringar på viktiga strategiska platser runt om i hela landet.

Hela åkerinäringen blöder, säger Jonas Sjöstedt. Jag håller med. Det är otroligt tufft. Det är därför det blir så märkligt att lägga på ytterligare skattebördor. Att på ett åkeri med två tre lastbilar lägga en kilometerskatt som innebär nästan 200 000 i ökade kostnader per år och lastbil är mycket märkligt.

Jonas Sjöstedt använder klimatargument om kilometerskatten. Det håller inte – det är ju en skatt på avstånd och inte på drivmedel. Har man en biogaslastbil betalar man lika mycket lastbilsskatt som om man har en smutsig diesellastbil från 80-talet. Det ekar tomt i Jonas Sjöstedts verktygslåda.

Jag vill se industri i hela landet. Det bygger på infrastruktur, innovationssatsningar, forskningssatsningar och sänkta kostnader för att driva företag i hela landet. Vi kommer att fortsätta på den vägen för att skapa ett starkt näringslivsklimat.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 14 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Berit Högman har frågat mig vilka initiativ jag tagit med anledning av rapporten *Arbetsintegrerande sociala företag – användning och behov av statliga finansieringsstöd*, som Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser tog fram på regeringens uppdrag 2011.

I rapporten framkommer att arbetsintegrerande sociala företag får del av befintliga statliga finansieringsinsatser, till exempel företagslån genom Almi eller regionalt bidrag till företagsutveckling, men att det inte är speciellt vanligt. Tillväxtanalys bedömer dock att det inte är lämpligt att göra några justeringar.

Jag delar den bedömning som Tillväxtanalys gör. Däremot verkar regeringen för att stödja sociala företags finansiering på andra sätt.

Ett exempel är att regeringen deltagit i beredningen av Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska fonder för socialt företagande, Eusef, som implementerades i Sverige i juni 2013. Eusef är en form av certifiering för fonder som syftar till att underlätta för investerare att hitta fonder vars fokus är att investera i samhällsnyttig verksamhet. Tanken är att det ska underlätta för arbetsintegrerande sociala företagare att hitta finansiering.

Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att prioritera socialt företagande, och myndigheten arbetar med det på flera olika sätt. Bland annat har myndigheten inlett ett samarbete med Statistiska centralbyrån om att skapa förutsättningar för en kontinuerlig uppföljning av utvecklingen för sociala företag samt inlett en dialog med berörda aktörer om hur de tillsammans kan verka för att de företag som har behov och förutsättningar att få lån i bank också ska få det.

Tillväxtverket har också beviljat projektmedel för utveckling av ”nya tjänster” på området finansiering och kapitalförsörjning till socialt företagande, sociala innovationer och samhälls-entreprenörskap.

Rapporten från Tillväxtanalys visar att majoriteten av de arbetsintegrerande sociala företagen får ekonomiskt stöd från offentliga aktörer genom en mängd olika stödsystem. De som är anställda i företagen omfattas oftast av någon typ av stöd från Arbetsförmedlingen. Företagen får dessutom bidrag från till exempel Socialstyrelsen och ESF-rådet.

För att de sociala företagen ska få tillgång till information om vilka stöd de har möjlighet att få bedriver Tillväxtverket tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, SKL och Skoopi ett informationsarbete som riktar sig till sociala företag. Informationen presenteras på webbsajten sofisam.se.

Att ta fram ett register över arbetsintegrerande sociala företag var ett av förslagen från Tillväxtanalys rapport, och på webbsajten finns numera ett sådant register.

Jag vill avsluta med att säga att jag håller med Berit Högman om att sociala företag gör stor samhällsnytta, och jag avser att fortsätta det arbete regeringen bedriver för att skapa förutsättningar för att dessa företag ska kunna växa och bli fler.

Svar på
interpellationer

Anf. 15 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Efter sju år med regeringen Reinfeldt saknas det 400 000 jobb i Sverige. Arbetslösheten är högre än i många andra jämförbara länder i Europa. Antalet långtidsarbetslösa har mer än tredubblats sedan regeringen tillträdde, och de långtidsarbetslösa tycks komma allt längre bort från arbetsmarknaden.

Det enda som råder bot på detta är fler jobb, inte fler skattesänkningar till oss som redan har jobb. Regeringen väljer att lägga tio gånger mer på skattesänkningar än på jobben. Det är mot den bakgrunden jag har skrivit den här interpellationen.

Min övertygelse är att varenda människa vill ha ett jobb och en utbildning och göra rätt för sig. Jag har mött människorna i de här sociala företagen eftersom vi har ganska gott om dem i Värmland och i Karlstad.

Alla har rätt till arbete eller utbildning, och det ska också omfatta rätten att arbeta 100 procent av arbetsförmågan. För mig är det minst 40 timmar i veckan; för andra kan det vara åtta.

Det finns en sak i svaret som bekymrar mig lite, och det är att jag uppfattar att statsrådet blandar ihop statens stöd till enskilda och statens stöd till företag. Min interpellation handlar ju om statens stöd till företaget.

I rapporten som Tillväxtanalys har gjort visar man tydligt att det är skillnad på företagsstöd och stöd till individer. Syftet med stödet till individer är ju att göra det konkurrensneutralt, så det stycke där statsrådet svarar att företagen får en mängd typer av stöd syftar på individernas stöd och inte på företagets stöd. Låt oss göra skillnad på dem.

I andra länder har man kommit längre. Italien och Spanien är exempel på länder där statsmakterna har försökt underlätta för sociala företag på mycket bredare front, exempelvis genom samverkan mellan den offentliga sektorn och de sociala företagen.

Storbritannien har inrättat ett särskilt samarbetsorgan, Social Enterprise Unit, för att komma med förbättringar som främjar socialt företagande.

Även Tillväxtanalys tar upp behovet av fördjupning och att regeringen kommer vidare i sitt jobb. Min första fråga är om statsrådet är beredd att gå Tillväxtanalys till mötes genom att se över och fördjupa exempelvis kravet på att en särskild förordning och/eller lagstiftning ska finnas också i Sverige. Det är uppenbarligen möjligt att göra det i andra europeiska länder, och då kan man inte skylla på konkurrensneutraliteten som ett bekymmer.

Anf. 16 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Låt mig inleda som Berit Högman gjorde och konstatera att efter sju år med regeringen Reinfeldt har antalet sociala företag fördubblats. Som Berit Högman vet har jag haft ett stort engagemang just för sociala och arbetsintegrerande företag både före och under min tid som minister.

Jag har studerat Italien noga. Jag kan konstatera dels att man där har betydligt fler sociala företag, dels att vi har olika välfärdssystem i Italien och Sverige, vilket har gjort att Italien har utvecklat detta, framför allt i de lite fattigare delarna av södra Italien. I Sverige har vi till exempel ett

större stöd genom Tillväxtverket, som kanaliseras till Coompanion för att stärka den kooperativa grunden. De arbetar också med sociala kooperativ. Vi har också för att stärka samhällsentreprenörskap i Sverige nu sett till att förstärka medlen från regeringen till Mötesplats Social Innovation, som finns i Malmö.

Vi har en väl utbyggd arbetsmarknadspolitik i Sverige jämfört med många andra länder, vilket Berit Högman tog upp. Vårt fokus är ju att hjälpa dem som står långt från arbetsmarknaden. Där är just sociala företag ett väldigt viktigt stöd.

Stöden från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kan användas av både offentliga och privata arbetsgivare och också i organisationer. Här har de arbetsintegrerande sociala företagen mycket goda möjligheter att få del av arbetsmarknadsstöd till de människor som är engagerade i sociala företag. Det bygger ju på delaktighet hos dem som är med.

Utöver detta har vi satsat på att sprida kunskap om de sociala företagen, för jag och de organisationer som har jobbat med detta har upplevt att det har funnits brister där. Vi har skapat informationskanaler som de sociala företagen kan använda, och vi deltar aktivt i EU-arbetet som syftar till att skapa möjligheter för sociala företag och investeringar. Utöver detta bedriver vi en aktiv näringspolitik som också kommer de sociala företagen till del, och det är själva essensen och slutsatsen av den rapport som Tillväxtanalys har gjort.

Vi kan också konstatera att de sociala företagen är mycket heterogena, det vill säga olika, vad gäller storlek, inriktning och tillväxtpotentialer. Därför är det också viktigt att se att man använder de medel som finns genom Almi och de projektmedel som finns hos exempelvis Socialfonden på sätt som passar de olika inriktningar och verksamheter som sociala företag har.

Vi anser att de system som finns i dag – allt ifrån de stöd som ges till människor som är aktiva i företag till de stöd som finns specifikt för företagare, det vill säga genom till exempel Socialfonden och Almi – bidrar till att utveckla den samhällsnytta som dessa företag ger. Mot den bakgrunden har vi från regeringens sida valt att inte gå vidare med särskiljningar för just sociala företag.

Jag kan konstatera att resultatet av den politik som vi har fört har gjort att antalet sociala företag har fördubblats, från en väldigt låg nivå, 150, till 300. Det har skett under en tid då det har varit tufft på arbetsmarknaden, och jag är glad över att man har valt att se just verktyget sociala företag som ett sätt att stärka inkluderingen för människor som står långt från arbetsmarknaden.

Vi kommer att fortsätta arbeta för att stödja och främja de människor som arbetar inom den här verksamheten, för det är både berikande för dem som får möjligheten att komma in i ett socialt företag och också ett sätt att skapa olika verktyg inom den traditionellt offentliga sektorn för att skapa sysselsättning för fler.

Anf. 17 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag är också glad över att det har blivit fler sociala företag, men jag tror inte att det är den statliga politiken som kan ta åt sig äran av det. Jag tror att man först och främst kan hitta förklaringen där, eftersom långtidsarbetslösheten har tredubblats under regeringen Rein-

feldt. Då är det klart att det finns väldigt många människor som behöver ett arbete. Så är det. Det är långtidsarbetslösheten som är problemet. Allt fler fastnar i långtidsarbetslöshet.

Jag tror att bakgrunden till att det ändå finns lyckade exempel är kommunernas engagemang. Det är kommunerna som strävar efter att se sina medborgare och se människors vilja till arbete.

Jag har heller aldrig någonsin hört från vare sig Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller de kooperativa organisationerna att detta är lätt. Tvärtom är kunskapen väldigt liten. Två tredjedelar av företagen är kooperativa. Kunskapen om Kooperationen och nykooperationen är väldigt liten hos både långgivare och arbetsförmedlare. Jag har träffat arbetsförmedlare som inte var beredda att hjälpa till för att det inte handlade om något "riktigt" företag. Då var det ett kooperativt företag det handlade om. Jag ser att regeringen skulle kunna göra mycket mer, både med små och stora medel.

För det första tar Tillväxtanalys i sin rapport upp den nya perioden för Socialfonden och den regionala fondens program för 2014–2020. Där har kommissionen föreslagit införande av en investeringsprioritering för sociala företag inom ramen för just ERUF och ESF-förordningen. Man skriver också att för detta krävs en djupare analys av vilka möjligheter som ligger till grund för svenskt vidkommande.

Då måste jag fråga statsrådet: Har en sådan djupare analys gjorts från den svenska regeringens sida? Finns det över huvud taget med i tankarna? Finns det alls några pengar när vi om två månader går in i 2014? Vad jag förstår är svaret på den sista frågan nej. Allt är oklart. Det finns inga pengar för projekten att söka just då.

För det andra skriver Tillväxtanalys att staten skulle kunna överväga möjligheten att ha säkerheter och kreditgarantier. Om det är svårt för vanliga småföretag att få banklån, hur svårt är det då inte för ett socialt arbetskooperativ? Är statsrådet beredd att överväga den idén?

Jag ser också att regeringen skulle kunna uppdra åt Arbetsförmedlingen att inom ramen för arbetsmarknadsutbildningar starta utbildningar om entreprenörskap och ledande av sociala företag. Alternativet är att öka anslagen till handledarna som startar upp dem. Faktum är att det nu är mycket mer lönsamt för ett företag att ta emot fas 3:are. Där tjänar företaget mer på att ta emot dem än vad arbetskraften själv gör, och det är sällan meningsfulla arbetsuppgifter det handlar om. I ett socialt arbetskooperativ är man både medlem och medskapare. Man tar ansvar och växer som människa. För mig är det klockrent vilken väg vi bör gå för alla människors rätt till arbete.

Det sista och enklaste skulle också kunna vara att regeringen stöttade de paraplyorganisationer som jobbar med de här frågorna, exempelvis Coompanion och Skoopi. När det nu var möjligt att satsa tio gånger mer på skattesänkning än på jobb kanske statsrådet kan tala om ifall det finns någon krona kvar till Skoopi och Coompanion också?

Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Socialt företagande är, precis som ministern sade, en växande sektor. Det är intressant att ministern har varit i Italien och sett på socialt företagande. Jag har själv också varit i Italien och tittat mycket inte minst på kooperativt företagande och hur det genomsyrar hela det

italienska samhället på många olika sätt, inte minst när det gäller bostadsbyggande.

Att socialt företagande, till exempel Macken i Växjö, växer är oerhört intressant och utvecklande och höjer tillväxten i samhället. Där tror jag att vi är ganska överens.

Det finns dock en liten detalj där vi inte är överens och som ministern nämnde. Hon sade att alliansregeringen satsar kraftigt på Coompanion.

Enligt de uppgifter som jag har från olika Coompanionorganisationer runt om i landet är det snarare precis tvärtom. De vet inte om de kommer att ha någon verksamhet nästa år, och så är det varje år. Det tycker jag är mycket oroväckande.

Därför har jag bara en fråga till ministern: Kommer alliansregeringen, med tanke på det svar som Berit Högman fick här alldeles nyss, att se till att Coompanion i varje län runt om i hela vårt land kommer att ha en bra finansiering för framtiden och framför allt en basfinansiering så att man inte behöver börja varsla den lilla personalstyrka man har?

Anf. 19 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Inledningsvis välkomnar jag att Socialdemokraterna faktiskt diskuterar företag och i detta fall sociala företag. Det är under senare år som denna företeelse har vuxit sig starkare i Sverige.

Det är bra att man har sociala företag som har sin grund i de kooperativa värderingarna. Det är en styrka i det sociala företaget med den delaktighet som skapas av medarbetarna.

Kunskapen är liten om dessa företag. Det blev jag varse när jag innan jag blev minister satt i Coompanions nationella styrelse. Jag har arbetat i dessa organisationer och känner väl till problematiken. Jag tycker därför att det är viktigt, som en frukt av den handlingsplan som dåvarande näringsminister Maud Olofsson presenterade för ett antal år sedan, med webbsajten sofsam.se som är en hemsida för samarbete mellan ett antal olika aktörer för att stärka informationen. Här behöver vi nog vara fler aktörer, inte minst politiska partier, som sprider detta lokalt och regionalt runt om i landet.

Berit Högman har helt rätt i att det är när kommunerna tar tag i detta och gör sina dagverksamheter och släpper in möjligheter till socialt entreprenörskap eller sociala företag som det faktiskt får fart. Där har kommunala politiker men också givetvis alla de bra organisationer som verkar på detta område i landet en viktig och avgörande uppgift.

Jag fick en fråga om Socialfonden. Som Berit Högman vet är Socialfonden arbetsmarknadsministerns ansvarsområde. Därför får Berit Högman ställa en fråga till arbetsmarknadsministern om vad som pågår och vad som kommer att läggas fram inom Socialfonden inom kort. Som bekant har jag ansvar för den regionala tillväxten och Regionalfonden.

Vad gäller stöd till dessa viktiga organisationer som jobbar med näringslivsfrämjande, både med de kooperativa idéerna och med annat nyföretagande i vårt samhälle, är det inte några medel som regeringen fattar beslut om, utan det är Tillväxtverket som fattar beslut om medelsfördelning till dessa organisationer. Det är min ambition som näringsminister att vi ska ha ett starkt ideellt samhälle och ett starkt civilt samhälle som stöttar möjligheterna till ökat nyföretagande i olika konstellationer och i olika driftsformer för att få fler i arbete. Men exakt hur dessa medel

Svar på
interpellationer

ska utfalla är någonting som Tillväxtverket både fattar beslut om och bereder.

Låt mig kortfattat ta upp några konkreta frågor som Berit Högman ställde. En handlade om statliga kreditgarantier. Staten lämnar i mycket begränsad omfattning kreditgarantier. Detta har setts över generellt, och vi har funnit att det inte är något särskilt bra verktyg. I detta fall tycker vi inte att det är motiverat att lämna kreditgarantier till företag enbart med motivet att det är fråga om ett socialt syfte. Det är där vi står just nu.

Tittar vi på en djupare analys av Tillväxtanalys rapport, som Berit Högman också tog upp, är denna rapport en frukt av handlingsplanen 2010. Tittar vi på de slutsatser som Tillväxtanalys kommer fram till, det vill säga att dessa företag inte är utestängda från möjligheten till finansieringsstöd, att det statliga finansieringsstödet är öppet för alla typer av företag och att man inte heller föreslår någon förändring, menar vi att vi inte vill gå vidare med en ytterligare fördjupad analys av just Tillväxtanalys rapport.

Avslutningsvis vill jag instämma i detta eftersom jag tror att vi delar uppfattningen om grundstrukturen i denna problemställning. Vi vill se fler sociala företag. Jag kan konstatera att antalet har fördubblats under de senaste åren. Jag kommer att göra vad jag kan för att se till att de ska fortsätta växa.

Anf. 20 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! När jag lyssnar på Annie Lööf får jag en känsla av att det är Centerpartiet i regeringen som möjligtvis tycker om sociala företag. Men Centerpartiet har bekymmer med Moderaterna som inte gör särskilt mycket för att stödja sociala företag. Jag hoppas innerligt att Annie Lööf har bättre kontakt med arbetsmarknadsministern än vad jag har. Där finns det också mycket att göra, eftersom du och jag, Annie Lööf, tycks vara överens om att det är bra med utveckling när det gäller sociala företag. Ta upp med arbetsmarknadsministern hur kontraproduktivt det är med de skottsäkra väggarna mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Ta upp med arbetsmarknadsministern vad som skulle kunna göras inom arbetsmarknadspolitiken i form av att stötta entreprenörskap och handledning, alltså det som vi har talat om under denna diskussion. Gör det så att det möjligtvis blir regeringens politik – inte en del av regeringen – att man vill se sociala företag.

Det måste vara bättre att människor växer än att klyftorna i vårt samhälle växer. Det måste vara bättre att fler känner sig behövda och kan vara med och påverka sin arbetssituation än att hamna i fas 3 med obefintliga möjligheter att påverka vare sig sin nutid eller sin framtid. Det måste vara bättre att vi får fler företag och inte fler bidragstagare. Det är faktiskt det som händer i borgerlighetens Sverige när moderatstyrda Järfälla ökar socialbidragen med 53 procent, när Uddevalla ökar socialbidragen med 71 procent och när Vellinge ökar socialbidragen med 126 procent. Socialbidragen tenderar dessutom att bli ett alltför långvarigt sätt att försörja sig för individer. Det kan aldrig vara meningen att människor ska leva på bidrag. Människor ska leva av arbete.

Näringsministern har alltså all anledning att agera för att fler människor ska få jobb.

Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag kan konstatera att ministern inte fick tidsutrymme att svara på den fråga som jag ställde mot bakgrund av finansieringen till Coompanion som bland annat jobbar med rådgivning. Rådgivning kan vara bra att ha i detta fall när det gäller sociala företag. Jag hoppas att ministern i sitt slutanförande tydliggör hur det blir med finansieringen för framtiden när det gäller Coompanion som vi är överens om betyder så mycket. Ministern säger också här i debatten att hon väl känner till problematiken. Därför är detta inte någon nyhet. Det kunde därför vara bra med ett tydligt besked till alla runt om i vårt land som jobbar med detta men kanske framför allt till alla unga. Det är nämligen allt fler unga människor som vill starta företag och driva dem utifrån ett socialt företagande.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att ta upp ytterligare en sak som EU så tydligt har pekat på, nämligen att varje land ska ta fram en nationell strategi för socialt företagande. Det skulle vara mycket bra om alliansregeringen ville byta uppfattning i denna fråga och säga att man ska ta fram en nationell strategi.

Anf. 22 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Låt mig inledningsvis upprepa mitt svar på Carina Adolffsson Elgestams fråga om medel till Coompanion. Vi idkar inte ministerstyre i detta land, så jag tänker inte kommentera detta från denna talarstol. Men jag sade i mitt inledande anförande att det är Tillväxtverket som har att besluta om medel till de organisationer som jobbar för att stödja näringslivet. Om det är nyföretagande eller kooperativt företagande så är det Tillväxtverket som fattar beslut om det och inte jag som minister eller regeringen.

Den andra frågan gällde strategin. Jag välkomnar att fler länder nu diskuterar sociala företag. Som bekant har regeringen en handlingsplan för socialt företagande som lanserades 2010 och som vi arbetar efter konkret och som också har resulterat i statistiksamlingar och register på sofisam.se och liknande, och mer behöver göras.

Låt mig avslutningsvis ta upp vad vi gör i EU-samarbetet. Vi är väldigt aktiva på EU-nivå i frågor som rör sociala företag. Det är näringsministrarna i EU som diskuterar detta, och vi deltar aktivt i att implementera utvecklingen av social business initiative. Där har det bland annat bildats en konsultativ expertgrupp, där medlemsländerna och olika intressenter kommer att följa implementeringen. Social business initiative är nämligen en viktig del i det vi brukar prata om när vi pratar om att stärka småföretagandet i Europa.

Sverige är representerat i expertgruppen, och vi är aktiva i just den gruppen för att föra vår position framåt men också för att se till att andra länder arbetar med inte bara samhälls-entreprenörskap utan också sociala och arbetsintegrerade företag.

Tack så mycket för en viktig debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2013/14:21 om krisen inom skogsindustrin

Anf. 23 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig vilka initiativ och åtgärder jag avser att vidta för att möta krisen inom skogsindustrin. Han har också frågat mig vilka framtida produkter och marknader jag ser för den svenska skogsråvaran.

Låt mig inleda med att svara på den sista frågan genom att konstatera att det lyckligtvis inte är jag eller någon annan politiker som ska peka ut vare sig vilka produkter eller vilka marknader som är framtiden för svensk skogsråvara – det är marknadens eget ansvar. Men jag kan ändå konstatera att det är genom innovation och ökat förädlingsvärde som vi kan finna delar av lösningen på krisen inom skogsindustrin.

Precis som Peter Persson konstaterar står skogsindustrin inför stora strukturella utmaningar. Konjunkturläge och valutakurser påverkar exportindustrin, och förändrade konsumtionsmönster minskar efterfrågan på svenskt tryck- och tidningspapper.

Skogsindustrin är en av Sveriges viktiga basnäringar och därmed av avgörande betydelse för Sveriges välfärd. Tillsammans med sina underleverantörer skapar skogsindustrin uppemot 200 000 arbeten i hela landet, inte minst på landsbygden. Skogsindustriprodukter står för mer än 10 procent av Sveriges export.

Låt mig också konstatera att regeringen storsatsar på skogen och dess betydelse för jobb och tillväxt. I satsningen Skogsriket – med värden för världen avsätter regeringen totalt för åren 2012–2015 140 miljoner kronor på breda satsningar för bland annat ökat företagande, ökat byggande i trä samt projekt kring ökat uttag av biomassa.

I forsknings- och innovationspropositionen lyfter vi fram skogsråvara och biomassa som en viktig sektor för forskningssatsningar som ska leda till nya produkter och tjänster. Regeringen satsar totalt 190 miljoner kronor 2014–2016. Det här är en av flera viktiga forskningssatsningar, och det står klart att skogsindustrin kan spela en nyckelroll i den gröna omställningen. Det är också tydligt i EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, att området är högprioriterat, och det gläder mig att svensk industri finner ett stort värde i att delta.

Regeringen satsar på att skapa goda förutsättningar för innovation. Förmågan till innovation hos företag, men även hos myndigheter, andra offentliga aktörer och i civilsamhället är avgörande för att möta samhällsutmaningarna och stärka konkurrenskraften. Det är också utgångspunkten för den nationella innovationsstrategi som antogs av regeringen förra hösten.

Jag som näringsminister kan medverka till att skapa goda ramvillkor. Det gäller naturligtvis att svenska företag har goda möjligheter att konkurrera både i Europa och i resten av världen. Utöver de specifika insatserna för skogsnäringen gör regeringen därför en rad åtgärder för att främja industrins konkurrenskraft. Bolagsskatten har sänkts för företag, och kostnaderna för att anställa har minskat. En rad åtgärder har vidtagits för att regler, processer och förfaranden ska vara bättre anpassade till företagens villkor och verklighet.

Vi har också gjort stora it-satsningar för ett bättre näringslivsklimat och en historisk satsning på infrastruktur för åren 2014–2025 med 522

miljarder kronor från staten, där syftet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning.

Vi vet alla att delar av skogsindustrin är mycket elintensiv. En av branschens viktigaste frågor är hur den fortsatta framtida energitillförseln, särskilt av elenergi, kan säkras till konkurrenskraftiga priser. Inom branschen görs insatser för att både miljömässigt och ekonomiskt effektivisera energianvändningen. Regeringen ser positivt på detta arbete, och en trygg energiförsörjning är en prioriterad fråga för regeringen.

Fru talman! Skogsindustrin har en avgörande betydelse för Sveriges välfärd. Jag har tilltro till den här branschens förmåga och potential. Men ska vi lyckas i den hårda konkurrensen och i den rådande konjunkturen krävs framför allt utvecklingsarbete och forskning i absolut världsklass. Det krävs strategiska sektorsövergripande satsningar där industri, akademi och såväl nationell som regional nivå samarbetar på hemmaplan och med andra länder, inte minst inom ramen för EU:s Horisont 2020.

Sverige ligger i den absoluta framkanten när industrin förändras och användningsområden för den skogliga biomassan ökar. Det ger stora möjligheter till fler gröna jobb och till att göra Sverige och dess skogsindustri till vinnare.

Anf. 24 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar näringsministern för svaret på min interpellation.

Jag skriver om skogsindustrins betydelse. Av industrins sysselsättning, export, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 10–12 procent. Den är starkt exportinriktad, och eftersom råvaran i huvudsak är inhemsk ger den ett betydande bidrag till vårt lands handelsbalans. Av massa- och pappersproduktionen exporteras nära 90 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 75 procent.

Skogsindustrin ger runt om i vårt land direkt arbete åt nära 60 000 personer, och väver man in underleverantörer i olika skepnader handlar det om uppemot 200 000 jobb. I flera län svarar skogsindustrin samlat för 20 procent, eller mer, av industrins sysselsättning.

I dag genomgår delar av branschen en kraftig strukturell, men också konjunkturell, kris där det behövs näringspolitik och politik för stärkt konkurrenskraft. Enligt min uppfattning måste det finnas ett samlat ansvar för sysselsättning, omställning och produktutveckling. Vad gäller sågverken handlar det bland annat om åtgärder för att få i gång bostadsproduktionen, som havererat under sittande regering. Massa- och pappersindustrin behöver hitta nya och förändrade användningsområden.

När jag med den bästa vilja i världen, och särskilt utifrån att Annie Lööf kommer från samma vackra län som jag, noga har lyssnat på henne och läst vad hon har skrivit har jag märkt att Annie Lööf egentligen bara säger två konkreta saker kring industrins utsatta läge i konjunkturen och kring de stora strukturella förändringarna. Det första hon säger är: Marknaden sköter sig själv. Politiken ska hålla sig borta. Jag är glad för att politiken inte lägger sig i. Marknaden ska sköta detta. Det andra hon säger är: Sänk skatten.

Centerpartiet har i nära tid blivit en direkt reflex av Moderaterna. Vilket samhällsproblem som än tornar upp sig är svaret ständigt: Sänk skatten, sänk skatten!

Har näringsministern verkligen inget annat att säga till en industri som sysselsätter 200 000 i vårt land, och som är oerhört viktig för små samhällen och glesbygd, än att marknaden sköter sig själv, sänk skatten?

Anf. 25 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Peter Persson förvånar aldrig. Han är världsmästare i att förvanska det man säger.

Peter Persson frågade mig i interpellationen vilka produkter som näringsministern ser ska skapas utifrån skogen. Jag svarar: Det är inte Peter Persson eller Annie Lööf som ska bestämma om det ska vara en trästol eller ett träbord, utan det är marknaden och efterfrågan från konsumenterna som bestämmer de framtida produkterna. Utöver det presenterade jag sänkta skatter, och där kommer ju Peter Persson att hålla med regeringen om en och en halv månad från årsskiftet, då ni ska dra undan välfärdssatsningar som ni nu har presenterat och då ni gillar jobbskatteavdraget. Så är det med den moderna socialdemokratien, att man köper regeringens skattesänkningar efter någon månad.

Låt oss komma tillbaka till vad regeringen gör. Politiken spelar en viktig roll – lyssna på det – i att stärka svensk exportindustri och svensk ekonomi. Förutom att sänka bolagsskatten, sänka skatten för vanligt folk genom jobbskatteavdrag gör vi mycket annat. Bland annat satsar vi på forskning och innovation. Där har vi bland annat pekut satsningen på biomassan och skogen som en av tre viktiga riktade satsningar.

I förra årets forsknings- och innovationsproposition var skogen och biomassan ett av tre områden som regeringen pekade ut, och vi gav Formas extra medel för att verka. De tre områdena var skog och biomassa, hållbar stadsutveckling samt gruvor, mineral och stål.

Utöver den riktade satsningen för skogen och konkurrenskraften har vi lanserat strategiska innovationsområden, alltså samverkansprogram för innovation mellan industrin och det offentliga. Flera aktörer inom skogsindustrin arbetar nu för fullt för att få på plats ett sådant SIO, alltså ett strategiskt innovationsområde där man forskar för att utveckla just de nya produkter som Peter Persson efterfrågar. Det är några konkreta delar.

Den tredje delen som regeringen och politiken gör för att stärka skogsindustrin handlar om Skogsriket, där vi jobbar med att öka företagandet och förädlingsvärdet inom skogen. Det är någonting som Socialdemokraterna drar ned på i sin budgetmotion. Man drar ned på Matlandet och Skogsriket, för att bara ta ett konkret exempel, där politiken kan spela roll för att stärka skogsindustrin.

Sedan behöver skogsindustrin viktiga ramvillkor. Utöver det som jag har nämnt, forskning och skatter, är det infrastrukturen. Skogen hämtas från vårt hemlän, men den hämtas också från Norrland. Och det är klart att en lastbilsskatt på skogen skulle spela stor roll.

Min fråga till Peter Persson är: Hur blir det bättre för svensk skogsindustri med höjda skatter på 30 miljarder, som Socialdemokraterna föreslår, och därtill en lastbilsskatt som kommer att slå hårt mot skogsnäringen som finns väldigt långt ifrån tunnelbanestationen?

Anf. 26 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Ytterst handlar min interpellation om jobben, om tryggheten för de 230 pappersarbetare som varslats i Hallstavik, 175 i Kvarnsveden, 130 i Nymölla, och jag kunde fortsätta.

Socialdemokratisk politik handlar också, Annie Lööf, om trygghet för de löntagare som kommer från annat land. Du kan hitta dem på parkeringsplatser i Jönköpings län. De kör för 4 000–5 000 kronor i månaden, lagar sin mat på trangiakök och sover i hytten. Det är inte deras fel, men de bidrar till en osund konkurrens som inte du vill göra någonting åt. Därför föreslår vi socialdemokrater en vägslitageavgift. Alla som kör på våra vägar ska vara med och betala. Och du beslogs med lögn i tidigare debatt i dag när du sade att vår vägslitageavgift inte har någon miljöprofil. Det har den visst. Och de resurserna ska investeras – jag vill säga det – i infrastruktur.

Jag räknade upp anställda som varslats på bruk. Jag kunde fortsätta uppräknningen med massabruk och sågverk. Människor i gamla och nya bruksorter har varit med om konjunkturförändringar förr. De har varit med om stora strukturella förändringar förr. Men då fanns det en levande politik som tydligt byggde på tre modeller. Det handlade om ett samhällsligt ansvar och en näringspolitik som stimulerade omställning och utveckling, bland annat i skilda branschprogram, som den moderatledda regeringen raskt kastade i papperskorgen när den tillträdde efter valet 2006. Det handlade om att satsa på utbildning för att klara att konkurrera med alltmer utvecklade och komplicerade produkter. Det handlade om att satsa på trygghet, en bra och robust arbetslöshetsförsäkring som underlättade omställning och vilja att gå vidare. Allt detta har den moderatledda regeringen, som du tjänar, slagit sönder eller begränsat.

Det som jag beskriver var tillsammans en grund för en svensk modell som klarade hård konkurrens på världsmarknaden, ständiga rationaliseringar och omställning. Jag tycker att det är sorgligt – jag menar det verkligen – att höra att näringsministern inte inser att det faktiskt krävs en samlad näringspolitik utan använder sig av de mest enkla schabloner och inte kan läsa innantill i en socialdemokratisk budgetmotion som handlar om att ge löntagare i vårt land och löntagare som kommer till vårt land en grundläggande trygghet.

Min interpellation om den utsatta massa- och pappersindustrin och skogsindustrin blottlägger framför allt att vi har en näringsminister som har ett mycket begränsat intresse för näringspolitik, och det är djupt beklagligt.

Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Skogsindustrin är i mångt och mycket motorn i det svenska samhället och har varit så inte bara under årtionden utan under mer än hundra år. Vi använder ju det fantastiska materialet trä till så oerhört mycket, till papper och till att elda med. Vi bygger hus av det men i alldeles för liten utsträckning, vågar jag påstå, fru talman. Jag återkommer strax till det.

Näringsministern nämnde infrastrukturen och dess betydelse för skogsindustrin, och där kan vi vara helt överens. Däremot är vi inte överens om de satsningar som har gjorts på infrastrukturen.

I stället för att tala om Alliansens politik och hur den ska utveckla den för att till exempel skogsindustrin ska få bättre konkurrensvillkor väljer ministern att stå här i kammaren och hacka på våra politiska förslag. Det är lite intressant, särskilt med tanke på just infrastrukturen, därför att i vår region Småland, där såväl ministern som jag och Peter Persson har sin hemvist, är satsningarna på infrastrukturen inte noll kronor men kanske en procent av hela den stora satsningen.

Med tanke på hur mycket sysselsättning som är kopplad just till skogsindustrin, som finns i exempelvis Småland, vågar jag påstå här i kammaren, fru talman, att det inte stämmer att man har gjort stora infrastruktursatsningar. Det vore bättre att ministern här i kammaren berättade för alla företagare och koncerner som är verksamma inom skogsindustrin runt om i vårt land vilka rejäla satsningar man avser att göra nere i södra Sverige, utanför storstäderna och uppe i norra Sverige, så att de klarar transporter på ett bra sätt, inte minst i en global värld.

Inte heller inom svensk exportindustri har alliansregeringen gjort speciellt mycket för att skogsnäringen ska växa och bli starkare. Höjningen av dollarn som jag noterade häromdagen är kanske bättre för den svenska skogsindustrin än den politik som alliansregeringen för i denna fråga.

Ministern säger att politiken inte ska lägga sig i, gudskelov. Så kan man väl sammanfatta svaret. Men det kanske spelar roll om man stimulerar en marknad, särskilt en marknad där det finns en stor efterfrågan.

Under alliansregeringens tid har byggandet halverats, vilket är djupt allvarligt. Trångboddheten ökar, inte minst i våra städer. Mot bakgrund av det finns det all anledning att stimulera marknaden, att politiken går in och säger att byggandet ska öka i Sverige.

Om politiken säger att vi ska öka byggandet på olika sätt, särskilt träbyggandet, betyder det att mina arbetskamrater på fönsterfabriken får behålla sina jobb. Kanske kan en del av alla de som blivit arbetslösa få tillbaka sina jobb på företaget. Det skulle även ge dem som producerar dörrar och trappor och de få som finns kvar som bygger små trähus arbetstillfällen.

Anf. 28 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Peter Persson försvarar kilometerskatten. Som norrlänning kan jag inte låta det stå oemotsagt. Peter Persson är kanske inte medveten om de stora avstånden i Norrland, som faktiskt utgör halva Sveriges yta. En kilometerskatt enligt Socialdemokraternas modell skulle slå ut skogsindustrin i norra Sverige och företagen på landsbygden där.

Det blir lite provocerande för mig när jag samtidigt läser i Dagens Industri i dag att er ekonomisk-politiska talesperson vill bygga ut tunnelbanan i Stockholm ännu mer. Det räcker inte med det alliansregeringen gör, utan den ska byggas ut ännu mer – och som genom ett trollslag har Magdalena Andersson glömt bort landsbygden.

Carina Adolfsson Elgestam nämner transporter i norra Sverige. Annie Löf har i en tidigare debatt i dag sagt att Centerpartiet och hon står bakom byggandet av Norrbotniabanan, som skulle betyda mycket för konkurrenskraften för till exempel skogsnäringen i norra Sverige.

Gör Stefan Löfven detsamma? Eller är Socialdemokraternas satsning på Norrbotniabanan de nio kilometerna mellan Umeå och Dåva industriområde, det vill säga det industrispår som ni storsatsar eventuellt 200

miljoner på för att få Norrbotniastandard? I den takten, mina vänner, skulle det ta över 200 år innan vi ens ser röken av en norrbotniabana.

Anf. 29 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag vet inte vad jag ska tro om den moderna socialdemokratien. Ena dagen vill de gifta sig med oss, och andra dagen är de lika oförskämda som vanligt.

Peter Persson beskriver mitt tidigare inlägg med fitness. Han glömmer nämligen allt jag sade. Jag presenterade konkreta politiska satsningar som vi gör för att stärka svensk exportindustri och svensk skogsnäring. Vi sänker skatterna, men vi gör också riktade politiska satsningar på just skogsnäringen.

Jag nämnde de strategiska innovationsområdena, som är en modernare tappning av de tidigare samverkansprogrammen där aktörerna själva kommer överens om vad de vill satsa på. Vi gör också riktade forskningssatsningar genom Formas på just biomassa och skog.

För någon vecka sedan presenterade jag och handelsminister Ewa Björling ännu ett sätt att stärka svensk skogsindustri genom ett nytaget regeringsbeslut om särskilda internationaliseringsfrämjande insatser via Business Sweden. Vi ska ta fram en förstudie för att få fram ett marknadsföringskoncept för skogs- och pappersindustri för att ytterligare förstärka exporten för skog och pappersmassa. Vi har det för andra branscher, och här vill vi också komma fram.

Skogsnäringen står inför långsiktiga utmaningar. Den svaga ekonomiska utvecklingen i EU har bidragit till att efterfrågan på skogsindustriprodukter har minskat inom huvudmarknaden EU. Nu siktar man på andra marknader, till exempel Nordamerika, Nordafrika och Asien.

Det minskade tidningsläsandet – här är vi nog alla medskyldiga – sätter också tydliga spår i efterfrågan av svenskt tidningspapper. Under de senaste två åren har flera pappersmaskiner i Sverige fått stängas, med negativa sysselsättningseffekter och minskad efterfrågan på rundvirke till följd.

Allt detta spelar roll. Men jag som har stått i fabriken när man har lagt ned och människor har förlorat sina jobb på grund av strukturomvandlingen hävdar att det finns framtidstro för svensk skogsindustri. Det handlar om förnyelse, innovation och förändringskraft.

Skogsindustrin är en av Sveriges basindustrier. 200 000 människor, främst på landsbygden, är direkt och indirekt sysselsatta i den. Därför är den viktig, och regeringen kommer att fortsätta satsa på den.

Jag tänker använda den sista minuten till att fördjupa mig i Socialdemokraternas så kallade vägslitageavgift, som enligt Peter Persson inte har någon påverkan. En kostnad på ungefär 4 miljarder ska läggas på den redan blödande åkerinäringen. Det blir knappt 200 000 kronor i ökade kostnader per lastbil och år. För ett litet åkeri med tre lastbilar i till exempel Bankeryd innebär det en årlig kostnadsökning på 600 000 kronor.

Kom inte och säg att det inte har någon betydelse för svensk exportindustri och svenska företag. Det är klart att den kilometerskatt som Socialdemokraterna vill införa påverkar jobb och företagande.

Klimatargumentet ekar tomt. 200 000 kronor per lastbil kommer att läggas på oavsett om det är en smutsig dieselmotor eller en biogaslastbil som nyligen har kört ut från Scantias eller Volvos produktionsområde.

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

Socialdemokraternas politik för industrin ekar tomt. De har backat bandet och gått tillbaka till de gamla branschprogrammen.

Framtiden stavas strategiska innovationsområden, riktade forsknings-satsningar, nya produkter och sänkta kostnader för att driva företag, inte ökade pålagor och skatter i 30-miljardersklassen. Det kommer inte att skapa framtidstro och jobb i Sveriges olika delar.

Anf. 30 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Låt mig först slå fast att massa och papper till 80 procent går på järnväg. Järnväg, Helena Lindahl! Låt mig också slå fast att vägslitageavgiften handlar om att skapa konkurrensneutralitet för att inte slå ut de svenska åkerierna i Bankeryd och på andra platser.

Denna debatt handlar om det utsatta läget för sågverk, papper och massa. Den handlar om det samhälleliga ansvar som ni kastade bort. På tio år har den svenska läkemedelsindustrin tappat innovationsförmåga. Branschprogrammet, receptet, kastades bort, och så har Annie Lööf gjort i bransch efter bransch.

Det vi behöver i näringspolitiken är ett nationellt innovationsråd som ser över hela vår industri och jobbar med utveckling. Vi behöver branschprogram som utarbetas och samverkar mellan företag, fack, samhälle och ekonomi. Vi behöver stimulera forskning för att hitta en annan produktanvändning och särskilt komma närmare pilotanläggningar och demonstrationsanläggningar och stödja detta.

Skogsindustrin är grön till sin karaktär, nyttig och nödvändig.

För att forma en sådan strategi som jag beskriver krävs ett samhälleligt tänkande. Det kan vara svårt för Annie Lööf när hon har Margaret Thatcher som förebild.

Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag hoppas att ministern gjorde en felsägning när hon sade att vi riksdagsledamöter på ett eller annat sätt skulle vara oförskämda i kammaren. Det är vi inte. Jag antar att något ord slant lite. Det är allvarligt att uttrycka sig på det sättet.

Jag hörde inte att ministern vid något tillfälle nämnde just byggnation och hur mycket det skulle betyda för tillväxten i det svenska samhället. Om det byggs en fastighet genererar det fyra fem jobb till. Just därför skulle det vara bra om man stimulerade marknaden på något sätt för att öka byggnationen. Då skulle också trångboddheten minska, vilket skulle vara mycket bra.

Jag kan inte låta bli att fundera över att Annie Lööf säger att hon har stått i fabriken när folk har blivit arbetslösa. Jag vet att vi har olika bakgrund. Själv är jag träindustriarbetare och vet exakt hur det känns när man får sin uppsägning. Jag var nummer 100 i uppsägningen när företaget där jag har min anställning varslade i början på 1990-talet. Jag hade turen att några andra valde att säga upp sig, och jag fick vara kvar. Jag är ganska övertygad om att ministern inte har den erfarenheten. Hon har möjligtvis stått utanför och tittat in på hur det är att vara, som i det här fallet, träindustriarbetare och bli arbetslös.

Anf. 32 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! För ungefär en månad sedan var jag på den nationella industridagen i Göteborg. Där samlades fack och arbetsgivare från hela landet för att diskutera industrins konkurrenskraft. Jag var på plats hela dygnet, som en del i de nationella industrisamtal som jag för regeringens räkning har tillsammans med IF Metall och Sveriges Ingenjörer men också med företagen runt om i landet.

Stefan Löfven susade in 20 minuter på dessa industridagar. Jag var där under ett helt dygn för att vara med i det nationella industrisamtal som regeringen har med industrin. Vi är där för att vi vill stärka konkurrenskraften, för att vi bryr oss och för att vi vill göra satsningar både på till exempel sänkta kostnader för infrastruktur och på ökat bostadsbyggande.

Carina Adolfsson Elgestam frågar mig om byggandet och vad politiken kan göra. Politiken kan göra mycket. Det förslag som regeringen presenterade här i Stockholm i går till exempel innebär att vi ställer krav på infrastrukturbyggande genom att säga att om infrastrukturen ska byggas ut krävs också ett ökat bostadsbyggande. 78 000 nya bostäder har vi knutit upp i Stockholm med omnejd. Jag tror att man kan göra så runt om i landet och ställa krav när det gäller infrastruktur och ökat bostadsbyggande. Det är alldeles självklart att vi behöver fler bostäder runt om landet.

I stället för ett innovationsråd lett av en statsminister har regeringen valt att vara hands on med nationella industrisamtal som jag som näringsminister leder. Regeringen har också tagit fram en innovationsstrategi vars början statsministern presenterade för ett antal år sedan. Den arbetar vi nu efter tillsammans med inte bara industrin utan också tjänsteföretagen.

Vi behöver ha en gemensam vision 2020 för hela näringslivet, och jag uppfattar det som att vi har det med den innovationsstrategi vi har där såväl life science som tjänsteföretag och industri finns på plats.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2013/14:50 om gruvnäring och regional tillväxt

Anf. 33 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Agneta Gille har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att gruvnäringen i Östhammar ges långsiktiga och hållbara villkor för att kunna utvecklas och växa.

Faktum är att regeringen i februari i år antog Sveriges mineralstrategi. Strategin syftar just till att skapa förutsättningar så att Sveriges gruv- och mineralnäring kan växa i takt med den starka efterfrågan på metaller som sedan några år tillbaka råder globalt. Precis som Agneta Gille skriver är gruvnäringen en viktig motor i landets ekonomi – och för landsbygden i synnerhet.

Sveriges mineralstrategi har tagits fram under min ledning och i en omfattande dialog med aktörer som bidrar till eller berörs av gruvnäringens expansion. I strategin presenteras en rad åtgärder som regeringen och

aktörerna har identifierat som särskilt angelägna för att Sveriges gruvföretag, inklusive Dannemora Mineral i Östhammar, ska kunna expandera på ett långsiktigt hållbart sätt.

Bland åtgärderna finns satsningar på bland annat kompetensförsörjning, ökad kunskap om geologins roll i samhället samt förbättrad dialog mellan olika aktörer, för att nämna några exempel. En specifik åtgärd som jag vill lyfta fram ur mineralstrategin är det uppdrag som regeringen har gett till de regionala kompetensplattformarna för att analysera, identifiera och möta det framtida behovet av arbetskraft.

Inom ramen för Sveriges mineralstrategi kommer regeringen också att ge Riksantikvarieämbetet i uppdrag att verka för att kulturarvet i gamla gruvorter tas till vara när gruvorna öppnas på nytt. Kulturarvet är en viktig del av varumärket för Sveriges gruvnäring, och det bör användas av gruvnäringen och besöksnäringen gemensamt för att främja synergier mellan dessa. Gruvturism har potential att utvecklas som besöksnäring och bidra till att skapa tillväxt och ännu flera arbetstillfällen.

Utöver specifika åtgärder för att stärka gruvnäringen jobbar regeringen brett med att stärka klimatet för svensk industri, bland annat genom sänkta kostnader och historiskt stora satsningar på infrastruktur.

I våras besökte jag Hargs hamn för invigningen av den nya malmläggningen, som den nyöppnade gruvan Dannemora Mineral använder. För dem är särskilt transportinfrastrukturen en nyckelutmaning för att till fullo möta den planerade expansionen. Jag kan konstatera att Trafikverket den 14 juni 2013 har lämnat förslag till nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet 2014–2025. I förslaget lyfts Hargshamnbanan och Hargs hamn upp som brister för vilka fördjupad utredning behövs. Trafikverkets förslag har remitterats och bereds nu inom Regeringskansliet. I sammanhanget finner jag det minst sagt märkligt att Socialdemokraterna har motsatt sig regeringens förslag om att tillåta kommunal medfinansiering av sjöinfrastruktur.

Avslutningsvis är alltså svaret på Agneta Gilles fråga: ja. Jag har tagit initiativ – och avser att ta ytterligare initiativ – för att gruvnäringen i Östhammar ska kunna utvecklas och växa. Som näringsminister med ansvar både för gruvnäringens frågor och för regional tillväxt är jag stolt över att bidra till en växande gruvnäring som skapar arbetstillfällen på orter där tillgången på jobb är låg.

Anf. 34 AGNETA GILLE (S):

Fru talman! Tack infrastrukturministern, nej jag menar näringsministern, för svaret!

Det är intressant att följa debatten i kammaren och att höra hur ministern lyfter fram så mycket föredömligt som har gjorts. När man är ute på orterna och lyssnar känner man dock inte riktigt igen sig.

Som uppvuxen i Österbybruk och Dannemora tycker jag att det är positivt att Dannemora gruva åter har tagits i bruk. Det är bra för Östhammars kommun, och det märks att det skapas nya jobb. Det är positivt att det finns framtidstro och att man har fått en positiv spiral.

Men det finns också väldigt stora problem som man ser att det genererar. Det gäller att se till att det också finns lönsamhet i detta. Då är Hargshamn den del som är viktigast, för kostnaderna vad gäller frakten av denna stora last av malm driver iväg.

Det viktigaste av allt – som jag vill påtala för näringsministern – är att det gäller att få en fördjupning av inloppet till Hargshamn. Det är det jag verkligen vill att ministern ska ta med sig.

Ministern har talat om detta med att säkerställa jobben och se till att man har en kompetensförsörjning, som ministern säger att man har tagit tag i. Men när man träffar människorna där uppe och även ledningen ser man att det finns svårigheter i matchningen. Det är en fråga som regeringen har haft ansvar för i över sju års tid men ändå inte lyckats med. Regeringen har satsat enbart på att göra skattelättnader, skattelättnader och skattelättnader. Då är matchningen på arbetsmarknaden helt utradad. Det finns inga möjligheter att hitta den kompetens som man behöver till de specifika delarna, och det är nästa önskemål.

Det handlar om en breddning och fördjupning av inloppet till Hargshamn och hamnen där och att hitta kompetens och en matchning från Arbetsförmedlingen – 400 000 människor är arbetslösa. Beträffande den matchningen borde regeringen kunna se att det finns saker att göra. Men ingenting görs, och det tycker jag är oerhört anmärkningsvärt.

Det finns många delar i detta där regeringen slår sig för bröstet och säger: Vi är så bra, vi har gjort så här. Men när jag är där ute – jag har varit en hel dag i Hargshamn och har varit ute hos Dannemora Mineral och lyssnat på företaget – ser man att de inte är helt nöjda. De vill ha ett besked och vill se vilka framtidsutsikter det finns. I dag finns det bromsar.

Ministern känner till att grunden i det hela är att det finns ett svaveldirektiv som gör det mer kostsamt att frakta i Östersjön än vad det kostar andra gruvföretag. Det är något som har att göra med möjligheterna till vinst och det fortsatta hoppet för framtiden.

Jag skulle vilja ha lite mer med mig tillbaka från näringsministern när jag möter dem nästa gång.

Anf. 35 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Tack för en viktig debatt, och tack för att Agneta Gille lyfter frågan om svensk gruvnäring och möjligheterna att skapa jobb på orter som verkligen behöver det! Jag är väldigt glad när jag ser att man i hela Bergslagen och också Dannemora öppnar gamla gruvor och skapar jobb. Det skapar inte minst framtidstro i de samhällen där dessa gruvor finns.

Den stora utmaningen är att se till att få arbetskraft till dessa ställen som är utbildad och att klara av matchningen. Det är en utmaning som heter duga. Därför har regeringen bara för någon månad sedan förstärkt de regionala kompetensplattformarna med ett antal miljoner i de län som har gruvor. Det går till politikerna i regionerna, som ska fördela och samarbeta över regiongränserna om hur man ska förstärka kompetensförsörjningen för gruv- och mineralnäringen specifikt. Det var ett uppdrag som vi pekade ut i regeringens mineralstrategi, och det har också verkställts.

En annan del som också är viktig handlar om vad vi gör utöver det som ligger inom näringspolitiken. Där har vi offensiva satsningar på utbildningssidan och inom arbetsmarknadspolitiken för att se till att stärka omställningen för människor som befinner sig i arbetslöshet. De kompetensplattformar som nu finns som en självklarhet i länets olika regioner är något som vi från alliansregeringens sida har initierat för att

arbeta mer strategiskt med olika aktörer för att stärka kompetensförsörjningsfrågorna lokalt och regionalt.

Jag har också varit i Hargshamn. Jag var där och invigde malmanläggningen – en stor investering. Jag var runt i hamnen och tittade på möjligheten för gruvföretaget men också för hamnanläggningen att transportera ut sina produkter. Jag har också mött de frågor som Agneta Gille lyfter upp.

Beträffande svaveldirektivet är det viktigt för regeringen att det finns en balans mellan miljöaspekter och Sveriges konkurrenskraft. Av den anledningen lade vi ett miljardpaket i höstens budget för att stärka sjöfarten, bland annat genom att minska kostnaderna för isbrytning och islossning. Det är 300 miljoner kronor per år under tre år. Det är ett sätt att försöka kompensera för de ökade kostnaderna som framför allt basindustrin i Norrland kommer att möta.

Utöver det gör vi en hel del för svensk gruvnäring. Ibland står jag här i riksdagen och försvarar att vi gör något över huvud taget. Men jag är glad att vi nu har en debatt där vi ser värdet av jobb och tillväxt även inom gruv- och mineralbranschen. Mineralstrategin syftar till att stärka jobb och tillväxt i orter som i interpellantens hemlän men också i norra delen av Sverige. Då är kompetensförsörjning A och O och infrastruktur en annan mycket viktig del, liksom givetvis matchningen.

Jag tycker att vi har ganska likartade synpunkter på detta, och jag hoppas att vi kan fortsätta att ha en konstruktiv diskussion.

Ett tips avslutningsvis till Agneta Gille att ta med sig hem är att läsa Socialdemokraternas egen budgetmotion. Den är inte särskilt gynnsam för svensk gruvindustri, med tanke på de kostnadsökningar på 30 miljarder kronor som man lägger på svensk basindustri och svenska företag.

Anf. 36 AGNETA GILLE (S):

Fru talman! Visst är vi överens om att vi tycker att det ska fungera och vill att det ska finnas en framtidstro och att de här bygderna ska utvecklas och leva vidare. Men vi har olika syn på hur vi vill satsa.

Trots allt är det stor skillnad i politiken, som jag känner det. Man har haft drygt sju år på sig att åtgärda och se till att det vidtas åtgärder beträffande till exempel kompetensförsörjning. Nu har det gått väldigt lång tid, och det har inte resulterat i något.

Från Socialdemokraternas sida har vi en oerhörd fokusering på innovationer. En viktig uppgift för det innovationspolitiska forskningsråd som Stefan Löfven har föreslagit och som kommer att ledas av statsministern blir att visa på en långsiktig finansiering av den nationella gruv- och mineralforskningen och visa hur det kan säkerställas, så visst finns det med. Det är fokus på innovationer och att se till att gruvnäringen klarar sig bra.

Av vikt här – som ministern inte nämner med ett ord – är möjligheterna när det gäller frakten. Hargshamn omhändertar i dag 1,5 miljoner ton malm per år. Det är otroligt mycket. Dessutom finns det som vi hörde om alldeles nyss i den tidigare debatten, som gäller trä och papper. Hamnen har verkligen en bred del i att se till att det fraktas via havet. Då krävs det en fördjupning av farleden – det är det viktiga – så att det kan gå in större båtar, så att det inte behöver bli lika mycket utsläpp. Det blir en miljöinvestering att göra detta.

En muddring av Hargshamn skulle kosta ca 70 miljoner kronor. Det är småpengar i statens budget. Detta skulle verkligen behövas – och behövas nu – för att man ska se att vi kommer att klara detta framöver.

Jag vill att ministern sätter fokus på den frågan, så att jag får ta med mig det tillbaka. Jag vet att man med intresse följer vad ministern ska säga i dag. Man vill ha ett besked om vad som händer vad gäller fördjupningen, en muddring, av Hargshamn. Jag vill ha ett besked av ministern.

Anf. 37 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Inledningsvis kallade Agneta Gille mig infrastrukturminister. Det kanske var medvetet – vad vet jag. Infrastrukturministern är den som är ansvarig för infrastrukturen i Sverige. Om Agneta Gille vill diskutera mer infrastruktur skulle jag föreslå henne att ställa frågan till Catharina Elmsäter-Svärd.

Processen ser ut så här: Regeringen har lagt fram en infrastrukturproposition. Det är en historisk satsning på 522 miljarder kronor. Under en tid har regionen arbetat med att peka ut sina prioriterade projekt i de olika länen och regionerna.

Trafikverket har presenterat sin nationella trafikplan, som nu är ute på remiss. Jag vet att de olika regionerna besöker infrastrukturministern för att presentera sina prioriteringar. Efter det kommer vi att bereda detta inom regeringen för att under våren presentera en åtgärdsplan för infrastrukturen där vi lägger fast vilka projekt som ska ingå.

Jag kan konstatera att både Hargshamnsbanan och Hargshamn finns med i Trafikverkets nationella plan. Vi får återkomma till våren med hur det ser ut i detta fall.

Agneta Gille säger att det är olika syn och stor skillnad i politiken. Ja, det kan jag också konstatera. Den här regeringen satsar på sjöfarten. Vi lägger 1 miljard under tre år – 300 miljoner per år – för att bland annat underlätta för isbrytning.

Vi har presenterat en mineralstrategi som är den första övergripande i sitt slag under de sju år vi haft makten. Vi har initierat och infört regionala kompetensplattformar som vi nu vidareutvecklar och lägger in mer pengar i för att förstärka kompetensförsörjningen, inte minst inom gruv- och mineralnäringen.

I forsknings- och innovationspropositionen förra året pekade vi också ut gruvor, mineral och stål som ett av tre riktade forskningsområden därför att vi tycker att den delen är viktig. Den ligger i framkant, och där kan vi utveckla många spännande produkter och tjänster.

Utöver det har den här regeringen också presenterat en innovationsstrategi – inte under ett fikamöte med statsministern utan tillsammans med aktörer runt om i landet. Vi har haft regionala dialoger med industrin, akademien, tjänsteföretagen och facken för att på det sättet forma en innovationsstrategi som många känner samhörighet med.

Vi kommer att fortsätta arbeta i den riktningen. Det jag tycker är lite anmärkningsvärt är att Socialdemokraterna vill lägga på den svenska industrin och de svenska jobben miljard efter miljard i skatter. De vill också samarbeta med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som vill införa en gruvskatt. Än så länge vill inte Socialdemokraterna det, men den där gruvskatten skulle ha ganska stora effekter på till exempel Dannemora

Mineral som har stora finansiella problem och har det tufft att få det att gå ihop.

Det är för sådana företag som den här regeringen har sagt att vi är väldigt tveksamma till att införa en gruv- och mineralskatt. Det skulle vara intressant att höra vad Socialdemokraterna tycker om att sitta i en regering tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som har detta som en av sina viktigaste valfrågor – att stärka landsbygden med en gruvskatt, för att ta ett exempel.

Vi kommer konsekvent att arbeta för en god infrastruktur i det här landet. När vi presenterar åtgärdsplanen för infrastrukturpropositionen till våren kommer de projekt vi satsar på runt om i landet att bli tydliga.

Anf. 38 AGNETA GILLE (S):

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag sade fel till ministern inledningsvis. Jag har ställt skriftliga frågor till infrastrukturministern om precis samma sak, och jag vet att det är infrastrukturen som är oerhört viktig.

Därför är det också viktigt att näringsministern påverkar regeringen och infrastrukturministern för att få till stånd ett resultat så att gruvnäringen får möjlighet att överleva detta. Det är mitt syfte: att sätta press på frågan så att ni kan komma överens om den här viktiga delen.

När det gäller överlevnad för stora eller små företag vet jag att näringsministern i den del hon är centerpartist egentligen önskar att man skulle kunna få andra sjuklöneveckan. Att se till att andra sjuklöneveckan löses ut vore en reform som jag tror skulle vara helt fantastisk för ett bolag som Dannemora Mineral. Men det lyckas inte näringsministern få till stånd, utan det ligger kvar som ett ok på företagen. Där är det stor skillnad i politiken.

Jag ser att ministern skriver att Socialdemokraterna motsätter sig regeringens förslag om att tillåta kommunal medfinansiering av sjöinfrastruktur. Jag tycker att detta är lite märkligt. Jag har följt upp och tittat på detta, och jag ser vad Riksrevisionen skriver om medfinansiering. De tycker inte att det verkar speciellt bra. De anser också att infrastruktur-satsningar ska styras utifrån nationella behov. Men att föra över allt till kommunerna är en politik som regeringen har haft i många år.

Vi hörde Berit Högman tidigare som talade om hur socialbidragskostnaderna skenar i kommunerna. Och nu ska kommunerna enligt regeringen också få ansvar för att investera i infrastruktur. Det är helt fel politik, ministern.

Anf. 39 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! I dagsläget kan kommuner och landsting ge bidrag till statliga vägar och järnvägar. Regeringens förslag, som tack och lov gick igenom här i riksdagen trots Socialdemokraternas motstånd, innebär att man kan ge medfinansiering till allmänna farleder.

Detta är trafikslag som är övergripande, och jag tycker inte att man kan bryta ut olika trafikslag. Självklart ska kommunerna ha möjlighet att ge medfinansiering, men det var Socialdemokraterna emot.

Låt mig ta lite kort historik om sjuklöneveckan. Det var Socialdemokraterna som införde den tredje medfinansieringsveckan. Den tog allians-

regeringen bort under förra mandatperioden för att minska medfinansieringsgraden för de svenska företagen.

Men det är inte så att medarbetarna är friska första sjuklöneveckan och sjuka andra sjuklöneveckan. Därför har den här regeringen presenterat en snabbutredning om första sjuklöneveckan och hur vi ska kunna differentiera högkostnadsskyddet för framför allt små företag. Utredningen är nu i gång, och vi avser att presentera ett resultat för detta inom kort.

Socialdemokraterna fokuserar på andra sjuklöneveckan. Jag tycker att det är bra. Mitt parti står också bakom att man tittar på andra sjuklöneveckan. Men kostnaderna uppkommer ju i den första. Det är under den första veckan som de tuffa kostnaderna finns, och det är där ett differentierat högkostnadsskydd för små företag kommer att ha stor effekt. Därför är jag glad över att vi fick igenom detta och att det finns i budgetpropositionen. Jag hoppas att det kan träda i kraft så snabbt som möjligt. Jag tackar för eftermiddagens debatt.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2013/14:5 om avgiftsdifferentiering och jobbpolitik

Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig mot vilken bakgrund jag – enligt vad han påstår – dels insett att det varit felaktigt att införa en differentierad a-kassa, dels – enligt honom – avsätter så lite av budgetutrymmet i jobbskapande åtgärder, inte minst för att möta den höga ungdomsarbetslösheten.

Regeringens arbetslinje och en ansvarsfull ekonomisk politik gör att Sverige i dag har bland de starkaste offentliga finanserna i EU. Styrkan i de offentliga finanserna ska användas till åtgärder som påskyndar återhämtningen och är jobbskapande på lång sikt.

Regeringen har genomfört omfattande åtgärder för att varaktigt höja sysselsättningen genom åtgärder som stimulerar utbudet och efterfrågan på arbetskraft samt förbättrar matchningen. För unga har regeringen bland annat reformerat gymnasieskolan och infört lärlingsutbildning, jobbgarantin för unga men också sänkta socialavgifter och nystartsjobb.

Regeringen för också samtal med arbetsmarknadens parter, bland annat för att öppna nya och bredare vägar in på arbetsmarknaden för unga.

Genom åtgärder i budgetpropositionen för 2014 stärker vi drivkrafterna till arbete ytterligare samtidigt som vi föreslår åtgärder som stimulerar efterfrågan för dem som står långt från arbetsmarknaden. Vi föreslår också stöd till yrkesintroduktionsavtal för unga som tecknas av parterna. Vi föreslår samtidigt förstärkningar inom såväl utbildningsområdet som arbetsmarknadspolitikerna.

Regeringen går även parterna till mötes till följd av de steg parterna tagit för att få fler unga i jobb och föreslår att den differentierade arbetslöshetsavgiften slopas. Detta är en viktig del i det fortsatta arbetet med parterna och bidrar dessutom till ökade disponibelinkomster och till att stärka efterfrågan i ekonomin i ett läge med lågt resursutnyttjande.

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

Anf. 41 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! Arbetslösheten är vårt svåraste samhällsproblem. Det är ett slöseri med resurser då arbete är vår viktigaste tillgång. Det är en plåga för dem som drabbas. Vem som helst kan bli arbetslös. Även om människor med kortare utbildning i dag dominerar bland de arbetslösa kan konjunktur eller strukturförändringar ställa den välutbildade och välmeriterade utan arbete. Därför behövs en robust försäkring som ger människor trygghet, upprätthåller köpkraften i ekonomin och ger förutsättningar för rörlighet på arbetsmarknaden. En trygg arbetslöshetsförsäkring är modernt och nydanande.

När den moderatledda regeringen tillträdde efter valet 2006 var det med ett uttryckligt löfte att klara jobben. Jag och andra minns mantrat från Reinfeldt och Borg – massarbetslöshet och utanförskap, utanförskap och massarbetslöshet. Då var arbetslösheten 260 000, alldeles för hög. Nu är den över 400 000. Den moderatledda regeringens politik vilade egentligen på bara två axlar, skattesänkningar och försämringar för de arbetslösa. Senare gjordes en sänkning av ersättningsnivån och en höjning av avgiften till arbetslöshetskassorna. Strategin var att det är hög arbetslöshet för att lönerna är för höga. Därför skulle man se till att hålla nere löneförhandlingarna. Resultatet blev inga nya jobb, men 500 000 lämnade arbetslöshetskassorna.

Nu kommer regeringen i sin senaste budgetproposition med förslaget att avskaffa den differentierade arbetsmarknadsavgiften. Det presenteras som ett jobbpaket även nu. Alltså: Två rakt motsatta förslag presenteras båda som jobbpaket. Ena gången höjer man arbetsmarknadsavgiften, kastar ut 500 000 från a-kassorna. Då var det jobbpolitik. Nu vill man gå ned till 100 kronor. Alla ska betala samma avgift. Det välkomnar vi socialdemokrater. Och nu presenteras också det som jobbpolitik. Det föranleder mig att fråga finansministern: När hade finansministern rätt och när hade finansministern fel? Frågorna är enkla. När hade finansministern rätt och när hade han fel? Om han inte kan svara på den frågan undrar jag: Kan finansministern någonsin ha fel? Jag ser med spänd förväntan fram emot finansministerns svar på min enkla fråga.

Anf. 42 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det som hände 2007, efter det att den borgerliga regeringen hade tagit över, var att inte bara den solidariska principen mellan a-kassorna försvann, utan man höjde också avgiften för samtliga a-kassor. För de enskilda medlemmarna blev det alltså en högre kostnad. Dessutom tog regeringen bort möjligheten att dra av på skatten både när det gällde fackföreningsavgiften och a-kasseavgiften. Det är rätt väsentligt i sammanhanget, för om man tittar på kronor och ören är det ganska stor skillnad för den enskilde. Som exempel kan jag nämna att man före 2007 betalade mellan 90 och 100 kronor till a-kassan. Efter skatteavdrag blev det ungefär 60 kronor. När systemet ändrades kunde den siffran stiga från 60 kronor till 360 kronor. Det är naturligtvis olika i olika fall, men det är ett exempel på hur det kunde slå.

Bakgrunden till det var en förhoppning om att det skulle ge jobb, åtminstone lät det så i retoriken. Dessutom skulle det ha en lönedämpande effekt, vilket jag i och för sig kan sätta ett frågetecken för. Det är ju inget mål i sig att sänka lönerna. Om vi tittar på de två målen, att minska ar-

betslösheten och hålla tillbaka löneutvecklingen, kan vi se att det inte har fungerat. Framför allt har arbetslösheten skenat iväg; det har bara blivit värre och värre.

Man får vara glad att regeringen nu ändrar sin politik, åtminstone när det gäller solidaritetsprincipen. De som jobbar inom områden med hög risk för arbetslöshet ska inte behöva betala högre avgift än de som jobbar inom områden med lägre risk för arbetslöshet. I det tidigare systemet var det en solidaritetsprincip. Den togs bort, men nu återinförs den.

Det vore intressant att höra ministerns analys av detta. Har man kommit fram till att det inte var något bra tillvägagångssätt? Kanske kan man till och med tänka sig att gå vidare och försöka reparera de skador i a-kassan som uppstått. Vi har till exempel taket i a-kassan, som är alldeles för lågt. Bara 10 procent av löntagarna får 80 procent av sin tidigare lön. Det gjordes en generell höjning av avgiften till alla a-kassor. Dessutom slopades avdragsrätten för fackföreningsavgiften och a-kasseavgiften. Det vore intressant att titta lite närmare på detta.

Om nu effekterna inte blivit de tänkta kanske man kan reformera a-kassan i större omfattning. Det är trots allt en halv miljon som har lämnat a-kassan, och med den höga arbetslöshet vi har är risken stor att de människorna hamnar i försörjningsstöd eller blir försörjda av sin partner. Det är en dold fattigdom som har ökat, men den syns inte i statistiken. Har man en partner som har inkomst får man leva på honom eller henne. Det leder till ökad fattigdom för hela familjen.

Att så många lämnat a-kassan har inte bara ökat fattigdomen för dem som halkat ur och sedan blivit arbetslösa, utan det har också inneburit en belastning på kommunernas ekonomi. Kommunerna måste ge försörjningsstöd till dem som tidigare hade a-kassa, vilket gör att det blir svårare att få pengarna att räcka till välfärden, till skolan, vården och omsorgen. Det är ytterligare en anledning att se till att fler har möjlighet att vara med i a-kassan.

Anf. 43 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Det var en intressant interpellation av Peter Persson. I hans värld verkar allting stå väldigt stilla. Frågan är framför allt när Peter Persson stelnade i förändringsobenägenhet och i gammal socialdemokratisk idétradition. Det är nämligen så, Peter Persson, att det har skett en kraftig förändring från 2007, när differentieringen fanns, till i dag. Det beskrivs väldigt bra i finansministerns svar. Ett antal kassor har gått samman och det har lett till färre avtalsområden. Det i sig minskar differentieringstrycket. Annars brukar man av försäkringsmässighet ha en premiedifferentiering för att stimulera till arbete, vilket motverkar det syfte som försäkringen är uppsatt att stävja. Det är en i grunden god princip.

Det andra viktiga är att Peter Persson använder återställare som ett slags retoriskt knep. När Socialdemokraterna talar om återställare säger de obönhörligen: Vi kommer att göra som det var tidigare. Punkt. Men detta är ju, precis som finansministern säger, en förhandling, en treparts-förhandling som är jätteviktig för både parterna och staten, och inte minst för de unga arbetslösa. I stället för att återställa går man alltså in och erbjuder en förhandling.

Det var roligt att höra Magdalena Andersson i går säga att det stora Stockholmspaketet som staten gick in och backade upp kommunerna

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

med var jättebra, men att det var synd att de inte fick vara med och förhandla. Nu får ni vara med och förhandla, Peter Persson. Facken är jättenöjda med det, och då är det tydligen fel enligt Peter Persson, fastän världen har förändrats.

Låt oss sedan, fru talman, rannsaka det som Peter Persson säger om arbetslösheten, att den är vårt svåraste problem att lösa. Sedan ger han sken av att just det kan Socialdemokraterna lösa. Låt mig säga att det faktiskt är precis tvärtom. Man börjar med att kanske ställa sig frågan varför vi har så många arbetslösa. Vi har i dag 200 000 fler sysselsatta jämfört med år 2006, när alliansregeringen tillträdde, och vi har, vilket är nog så viktigt, över 200 000 färre i utanförskap. Vi fick de senaste siffrorna från Försäkringskassan så sent som denna månad. Siffrorna visar att från att ha haft 550 000 förtidspensionärer 2002–2003 har vi nu gått ned till 185 000 färre, vilka därmed står närmare arbetsmarknaden. Min mening är att de annars i många fall hade varit helt förpassade till arbetslöshet. Många av dem var uppenbarligen inte arbetsoförmögna, eftersom de har kunnat komma tillbaka.

När Socialdemokraterna föreslår att man ska uppnå den lägsta arbetslösheten i Europa 2020 är det så bedrägligt att man kommer att återinföra förtidspensionering på lättflyktiga grunder. Sedan har man sorterat ut de här individerna från arbetslösheten. Det är ett fullt och falskt sätt att agera.

Låt oss sedan också titta på vad den så kallade moderatledda regeringen, alliansregeringen, gjort till skillnad från Socialdemokraterna: tillsatt en parlamentarisk socialförsäkringsutredning för att sträva efter att få en allmän arbetslöshetsförsäkring som inkluderar betydligt fler; Socialdemokraternas ingångsvärde är i stället att helst färre ska ingå i försäkringen. Å ena sidan ”värnar” man folk som man vill kasta ut i arbetslöshet genom att förklara dem i förtidspension, å andra sidan vill man att arbetslöshetsförsäkringen ska reformeras genom att färre ska ingå i den.

Fru talman! Detta är för mig en mycket märklig politik som både Peter Persson och Hillevi Larsson uppenbarligen står bakom och som bör komma fram i den här debatten; annars vore det helt oärligt.

Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Det är inte konstigt att Finn Bengtsson inte förstår det här. Han är ju moderat! Vi pratar om socialdemokratisk politik.

Jag har en fråga till Anders Borg om regeringens ambitioner, fru talman. Här raljerar man över att vi sätter upp mål för arbetslösheten, att vi ska ha ned den och förbinder oss att sträva mot det målet. Vad har Anders Borg för mål när det gäller arbetslösheten? Jag har aldrig hört om något sådant. Full sysselsättning? Kan vi få en definition på Anders Borgs fulla sysselsättning?

När Konjunkturinstitutet var hos arbetsmarknadsutskottet kunde man säga att prognosen för 2017 är en arbetslöshet på 7,2 procent. Sedan hade man en längre prognos utifrån regeringens politik som sade att arbetslösheten till 2021 kommer att rasa ned till 6,0 procent. I dag har vi ungefär 400 000 arbetslösa. Vi har en befolkningstillväxt. År 2021 ska vi kanske ha en arbetslöshet på 320 000–330 000 personer. Är det detta som är regeringens mål?

Anders Borg säger att man har vidtagit åtgärder som är jobbskapande på lång sikt. Det skulle vara intressant att föra en diskussion om målsättningar när det gäller arbetslösheten. Är det så att ni moderater sitter lugnt i båten när vi har en arbetslöshet som gungar runt 6–8 procent? Då tycker ni att ni har precis den arbetslöshet som behövs för att kunna hålla ordning på inflationen och så vidare. Eller finns det ett annat mål, Anders Borg? Det är en ganska enkel fråga att svara på. Vilken är ambitionen? Om svaret är full sysselsättning, kan ni då definiera vad ni menar med full sysselsättning?

Och vad är det för fel med att sätta ett mål att vi ska ha den lägsta arbetslösheten i Europa? Vad är det som är så störande med det? Det är ungefär som när vi vill ha ett nollvisionsarbete mot dödsolyckor och ni säger att det är trams och inte behövs.

Det är viktigt med politiska mål. Vi har ett klart och tydligt mål när det gäller arbetslösheten. Jag frågar mig vad ni har. Presentera det! Stå inte bara här och säg att vi på lång sikt ska ned i arbetslöshet! Är målet i enlighet med Konjunkturinstitutets prognos 6 procent, alltså samma nivå som när ni började regera 2006? Ni har sedan varit däröver hela tiden. Då hade ni en massiv kritik mot Socialdemokraterna för att det var massarbetslöshet. 15 år senare ska ni landa på samma höga arbetslöshet.

I Gävleborgs län gick borgarna ut och sade att länsarbetsdirektören måste sparkas och att man måste tillsätta en kriskommission för att arbetslösheten var så hög. Denna skulle ledas av landshövdingen.

Hela vägen har vi haft högre arbetslöshet. Då sätter ni inte ens upp ett mål för hur låg den ska bli och visar inte på effekterna av er politik.

Vill Anders Borg ha full sysselsättning? Vad menar han i så fall med full sysselsättning? Är det 7 procent 2017 eller 6 procent 2021? Vad vill ni egentligen? Vill ni bekämpa arbetslösheten?

Anf. 45 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag anmälde mig till debatten i samband med att Raimo Pärssinen hade sitt anförande, som hade karaktären av näringspolitisk debatt snarare än debatt om a-kassan och de avgifter som diskuteras. Det är klart att jag blir bekymrad när socialdemokraterna i Gävleborg står bakom en politik som skulle vara så destruktiv och allvarlig för jobben. Det är den politiken Socialdemokraterna för.

I Gävleborg, som är ett av Sveriges mest energiberoende län, är vi beroende av att man har låga och konkurrenskraftiga energipriser. Jag var och besökte ett stort industriföretag i Sandviken, nämligen Sandvik, och frågade dem vad en höjning av energipriserna skulle betyda för dem. De svarade att 1 öre betyder 7 miljoner per år i ökade kostnader. Skulle energipriserna öka kraftigt, fru talman, är det klart att arbetslösheten i Sandviken och övriga Gävleborg skulle skena. Skulle man införa en kilometerskatt på 14 kronor per mil skulle det betyda ett dråpslag för industrin i Gävleborg, och arbetslösheten skulle skena. Så här, fru talman, kan vi rada upp förslag efter förslag från Socialdemokraterna. Det är nämligen så att Socialdemokraterna pratar om jobben, men i själva verket för en politik som leder till kraftigt ökad arbetslöshet.

Jag har läst debattartiklar från Socialdemokraterna där man raljerar över sänkningen av matmomsen på restauranger. Gävleborgs län är det ett av de län där antalet anställda och sysselsatta i restaurangnäringen har

ökat mest i Sverige – med över 18 procent, enligt den senaste statistiken. Jag är glad, tacksam och stolt över varje enskilt jobb som skapas. Det är det som är skillnaden mellan Alliansens och Socialdemokraternas politik. Ni pratar om jobben, pratar om målsättningar och vill göra det ena med det andra, men de förslag ni lägger fram leder till att det blir fler arbetslösa, färre företagare och ökad arbetslöshet. Det är möjligt att det finns en koppling, fru talman, till den diskussion som rör a-kassan. Ni vet att den politik ni för kommer att leda till att färre får jobb och att det blir ökad arbetslöshet. Det är därför det är så bekymmersamt med den politik ni vill föra.

För oss moderater är det viktigt att varje person har möjlighet att gå till ett jobb och att det skapas jobb i de enskilda företagen. Då måste vi också föra en politik som gör att jobben blir fler, fru talman. Det vore intressant att höra Socialdemokraterna försvara och förklara hur en kilometerskatt på 14 kronor per mil leder till att konkurrenskraften stärks i Gävleborgs län. Hur leder det till fler jobb? Hur leder det till fler jobb för unga i Gävleborgs län när ni vill fördubbla arbetsgivaravgifterna? Vilka företagare har Socialdemokraterna mött som säger: Om ni bara gör det väsentligt dyrare att anställa ska jag anställa fler! Sanningen är väl att de företagarna inte finns. I själva verket säger de företagare man möter: Se till att hålla energipriserna konkurrenskraftiga! Ska vi klara konkurrenskraften måste ni säkerställa att vi får energi till rätt pris!

Det är det som är skillnaden mot Alliansens arbetslinje. Vi för en politik som leder till att jobben blir fler, medan ni skriver pamfletter och håller brandtal som inte alls har någon förankring i verkligheten.

Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Europa och världen går alltså igenom en mycket allvarlig ekonomisk kris. Det är rätt viktigt att vi tar det som utgångspunkt. Vi ser att tillväxten har minskat, disponibelinkomsterna har gått ned, länder är skuldsatta och man får skära i välfärd och höja skatter. Det finns undantag från det.

Ett av de undantagen är Sverige. Här har vi kunnat värna välfärden. Här har vi kunnat öka utgifter för barnomsorg, skola, sjukvård och äldreomsorg samtidigt som vi har kunnat sänka skatterna och förbättra människors disponibelinkomster.

Sverige har en bättre ekonomisk utveckling under de här åren än praktiskt taget alla jämförbara länder. Tillväxten har varit högre – högre än i Danmark, högre än i Finland, högre än i Österrike och högre än i Tyskland. När EU-kommissionen nu presenterar sin prognos ser vi att man räknar med att Sverige tillsammans med Baltikum kommer att ha den högsta tillväxten under de kommande åren. Vi har haft en bättre sysselsättningsutveckling. Vi har haft en arbetskraft som har ökat, inte som i USA där man har gått ned på rekordlåga nivåer. Vi har disponibelinkomster som har ökat med 20 procent – väsentligt kraftigare än till exempel under den period när Socialdemokraterna styrde.

Det är rätt väsentligt. Vi har alltså inte haft några lönesänkningar. Vi har alltså inte haft några löneavtal där man har sänkt löner. Vi har inte sett ett enda brett avtalsområde där man i dag har sämre ersättning när skatterna är betalda än vad man hade 2006, utan det har tvärtom varit 20-procentiga ökning av disponibelinkomsterna. Vi har samtidigt förbätt-

rat innovationskraften och företagsklimatet i Sverige. Sverige anses i dag vara en av de mest innovativa och kreativa ekonomierna i Europa.

Sedan har vi ett kvarhängande och allvarligt bekymmer, och det är att vi har en hög ungdomsarbetslöshet och för höga trösklar in på arbetsmarknaden för utrikes födda. Regeringen har försökt vidta omfattande åtgärder kring det.

Vi gör till exempel mer aktiva arbetsmarknadsinsatser än de flesta andra EU-länder. Vi ligger i topp i de nordiska länderna med en aktiv arbetsmarknadspolitik, som EU-kommissionen redovisade så sent som förra veckan. Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna för unga. Vi har börjat bygga ut ett lärlingssystem som varit eftersatt under många år. Vi håller på att återupprätta kunskap i skolan.

Detta är viktiga reformer som förbättrar unga människors förutsättningar att få jobb.

En central komponent är att vi har höga trösklar in på arbetsmarknaden i Sverige. Avtal, skatter, regler och villkor gör att det är en klyfta mellan utbildning och arbetsliv som man till exempel inte har i Österrike, Tyskland eller Holland. Det vill vi göra någonting åt, och då kan man göra det på två vägar.

En väg är att slänga ut den svenska modellen och genomföra omfattande lagstiftningsförändringar på arbetsmarknaden. Det är inte den modell vi tror på. Vi tror på att värna den svenska modellen. Då gör man den typen av förändringar tillsammans med fackliga organisationer, arbetsgivare och alla parter på arbetsmarknaden. Det bygger naturligtvis på att man har en dialog med parterna, och det har vi nu fått till stånd. Vi har haft mycket omfattande samtal med en lång rad olika branschorganisationer och fackföreningar under de senaste åren, och ett antal huvudkomponenter börjar växa fram.

Man får yrkesintroduktionsavtal där man delar på utbildning och arbete så att man får motsvarande 75 procent av kollektivavtalslönen, det vill säga 100 procent för den del man arbetar. Vi bidrar med en kraftig lättnad som i praktiken halverar kostnaden för att anställa på arbetsgivaravgiftssidan och med hjälp av ett handledarstöd.

Det här är ett system som bygger på förtroende mellan fack och arbetsgivare – att man vågar och orkar sluta lokala avtal som öppnar arbetsmarknaden för unga att komma in men som inte generellt leder till att man sänker lönerna. Det har fungerat därför att vi har stöttat dessa samtal. När då LO i de samtalen har understrukit och gjort en poäng av att man är bekymrad över de differentierade a-kasseavgifterna har vi valt att förändra dem.

Det är så det fungerar när man ska få en svensk modell som fungerar på allvar. Då måste man lyssna in vilka intressen och behov de andra parterna i dessa förhandlingar har. Det har regeringen gjort, och det har varit bra för Sverige.

Anf. 47 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Låt mig först säga till Lars Beckman: Du har skrivit in dig i den svenska riksdagens historia. Du har talat i fyra minuter utan att över huvud taget beröra ämnet för debatten. Därmed har du förtjänat det diplom som Per Schlingmann har utfärdat för idoga kvällskurser. Hos dig hänger ett diplom, på Finansdepartementet ett annat.

Fru talman! Jag ställde en fråga: Hur kan man ena dagen göra en sak som innebär differentierade avgifter – 500 000 ut från a-kassan – och nästa dag göra en återställare som presenteras som jobbpaket, med en kostnad på 2,8 miljarder?

Jag anade i min frågeställning att Borg inte var mäktig att säga att han någon gång har haft fel, utan det var rätt då, och det var rätt då.

Nu säger han att det var ett inslag i den svenska modellen att man tog bort den differentierade arbetsmarknadsavgiften, och det var efter noggranna diskussioner – med all respekt – med fackföreningsrörelsen.

Då måste jag fråga: Hur noggranna var diskussionerna när ni införde den differentierade a-kassan? Applåderade fackföreningarna och sade ”tack, snälla Anders Borg, för att du vårdar den svenska modellen”? Så var det ju inte, Anders Borg. Det var ju demonstrationer. Det var protester.

Ni har kommit till insikt om att det här slår sönder arbetslöshetsförsäkringen i så stor utsträckning att det plågar delar av er regering – inte dig – men du har inte kraft att säga att ni hade fel.

Anser du, Anders Borg, att en anständig arbetslöshetsförsäkring minskar människors benägenhet och vilja att arbeta? Är det en uppfattning som du har generaliserat genom att samtala med människor, eller är den framtagen i något nyliberalt laboratorium? Träffar du de människor som säger ”snälla Anders Borg, kan du inte höja a-kassan så att jag slipper jobba”? Ser du dem på perrongen i Katrineholm, på frisersalongen eller på andra platser där människor möts?

År 1990 är väl det år då vi senast hade det som kan benämnas full sysselsättning i vårt land. Lite drygt 2 procent var arbetslösa. Vi hade en arbetslöshetsförsäkring på 90 procent, och vi hade noll karensdagar. Hur förklarar finansministern att vi hade denna stora arbetsvilja under en socialdemokratisk regering 1990 med en a-kassa i världsklass och nu med en förödd arbetslöshetsförsäkring har en arbetslöshet på 8 procent? Jag ser spánt fram mot denna förklaring.

Anf. 48 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Om vi tittar på siffrorna ser vi att de går åt fel håll. Vi kan se att arbetslösheten har ökat ända sedan regeringen tog över makten. Vi kan också se att resultaten i skolan har sjunkit. Båda dessa områden är extremt viktiga och hänger dessutom ihop.

Slutsatsen är att vi måste pröva någonting nytt. Det vi har gjort hittills fungerar inte. Därför tycker jag att det är bra att regeringen nu ändrar differentieringen i a-kassan mellan områden där det är hög risk för arbetslöshet och områden där det är låg risk för arbetslöshet.

Men vi behöver gå vidare på det spåret, för a-kassan är ju förstörd i många avseenden. Det är bara en av de saker som har försämrats med a-kassan.

I dag ökar inkomstförsäkringarna. Allt fler tecknar inkomstbortfallsförsäkringar. Eftersom det är så få som når upp till 80 procent av sin tidigare lön i a-kassa tecknar man antingen privata försäkringar eller försäkringar via sitt fack. Det är inte ens alla som vet om fullt ut hur mycket facket kan erbjuda, och då döljer man också de försämringar av a-kassan som har skett.

Man kan fråga sig: Varför ska folk betala till privata försäkringar, vare sig det sker via facket eller med en egen försäkring? Det blir en ökad kostnad för den enskilde förutom den höjda a-kasseavgiften.

Det här går dessutom stick i stäv med jobbskatteavdraget. Det blir inte så mycket kvar i plånboken när alla försäkringar räknas in.

Jag hoppas att regeringen omprövar hela sin politik, inte minst när det gäller försäkringarna i a-kassan. Jag hoppas att man återupprättar a-kassan och kallar den vad den är, en försäkring och inte ett bidrag. Förhoppningsvis kan vi få fler att gå med igen.

Anf. 49 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Historik kan, snarare än visioner framåt, vara värdefullt när man ska döma av politik. Raimo Pärssinen säger att jag inte förstår mig på socialdemokratisk arbetslöshetspolitik. Det må så vara, men jag bygger min insikt om arbetslöshet och det jag arbetar med i den parlamentariska utredningen för en ny arbetslöshetsförsäkring just på hur man inte ska gå till väga – på det sätt som Socialdemokraterna historiskt har visat prov på.

Åren 2002–2003 noterade Göran Persson som ytterst ansvarig i den budgetmotion som hans ministär då lade fram att vi hade ett helt vansinnigt högt ohälsotal i Sverige. Vi hade dubbelt så många som var dubbelt så mycket sjukskrivna som de är i dag, bara för att ta ett exempel. Det visade sig att det fanns geografiska skillnader som speglade att detta var en sjukförsäkring som i stor omfattning användes för arbetsmarknadspolitiska ändamål.

Göran Persson sade då, klokt nog, att vi måste minska ohälsotalen till 2008. Han ville gärna ha en halvering; det var hans vision. Men han lyckades inte uppnå det, för man förpassade i stället folk passivt över i förtidspension. Förtidspensionskurvan, som då var uppe i hisnande 550 000 när landet hade lite drygt åtta miljoner invånare, bröts först 2006 när alliansregeringen tillträdde.

Det viktiga med detta konstaterande är att det blir lite bedrägligt att sätta upp ett mål om att man ska ha den lägsta arbetslösheten i Europa år 2020. Man får då anpassa sig till resten av Europa, och om resten av Europa har skyhögt arbetslöshet nöjer man sig sannolikt med att ha den skyhögt näst lägsta eller lägsta. Men om resten Europa har en lägre arbetslöshet kommer man att införa generösa övergångar för långtidssjukskrivna i förtidspensioneringar. Var så säker – titta på historien! Det innebär att man inte ser dem som är arbetslösa.

Det allra värsta är att detta är en riktig ogynnsamhet för dem som hamnar i denna situation. De kommer nämligen aldrig att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Man sviker människor med den typen av politik. Det är viktigt att svenska folket vet att det är den strategin jag vet att Socialdemokraterna kommer att anamma om de ska nå upp till detta mål, som är riktat just åt det hållet.

Anf. 50 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Sverige är ett bra land att leva i. Men det är någonting som håller på att gå sönder. Jag efterfrågade en målsättning från Anders Borg som handlar om hur han ser på arbetslösheten. Hur stor får den vara? Hur liten skulle den helst vara? Men jag får inga svar.

Lars Beckman kan få ett diplom från mig också. Han blev känd i Gävleborg för att inte ha sagt flaska i kammaren, det vill säga att han inte hade sagt någonting. Nu har han gjort det i två interpellationsdebatter. Det är bara tråkigt att han har sagt samma sak i båda två.

Vi återgår till frågan, Anders Borg. Varför kan inte Anders Borg tala om för svenska folket vad som är en lämplig nivå på arbetslösheten? Ska vi fortfarande hålla oss till Konjunkturinstitutets prognos om att vi fram till 2021 har 350 000 arbetslösa? Eller finns det någon annan målsättning som är gömd någonstans och som man inte vill tala om?

Det är egentligen ganska konstigt att inte regeringen går ut och säger någonting om detta. Jobben är ju den viktigaste frågan. Alla ungdomar som sitter här på läktaren ska också gå ut i arbete. Vi har en högre ungdomsarbetslöshet. Kan ni inte tala om för dem och alla andra hur ni ser på det här och hur låg arbetslösheten måste få bli?

När man sätter ett mål, som vi gör, betyder det att vi förbinder oss att lägga resurser och koncentrerat arbete på detta. Vi måste få ned arbetslösheten. Vi behöver fler arbetade timmar. Det inser alla, och alla håller med om det.

Varför kan ni inte då formulera ett mål, Anders Borg? Vi vet att Finn Bengtsson inte kan det. Men om Anders Borg säger det vet vi att det gäller i regeringen. Så var så god – svara på min enkla fråga! Vilket mål har ni för arbetslösheten?

Anf. 51 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Vi kan nästan se här mitt framför oss hur splittrade Socialdemokraterna är. Peter Persson raljerar över mitt inlägg. Jag kan se fram emot att få diplom. Raimo Pärssinen vill sätta upp mål för hur låg arbetslösheten ska vara. Men ni vill inte diskutera det viktigaste.

Fru talman! Det är fullständigt meningslöst att diskutera mål om man inte diskuterar hur man ska få ned arbetslösheten. Det är bara att konstatera att de fem skarpa förslag som ni socialdemokrater har är en attack på Alliansens arbetslinje. Ni talar om kilometerskatt på tung trafik med 14 kronor per mil. Ni talar om att avveckla kärnkraft, vilket skulle leda till kraftigt ökade energipriser. Ni talar om fördubblad moms.

I Gävleborgs län har vi fantastiskt många duktiga och skickliga företag inom telemarketingbranschen som har otroligt många unga anställda. Det är klart att det vore ett dråpslag för dessa företag om man fördubblade arbetsgivaravgifterna för unga.

Jag tycker att det blir intressant här i interpellationsdebatten när finansministern står och försvarar den svenska modellen och förklarar att Alliansen står bakom den. Socialdemokraterna verkar samtidigt snarast upprörda över att alliansregeringen tillsammans med arbetsgivare och fackliga organisationer i god tradition gör upp tillsammans om hur jobben ska bli fler. Det är snarare Socialdemokraterna som ställer sig vid sidan av och uttrycker ilska över att den svenska modellen fungerar väl. Det är lite märkligt.

Alliansen har en politik för jobb. Vi sätter vårt fokus i den politiska debatten på hur jobben ska bli fler. Den som lyssnar på debatten kan notera att Socialdemokraterna talar om nivåer på a-kassa medan vi alliansföreträdare talar om jobb. Det är också skillnaden i politiken i Sverige.

Anf. 52 ANDERS KARLSSON (S):

Fru talman! Jag hade inte tänkt lägga mig i debatten, men det blev väldigt märkligt. Här har ställts en interpellation av Peter Persson som handlar om avgiftsdifferentiering och jobbpolitik. Peter Persson ställer en fråga till Anders Borg om den politik som han bedrev efter valet 2006 om att höja a-kasseavgifterna kraftigt och differentiera dem.

Var det en bra jobbpolitik? Det var det då. Då var alla moderater, inklusive Lars Beckman och Finn Bengtsson, överens om att det var en bra jobbpolitik. Nu, sex sju år senare, säger Anders Borg: Nej, den var inte så bra. Eller rättare sagt säger han inte det, men han ändrar politiken till den politik som den socialdemokratiska regeringen bedrev – en solidarisk arbetslöshetsförsäkring med en lägre avgift. Nu sänker man avgiften med de 300 kronor man höjde den med.

Frågan är: Var den politik som ni för rätt 2007 eller är den rätt nu? Det är det som Peter Persson har ställt en fråga om. Det handlar inte om sjukförsäkringen och sjuktalen. Det handlar inte om näringspolitiken, Beckman. Det handlar om denna enkla fråga.

Jag ställer frågan till Anders Borg eftersom han inte har svarat Peter Persson: Är detta rätt nu eller var det rätt 2007? Har det skapat fler jobb? Nej, det har det bevisligen inte gjort. Utanförskapet är större i dag än det var 2006.

När jag och Anders Borg hade en debatt i Visby om dessa frågor 2006 på sommaren talade han om hur stort utanförskapet var i Sverige och hur många som stod utanför. Då är min följdfråga: Hjälpte den reform som du genomförde 2007? Är utanförskapet större i dag än det var 2007? Dessa enkla frågor tycker jag att finansministern borde kunna svara på.

Anf. 53 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag tycker att det är en viktig debatt vi för. Jag tror att arbetsmarknadens parter har fyllt en viktig funktion för Sveriges arbetsmarknad. Den har fyllt en viktig funktion för svensk konkurrenskraft alltsedan Saltsjöbadsavtalet 1938. Jag tror att det är jätteviktigt att vi diskuterar de här frågorna om hur den svenska arbetsmarknaden ska få en bättre funktion.

Det jag kan utläsa från Peter Perssons fråga i interpellationen är en viss frustration över att det finns en medlemsflykt från facket. 500 000 människor har lämnat facket och a-kassan, säger Peter Persson. Det är klart att han vill hitta en syndabock när det gäller att människor inte längre vill vara med i facket som är så tätt knutet till det socialdemokratiska partiet. Men han stannar snabbt vid att konstatera att det är Anders Borg som bär skulden till detta, och det finns inga andra förklaringar.

Jag, till skillnad från Peter Persson, träffar människor och pratar med dem. Jag träffar ofta människor som är fackanslutna. Det finns en viss frustration hos medlemmarna som känner att det parti som de skickar sin medlemsavgift till inte längre företräder deras intressen. Jag träffar ofta medlemmar som känner att det i dag bara finns ett arbetarparti i Sverige, och det är Moderaterna. Det är klart att det innebär stor frustration för Peter Persson, det förstår man ju. Men jag tror att man skulle gagnas av att leta förklaringar utifrån andra parametrar än de enklaste. Om Peter Persson kunde förhålla sig till att företräda dem som facket ska företräda

kanske medlemsantalen skulle förändras i en riktning som skulle gynna Peter Perssons syften.

Jag har ännu inte fått något diplom på min vägg från Per Schlingmann, men jag är helt övertygad om att Peter Persson har ett hedersdiplom från det socialdemokratiska högkvarteret för sin förmåga att förhålla sig till en drömvärld och en verklighetsfrånvärd tillvaro.

Det vore intressant om Peter Persson vidgade sina vyer lite och pratade med människor runt omkring sig.

Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt oss börja där den här diskussionen har sin grund. Präglas svensk arbetsmarknad av att allting är sämre, av att den svenska modellen går sönder och av att Sverige är ett land som tävlar i bottenligan i Europa och världen? Nej, så är det inte. Världen går igenom den värsta krisen sedan depressionen, och Sverige är ett av de länder som har klarat det här bra. Här har vi stabilitet. Vi har starka offentliga finanser, vi har trygghet kring välfärden, vi har trygghet kring hushållsekonomin, vi ökar våra investeringar, vi satsar på infrastruktur och vi inför breda stimulanser för ekonomin när andra stramar åt, höjer skatter och skär ned på utgifter. Det är därför som Sverige så ofta lyfts fram i den här internationella diskussionen som ett pragmatiskt exempel på ett land som förenar trygghet och tillväxt och bidrar till nya reformer i en modern välfärdsstat.

Då har vi träffat det här yrkesintroduktionsavtalet för att ytterligare förstärka politiken för full sysselsättning. En del av det har varit att vi har lyssnat in ett fackligt krav på en differentierad a-kassa. Det är inte mer komplicerat än så. Man lyssnar in vad motparten har att säga när man förhandlar. Jag förstår att man nu hos Socialdemokraterna, när det har gått ett tag sedan man hade regeringsmakten, börjar glömma bort att det är så man gör, men jag kan försäkra Socialdemokraterna att ni kommer att få lära er att kompromissa med Miljöpartiet och Vänsterpartiet om vi mot all förmodan skulle landa i en socialdemokratisk valseger.

Vad är då en politik för full sysselsättning, frågar man här. Låt mig vara tydlig med vad som är en politik för full sysselsättning. Det vet vi. Det finns väl beskrivet av OECD, EU-kommissionen och IMF. Det betyder att man sänker skatterna, framför allt för låg- och medelinkomsttagare, så att det lönar sig bättre att arbeta. Det är en kärningrediens i varje recept för att få ned arbetslösheten och öka sysselsättningen.

Det betyder att man satsar på arbetslinjen och att man som Sverige ligger i topp när det gäller aktiva insatser, att man är ett av de länder av EU:s alla medlemmar som lägger mest resurser på att aktivera de arbetslösa samtidigt som man har en stram hållning i transfererings- och bidragssystemen så att det lönar sig att jobba, så att drivkrafterna är tydliga. Det är en politik för full sysselsättning.

Det handlar om att man förstärker konkurrenskraften, inte slår sönder förutsättningarna för jobb utan investerar i energi och infrastruktur, sänker bolagsskatter, förbättrar innovationsklimat och underlättar för spetsforskning. Det är en politik för konkurrenskraft. Det är den politik som vi bedriver. Det handlar om utbildningspolitik – breda åtgärder för kunskap.

Vad är då Socialdemokraternas politik? Det finns skäl att diskutera det när man hör att socialdemokraterna här nämner att målet är att få den lägsta arbetslösheten i Europa. Häpnadsväckande nog ser det ju ut som

att politiken är utformad med helt andra avsikter. Det är höjd a-kassa, trots att det alltid varnas för att det leder till lägre sökaktivitet och stigande jämviktsarbetslöshet. Det är utbyggd sjukförsäkring, nedmonterade kontrollsystem och öppna dörrar in i förtidspensionering. Det är föräldraförsäkring, bostadsbidrag, barnbidrag och underhållsstöd – ja, varje bidragssystem som Sverige har ska helt enkelt byggas ut, trots att Sverige redan har de kanske mest omfattande sociala trygghetssystemen.

Vad är konsekvensen av det här? Det vet Socialdemokraterna väl, för det här finns väl beskrivet i omfattande forskningslitteratur, och det finns en bred erfarenhet från internationella organisationer.

Till att börja med försämrar man matchningen. När man får en minskad rörlighet på arbetsmarknaden när det gäller yrken, geografi, kompetens och allt annat försämrar matchningen. Det här är en politik som direkt försämrar matchningen. Den sänker sökaktiviteten, den försämrar rörligheten och den försämrar lönebildningen. Om det råder det ingen som helst tvekan. Det har framgått av varje dokument som Finansdepartementet har publicerat de senaste 20 åren att det är så sambanden ser ut.

De här bidragshöjningarna ska sedan finansieras med stora skatthöjningar som slår sönder företagsklimat och arbetsmarknad. Vad handlar det om? Det handlar om att trycka ut människor från arbetsmarknaden. Det är där Socialdemokraternas mål hör hemma. Syftet är att trycka ut människor.

(Applåder)

Anf. 55 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Så stiger Jörgen Andersson ut ur stålverkets buller och gnistregn och förklarar världen. Moderaterna är det stora arbetarpartiet. Det var onödigt att bilda fackföreningar eller ett socialdemokratiskt parti. Allmänna valmansförbundet fanns ju med kända paroller om rösträtt för de rika och att låta bruksdisponenterna bestämma. Därför behöver man inte heller här i kammaren svara på frågor. Ena dagen slår man stenhårt mot arbetslöshetsförsäkringen och de fackliga organisationerna och säger att det var rätt. Det leder till massarbetslöshet. Andra dagen säger man: Vi vårdar den svenska modellen och inför en solidarisk arbetsmarknadsavgift. Båda gångerna har man rätt om man heter Anders Borg, mannen som är ofelbar.

Till min yttersta glädje kommer vi efter ett uppehåll på två timmar här att få fortsätta att pröva Anders Borgs förmåga att någon gång innan han slutar som finansminister säga i denna kammare: Jag hade fel.

Jag tänker under den fortsatta aftonen att ge dig rikliga tillfällen, Anders Borg, att i de mest skilda frågor säga: Jag hade fel.

Den sista gången du gjorde motsatt vad du tidigare gjorde tycker jag att du gjorde rätt. Det gläder mig att du sänkte avgifterna, men du gjorde fel någon gång eftersom du gjorde motsatt tidigare. Jag ser fram emot aftonen, fru talman.

Anf. 56 ANDERS KARLSSON (S):

Fru talman! Jag ställde en fråga till finansministern om när det var rätt – om det var rätt 2007 eller nu – att han ändrade på den differentierade a-kasseavgiften. Jag fick inget svar. Han talade om en förhandling

som har skett, och därmed har man förändrat den differentierade a-kasseavgiften.

Min fråga till Anders Borg är fortfarande: Är din uppfattning fortfarande att den differentierade a-kasseavgiften är den rätta men att du efter förhandlingar med fackliga organisationer och andra partier i regeringen har tvingats ändra dig? Är det så? Är din grundläggande uppfattning fortfarande att det är bättre att tvinga människor att sänka sina löner genom att man höjer a-kasseavgiften ju fler som är arbetslösa? Det är faktiskt den teorin du syftade på när du differentierade a-kasseavgiften. Om fler människor blir arbetslösa inom en viss sektor innebär det också att det får en lönesänkande effekt. I och med det skulle man kunna trycka ned reservationslönerna.

Samtidigt har man inte höjt a-kasseersättningen sedan 2006. Tvärtom har man sänkt den till 680 kronor som högsta ersättning. En arbetslös ska alltså leva på 14 960 kronor om han tidigare har haft en månadslön på 35 000 kronor. Detta är otidsenligt. Men frågan kvarstår, och jag hoppas att finansministern kan svara på den under kvällen eftersom det blir fler debatter, som Peter Persson har sagt.

Anf. 57 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Fru talman! Det som Peter Persson glömmer att tala om när han talar om rösträtten i början av förra seklet är att då, precis som nu, var det bara makten och ingenting annat än makten som gällde för Socialdemokraterna. Faktum är att de förslag som lades fram om rösträtt röstades ned av Socialdemokraterna av den enkla anledningen att de insåg att de skulle tappa makt om de röstade igenom de första förslagen.

När det gäller gnistor och buller kommer jag inte ifrån dem när det gäller gjutmaskinerna i SSAB, däremot sågklingor och slagborrsmaskiner som jag känner mycket väl till.

Peter Perssons mustiga retorik kan aldrig dölja det faktum att det från dem som han tror sig företräda, hans goda bidragsgivare, faktiskt upplevs som att han inte längre företräder dem. När fackmedlemmarna inte längre känner att det är deras intressen som man talar om tappar man medlemmar. Det är detta faktum som Peter Persson försöker dölja genom att skylla på Anders Borg när det gäller differentierade a-kasseavgifter. Det kan förvisso ha haft betydelse, men det är inte hela sanningen, Peter Persson. Man kan inte å ena sidan förespråka marginellt höjda bruttolöner och å andra sidan säga nej till massiva nettolöneökningar. Det är det problem som Socialdemokraterna har haft. Men det är det som de vägrar att inse.

Anf. 58 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Detta har varit en bra debatt därför att den så tydligt har visat att Sverige har klarat krisen bättre än andra länder och att vi här har en regering som står bakom full sysselsättning. Vi har en regering som inte har en politik som syftar till att driva ut människor från arbetsmarknaden, som inte vill låsa fast människor i bidragssystem utan som förstår att sambanden i ekonomin bygger på att om man har tillväxt får man människor i arbete. Och när man har människor i arbete klarar man välfärden. Tappar man företagsamheten, innovationen, kreativiteten och arbetslinjen börjar man undergräva välfärden. Det är därför som det är så

farligt med den typ av bidragspolitik som Socialdemokraterna står för. Då förstår vi att det inte finns några pengar till sjukvården. Då förstår vi att det är äldreomsorgen som har satts åt sidan. Då förstår vi att det är skolhusen och lärarna som inte kan prioriteras. Det är det som är faran med bidragspolitiken.

Vi för en pragmatisk och resultatorienterad politik. Då sätter vi oss i samtal med fack och arbetsgivare för att få yrkesintroduktionsavtal på plats och för att det ska bli en lättare väg för unga människor in i arbete. Då lyssnar vi på vad parterna säger, och då är vi beredda att ta in det. Då ska man naturligtvis lägga till att det ur vårt perspektiv är positivt om vi också kan göra lättnader för hushåll, både med inkomstskatter och med a-kasseavgifter, som gör att det i kristider finns lite mer pengar kvar i plånboken. Det är en traditionell politik för att säkra efterfrågan så att Sverige kan utvecklas på ett tryggt och stabilt sätt. Det är en självklar politik för ett parti som står för full sysselsättning, likaväl som att marschen in i bidragssamhället är vägen bort från full sysselsättning, bort från sammanhållning, bort från välfärd och bort från den trygghet som människor har i arbetslivet. Detta har denna debatt mycket tydligt visat.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.05 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

12 § Svar på interpellation 2013/14:22 om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Leif Jakobsson har frågat mig dels på vilket sätt det skapas arbetstillfällen i Sverige genom att skatten för utlandssvenskar sänks, dels om jag har underlag som visar att utlandssvenskarnas ekonomiska situation är så svår att de måste prioriteras före pensionärer, sjuka, arbetslösa och föräldralediga boende i Sverige.

Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta är en statlig definitiv källskatt som betalas in av utbetalaren av ersättningen. Det innebär att den skattskyldige inte behöver deklarerar inkomsten. Från inkomsten får några kostnadsavdrag inte göras. Inte heller ges jobbskatteavdrag och grundavdrag. Skattesatsen är anpassad efter att avdrag inte ges.

Syftet med den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta är att underlätta för den skattskyldige och förenkla hanteringen för Skattever-

ket. Det bör därför endast undantagsvis vara mer förmånligt för den skattskyldige att välja en beskattning enligt inkomstskattelagen.

Jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget för pensionärer har förstärkts vid flera tillfällen utan att denna särskilda inkomstskatt för utomlands bosatta har ändrats.

Med regeringens föreslagna förstärkningar av jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget för pensionärer kan antalet personer som väljer att beskattas enligt inkomstskattelagen väntas öka. Det finns därför av förenklingsskäl och administrativa skäl anledning att sänka den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta.

Anf. 60 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret, men det var inte precis svar på de frågor jag ställde.

Varför ställer jag frågorna? Jo, det är klart att det är ganska exceptionellt att i den situation regeringen befinner sig i lägga fram en budget för nästa år där man räknar med ungefär 3 procents tillväxt. Det är ett ganska, eller till och med riktigt, hyggligt år. Samtidigt räknar man med att behöva låna 50 miljarder, och ett budgetunderskott på 1 ½ procent, ett sådant här ändå ganska bra tillväxtår. Det är klart att jag undrar varför man då väljer att låna upp ytterligare 300 miljoner för att sänka skatter för människor som inte bor i Sverige.

Jag har naturligtvis testat de argument och teorier finansministern brukar hänvisa till. Det första är att man ska sänka skatter för att det ska skapa jobb. Teorin bakom det är det välkända att människor som inte arbetar tillräckligt mycket ska sitta vid köksbordet, läsa skattetabellen och inse: Oj, jag kan tjäna pengar på att jobba! Då går de och klipper sig – det var inte personligt, finansministern – och söker ett jobb. Det är ungefär teorin bakom det.

Den faller dock ganska snabbt, eftersom vi talar om skattskyldiga som inte bor i landet. Jobbtillväxten i Sverige skulle väl alltså inte påverkas på något som helst vis, och därför faller naturligtvis det argumentet. Det har fallit i Sverige också, med alla studier och hela jobbskatteavdragsdiskussionen om att det inte fungerar.

Då har vi sett att det i den här budgeten har tonat fram ett nytt argument, som handlar om konsumtionsstöd för att upprätthålla hemmamarknaden. Det kan man tänka sig, och det skulle nog vara så att vi argumenterade väldigt hårt för det inför budgeten för det här året, 2013, när vi hade betydligt sämre tillväxtprognoser. Då valde regeringen i stället att lägga pengarna på att sänka bolagsskatten, vilket inte har ett dugg effekt på den inhemska efterfrågan.

Ändå kan det vara en konsumtionsstimulans. Ja, det är klart att det blir att sänka skatten för skattskyldiga som bor utomlands, men det lär inte stötta hemmamarknaden. Det lär inte stötta de svenska jobben. De gamla vanliga argumenten duger alltså inte.

Då får vi i svaret en ny teori, nämligen att man sänker skatter för att förenkla och på så sätt få mindre administration. Det kan vi väl kanske köpa i teorin – det skulle inte kosta någonting att ta in skatterna om man satte dem till noll. Det är dock inte speciellt troligt eller önskvärt. Det är klart att det finns en kostnad förknippad med skatteindrivningen.

Då måste man pröva det nya, tredje, argumentet, nämligen att man nu lånar pengar för att sänka skatten för att man ska minska administrationen. Det är 300 miljoner det kostar, och jag skulle vilja se kalkylen som visar att staten tjänar 300 miljoner på den här administrativa förenklingen. Det motsvarar i storleksordningen 500–600 anställda på Skatteverket.

Finns den kalkylen? Varför är den i så fall inte med i budgetpropositionen? Eller är det så enkelt att det finns ett fjärde motiv: Att Moderaterna ska bedriva valrörelse på solkusten, liksom man gjorde 2006?

Anf. 61 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Det passar bra att jag begärde ordet, för det jag tänkte ta upp anspelar på det sista som interpellanten Leif Jakobsson antydde – att det här skulle vara något slags valtaktisk fråga.

Jag tycker att finansministern i sitt svar på ett väldigt pedagogiskt sätt beskriver syftet med att harmonisera de olika skatterna. Syftet är huvudsakligen att underlätta för Skatteverket att förenkla hanteringen, och att man vill ha bort folk från inkomstskattelagen med den här särskilda skatten. Hela motivet är att den anpassas till den sunda, jobbskapande politik som inkomstskattelagens förbättringar har gjort för framför allt låg- och medelinkomsttagare genom jobbskatteavdraget och dess arbetsdrivande effekter. De är väl kända och har vittnats om i tidigare debatter här.

Däremot är det en mening som stötte mig i Leif Jakobssons interpellation. Det står: ”Inga jobb skapas och det är konsumtion utomlands som främjas.” Hur tänker sig Leif Jakobsson detta? Lever vi inte i en allt friare, rörlig värld där vi försöker se globaliseringens värden? Att svenskar flyttar utomlands gör ju inte att de en gång för alla bosätter sig utomlands.

Det är kanske inte heller så att det är fördomar, som jag antyder här. Det står nämligen också i interpellationen från Leif Jakobsson att han ifrågasätter att utlandssvenskarnas ekonomiska situation är svår. Det kanske inte är så med den fria rörligheten att det bara är rika svenskar som flyttar utomlands, utan det är sannolikt ett utbyte som sker både till Sverige och från Sverige. Det handlar kanske om att arbetsfökovra sig i andra länder och sedan föra tillbaka den kompetensen till Sverige, för att det är så man sköter en bättre matchning till en förändrad arbetsmarknad.

De sakerna tycker jag helt givet kan spela in i den här interpellationen. När det gäller just meningen som ifrågasätter att det här skapar fler jobb och att konsumtionen ska främjas är därför min fråga: Är vi nu så isolationistiska att vi nästan vill ha tullar så att vi inte kan stimulera även till utländsk konsumtion? Sverige är ett litet, exportberoende land, Leif Jakobsson. Det kan mycket väl tänkas att utlandssvenskar också konsumerar svenska produkter utomlands, och därmed gynnar de i någon mån också svensk konsumtion.

När det sedan gäller HUS-avdraget och förfasningen över att det kan utnyttjas av människor som betalar skatt – för vilket den faktiskt är till, även om detta är genom en särskild skatt – finns det exempel jag hört vittnas om där svenskar som bor utomlands utnyttjar svensk arbetskraft för att genomföra bland annat det som HUS-avdraget ger möjlighet till ekonomisk kompensation för. På det sättet kan man säga att det i så fall även bidrar till att svenska arbetare, som betalar skatt i Sverige, får möjlighet att genomföra arbete utomlands.

Frågan till interpellanten är alltså egentligen vad han menar med meningarna där han på något sätt ifrågasätter och gärna vill isolera Sverige från ett ökat samarbete med omvärlden, såväl för dem som arbetar utomlands och för dem de som kan erbjuda konsumtion utomlands, vilket kan gynna Sverige. Det gäller också för dem som kanske dessutom kan erbjuda ytterligare svenskar att komma utomlands och förtjäna sin intäkt och betala skatt – kanske till och med inkomstskatt – i Sverige. Skulle det vara någon nackdel i sig?

Har Leif Jakobsson några siffror på att den nödvändiga anpassning som finansministern beskrev för att harmonisera systemen med varandra inte ger ett enklare skatteförfarande för dem som bor utomlands och underlättar för Skatteverket?

Till sist har vi på alla andra områden också en ökad harmonisering med utlandet, till exempel när det gäller socialförsäkringar och pensioner, allt i syfte att öka globaliseringen.

Jag tycker, herr talman, att den här interpellationen i vissa stycken andas just den protektionistiska ådra som jag trodde att Socialdemokraterna inte längre stod bakom.

Anf. 62 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Bakgrunden till att vi har en särskild inkomstskatt för dem som är bosatta utomlands är att vi tidigare hade ett mycket omfattande administrativt betungande system där man skulle kontrollera deklARATIONER och säkra att man fick in inkomster från de svenskar som bosatt sig utomlands. Det gjorde att Erik Åsbrink i samband med skattereformen landade i slutsatsen att man skulle införa den särskilda inkomstskatten. Det är ett väldigt förenklat system som gör att man får in skatteintäkterna och därmed säkrar att systemet fungerar väl.

Det är alldeles uppenbart att det systemet bygger på att det inte är alltför stora skatteskillnader mellan SINK och den vanliga beskattningen. När man då har sänkt skatterna i Sverige, vilket naturligtvis har haft en massa positiva effekter för hushåll, ekonomi och annat, är det också rimligt att man då och då justerar SINK:en. Gör man inte det återför man Skatteverket till en situation där Skatteverket på ett väldigt besvärligt sätt och med omfattande administration måste sköta det här. Jag tror att det finns betydligt viktigare uppgifter för Skatteverket att hantera än en SINK-beskattnings.

Anf. 63 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Jag ska göra ett undantag. När någon annan ger sig in i en interpellationsdebatt brukar jag inte bemöta vederbörande, men Finn Bengtssons argumentation var väl den mesta krystade jag har hört.

Jag kan faktiskt tänka mig en sak, att det finns en hel del utlandssvenskar som åker till Ikea på den ort där man bor och köper knäckebröd och lite annat, men jag tror inte att det skulle ha någon större betydelse för vårt folkhushåll.

Problematiken är att vi har asymmetriska skattesystem – självklart har vi det. Väldigt många av dem som bor utomlands men ändå har till exempel sin pension här från Sverige har också en in-teckning i det svenska välfärdssystemet som ser väldigt annorlunda ut än vad det gör på många andra håll i Europa. Det är klart att de tänker sig att de kanske en

dag behöver åka hem och ta i anspråk till exempel vår sjukvård och annat. Då tycker jag att det är högst rimligt att de är med och finansierar det under tiden. Det är den moraliska dimensionen i det hela.

Finansministern säger att det blir jättestor administration. Jag bara undrar: Hur ser kalkylen ut? Hur sparar man in de motsvarande 300 miljonerna? Finansministern säger: Det här är så fruktansvärt mycket att vi väljer att låna 300 miljoner extra nästa år för att vi ska bli av med den här administrationen. Då måste det väl finnas en uppsida i detta, men den hör jag inte talas om. Jag bara uppskattar väldigt snabbt att det motsvarar 500–600 anställda på Skatteverket, men vi får väl höra med generaldirektören på Skatteverket om det finns motsvarande ledig kapacitet. Vi socialdemokrater har nämligen en del andra idéer om vad Skatteverket i så fall skulle kunna syssla med. Det handlar om att ge sig på ekonomisk brottslighet och annat.

Då kommer vi till frågan: Vad innebär då det här? Jo, en svensk pensionär som bor utomlands och har 15 000 i pension varje månad från Sverige får, enligt uppgift i Privata Affärer, en skattesänkning på 600 kronor i månaden. I samma budgetproposition föreslår Anders Borg att en svensk pensionär som bor i Sverige ska få 100 kronor i skattesänkning. Det är sex gånger mer till den pensionär som bor utomlands.

Det gäller att hantera sammanhållningen i vårt land. Att tala om att vi satsar sex gånger mer på en pensionär som har lämnat landet tycker jag är otroligt utmanande.

Jag skulle vilja ha en förklaring på varför en svensk pensionär med svensk pension som bor i utlandet ska ha sex gånger så stor skattesänkning som den som bor i Sverige.

Anf. 64 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Leif Jakobsson kan ju tycka att det han fick höra var krystat. Det kanske beror på att han inte har den vision som man kan ha kring den ökade rörligheten, och det var det som bekymrade mig i mitt inlägg.

Leif Jakobsson skriver i interpellationen att inga jobb skapas. Vad har Leif Jakobsson för belägg för det? En svensk som flyttar utomlands kanske inte är permanent boende utomlands, kanske åker ut för att lära sig någonting och kommer hem och startar ett företag i Sverige. Har möjligheten föresvävat Leif Jakobsson att den fria rörligheten faktiskt kan ge jobb? I interpellationen står det: Det skapar inga nya jobb. Vad har han för belägg för det? Han kanske inte skulle tala enbart med Skatteverkets generaldirektör utan också med Erik Åsbrink som införde skatten från början. Att den sedan, precis så pedagogiskt som finansministern beskriver det, harmoniseras av ett parti och en regering som har förmågan att sänka skatter för dem som har vanliga löner må vara en hämsko för Leif Jakobsson, men det är det inte för dem som förstår att detta skapar jobb både i Sverige och kanske till och med utomlands.

När det sedan gäller konsumtionen utomlands är Sverige ett land med stor export till många länder där svenskar som bor, och det kanske inte är bara ett här namngivet företag som kan gynnas av det. Det är väl också så att svenskar som bor utomlands företräder svenska intressen, vill jag tro, på många olika sätt och marknadsför den handel som vi gärna vill se stimuleras snarare än motverkas. När då en skatt harmoniseras på det sätt

som har beskrivits för att göra den neutral i förhållande till Skatteverkets annars orimligt ökade administrativa börda tycker jag att det är rimligt att våga ställa sig frågan: Kan Leif Jakobsson ta fram belegg för att det här skulle vara ett direkt hinder mot allting annat? Om det snarare är en isolationistisk, protektionistisk politik som beskrivs störs jag av att Socialdemokraterna har tagit in det i tankegodset i sitt parti igen.

Anf. 65 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag vill bara ta upp ett annat perspektiv och nyansera debatten lite grann.

Jag har varit i kontakt med ganska många utlandssvenskar. Många av dem har faktiskt bott, arbetat och betalat full skatt i Sverige under många år innan de flyttade utomlands, och nu fortsätter de att betala skatt utan att nyttja systemet, i princip inte över huvud taget. Sedan kan man diskutera om de kommer att flytta hem igen eller inte.

Samtidigt är det så att man inte får göra några som helst avdrag. Möjligheten till avdrag för sommarhus i Sverige kan man inte nyttja, som ROT-avdrag eller RUT-avdrag. På så sätt är det ganska mycket skatt, för man får så att säga ingenting för den över huvud taget.

Utöver de administrativa förtjänster som Skatteverket får om personerna i fråga fortsätter att betala SINK i stället för skatt enligt inkomstskattelagen får vi ur Sveriges perspektiv in relativt mycket pengar utan att samhällstjänsterna tas i anspråk i någon större omfattning.

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag har redogjort för bakgrunden till att vi har en SINK, Det är att det är en förenkling av skattesystemet som har fungerat väl under åren, införd av en socialdemokratisk finansminister, Erik Åsbrink. Socialdemokraterna hade goda möjligheter att ta bort det här systemet under sitt långa regeringsinnehav. De gjorde aldrig det, av det enkla skälet att det är ett rimligt sätt att sköta en beskattning som säkrar skatteininkterna utan alltför omfattande administration.

När man då gör förskjutningar i det övriga skattesystemet måste man anpassa SINK:en eftersom systemet naturligtvis är frivilligt. Annars får man tillbaka en stor del av skattebetalarna in i det vanliga systemet, vilket skulle öka administrationen och krångla till hela systemet.

Antingen får Socialdemokraterna säga att de vill avskaffa SINK:en eller också får de säga att de tänker höja de vanliga inkomstskatterna i Sverige tillbaka till den nivå som de var på innan. Den position de nu har är motsägelsefull och skulle leda till att SINK-systemet undergrävdades, och det vore en dålig förändring av svenskt skattesystem.

Anf. 67 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Det är intressant att många vill delta i debatten, men jag har fortfarande inte fått svar på varför en svensk pensionär med svensk pension ska ha sex gånger större skattesänkning om han bor utomlands jämfört med om han bor i Sverige. Ni måste förstå att det är ganska utmanande att göra på detta sätt.

Undertonen i ert resonemang är att ni har sänkt skatten genom jobb-skatteavdraget och gjort andra justeringar i skattesystemet men att dessa stackare inte har hängt med i skattsänkningarna. Det är mycket utma-

nande mot landets arbetslösa och sjuka som inte har fått en enda krona av dessa skattesänkningar.

De har inte fått vara med i argumentet att det ska vara konsumtionsstimulanser för hemmamarknaden. Det finns dock ingen som helst anledning att begränsa den konsumtionsstimulans som det femte jobbskatteavdraget sägs vara till dem som jobbar. Tvärtom är det nog många i de andra grupperna som skulle kunna hantera den frågan betydligt bättre.

Frågan kvarstår. Varför får en svensk pensionär i Sverige 100 kronor i månaden medan en svensk pensionär i utlandet får 600 kronor i månaden?

Jag lovar att vi ska hålla koll på hur mycket av sin valrörelse och valturné Moderata samlingspartiet tänker lägga på solkusten nästa år, 2014.

Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det har varit en viktig interpellationsdebatt. Den visar att det är nödvändigt att göra förändringen av SINK:en. Antingen får man höja skatterna för vanliga inkomsttagare eller avskaffa SINK-systemet. Är man inte beredd att stå för endera av dessa uppfattningar kan man inte föra en politik som leder till att man undergräver SINK-systemet och återför oss till den situation vi hade innan Socialdemokraterna klokt nog införde dagens ordning.

Jag tycker att denna debatt klart och tydligt har visat att den enda rimliga förändringen är att sänka SINK:en.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2013/14:34 om flaskhals för ekonomisk utveckling och bostäder

Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig mot vilken bakgrund av fakta och argument eller ekonomiska teorier som jag har övergett tron på bostadsproduktion som motor för ekonomisk tillväxt. Han har även frågat mig varför jag inte vill ge bostadsministern några ekonomiska resurser för att bygga bostäder.

En väl fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för god ekonomisk tillväxt. För rörlighet på arbetsmarknaden krävs möjlighet att bo och verka där arbetstillfällena finns.

Regeringens bostadspolitik syftar till att öka utbudet av bostäder genom två kanaler: för det första genom att förbättra förutsättningarna för byggandet av nya bostäder, för det andra genom ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet.

Regeringen arbetar med åtgärder inom bland annat plan- och bygglagen och exploateringsprocessen och med att begränsa kommunernas möjligheter att ställa särskilda krav på nya byggnader för att förbättra förutsättningarna för bostadsbyggande och öka konkurrensen inom byggsektorn.

Prot. 2013/14:25
12 november

*Svar på
interpellationer*

Regeringen har tillsammans med Stockholms läns landsting och fyra kommuner nyligen enats om att bygga ut Stockholms tunnelbana och öka bostadsutbudet med 78 000 nya bostäder i regionen.

En mångfald i bostadsutbudet av olika upplåtelseformer och möjligheter att hyra till olika kontraktslängd bidrar till flexibiliteten på bostadsmarknaden. Hyresrätten fyller en viktig funktion i att förenkla rörligheten för unga och nyetablerade men också som ett alternativ för dem som inte kan eller vill köpa ett eget boende. Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra det regelverk som påverkar nyproduktion av hyresrätter.

Det är viktigt att skapa en sund och långsiktig bostadsmarknad som har ett bra utbud av olika upplåtelseformer. Den ska uppnås utan ineffektiva och snedvridande subventioner och utan att hushållens skulder ökar snabbt.

Anf. 70 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Det finns två grundläggande ting som inte minst många unga drömmer om: att få ett jobb och att få en bostad. På båda dessa områden sviks de i dag av den moderatledda regeringen. Massarbetslöshet och skriande brist på bostäder är vad som gäller för ungdomar.

Bostadsbyggandet har kollapsat sedan den moderatledda regeringen tillträdde 2006. Det har minskat med nära 74 procent. Sedan hösten 2010, då man bytte bostadsminister, har minskningen varit nära 45 procent.

I dag lever 65 procent av vårt lands befolkning i kommuner med bostadsbrist. Det är ett grundläggande problem för tillväxten när infrastrukturen inte fungerar.

Jag har själv träffat flera människor som har fått jobb men inte kan flytta till det för att bostad saknas. Ungdomar säger nej till högskoleplats för att de inte hittar någonstans att bo.

Det är ett slöseri, inte minst mot bakgrund av att vi har sysselsättningsproblem i de branscher som kan medverka till att bygga bort bostadskrisen. Jag tänker på sågverk, husproducenter och andra.

Precis som i sysselsättningsfrågan registrerar finansministern en händelseutveckling. Han noterar förhållanden, men han har ingen egentlig ansats till politik.

Ibland tänker jag att Regeringskansliet är mer som en reklambyrå än ett regeringskansli. Det är olika ordsvall som basunerar ut i stället för handfast politik.

I går när jag på datorn försökte få ut papper som beskrev Borgs svar fick jag olika versioner. Först kom det ut en version med den fantastiska nyheten om en gigantisk satsning på tunnelbana och bostadsbyggande. Det var det som Juholt presenterade 2011 och som Borg avfärdade som ekonomiskt lättsinne och inget att syssla med.

Denna första version fick jag kl. 12.59. Anders Borg skrev: Man har nyligen enats om att bygga ut Stockholms tunnelbana och öka bostadsutbudet med 78 000 nya bostäder i regionen. Kl. 12.59 skrev han ”man”.

Kl. 13.59 fick jag en ny version. Där stod: Regeringen har tillsammans med Stockholms läns landsting och fyra kommuner nyligen enats om att bygga ut Stockholms tunnelbana och öka bostadsutbudet med 78 000 nya bostäder i regionen.

På en timme förskönades verkligheten avsevärt. Det understryker verkligen att regeringen ägnar sig mindre åt politik och mer åt reklambyråverksamhet.

Anders Borg! Vilken version är den korrekta, 12.59 eller 13.59?

Anf. 71 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det som hände när regeringen tillträdde för sju år sedan var att man avvecklade större delen av bostadspolitiken. Marknaden skulle sköta detta.

Nu ser vi resultatet. Byggandet har minskat och framför allt byggandet av bostäder som folk har råd att bo i. Det gäller främst hyresrätter med låg byggkostnad. Det byggs en del villor, bostadsrätter och hyresrätter med höga hyror, men även detta byggande har varit begränsat. Det största problemet är dock bristen på hyresrätter.

Om vi tittar på den ekonomiska utvecklingen är det väldigt viktigt att man har rörlighet. Man talar mycket om rörlighet på arbetsmarknaden och att man ska flytta till jobben eller pendla till jobben. Man kan se regioner där det är låg arbetslöshet i Sverige och andra regioner där det är väldigt hög arbetslöshet.

Problemet är att ekvationen – att flytta till jobben eller pendla till jobben – inte går ihop om det inte finns bostäder. Det är inte så att alla varken kan eller vill köpa sin bostad om man till exempel ska pendla till, jobba i eller flytta till en annan ort. Speciellt om man pendlar och behåller sin bostad på hemorten vill man som regel inte köpa en bostad, som dessutom kan vara svindyr. Det är heller inte alla som har fast jobb som får lån.

Här är hyresrätter lämpliga därför att det finns en rörlighet i att man snabbt kan lämna hyresrätten på ett annat sätt än bostadsrätten, och man får tillgänglighet till den på ett annat sätt än bostadsrätten, där man måste låna eller ha en förmögenhet.

Det kom siffror häromdagen med en beräkning på minst 20 miljarder i utebliven tillväxt på grund av att det är för dåligt bostadsbyggande. Det är människor som har svårt att flytta till jobben därför att det inte finns bostäder. Det är även studenter som tvingas tacka nej till sin utbildningsplats därför att de helt enkelt inte får bostad.

I detta finns en stor dold hemlöshet. Det gäller dem som ändå tar steget att flytta eller pendla till en annan ort men som lever på tillfälliga kontrakt utan trygghet. De tvingas flytta hela tiden, kanske en gång i halvåret eller ännu oftare. Det finns ingen kontinuitet i detta.

Man kan också se att barnafödandet sker allt senare i livet. Det gäller även utbildning och jobb. Det finns så klart många orsaker till det, men en orsak är att det är svårt att få en bostad. Det gäller även ungdomar som vill flytta hemifrån – vi får allt fler mambor. Förr i världen flyttade folk hemifrån innan de fyllde 20 år. Nu bor många hemma långt upp i 30-årsåldern därför att de helt enkelt inte hittar någonstans att bo.

Det är ofta en ofrivillig situation både för ungdomarna själva, om man nu ska kalla dem ungdomar när de är över 30 – de är unga människor i alla fall – och för deras föräldrar som vill att de ska flytta. Då krävs att vi får en bostadspolitik. Vi kan se att regeringen har tagit bort det byggstöd som fanns som stimulans för att bygga hyresrätter med rimliga hyror. Under den tid vi hade den stimulansen byggdes det faktiskt.

Vi har en skattemässig diskriminering av hyresrätten som slår hårt mot byggandet och även höjer hyrorna för hyresgästerna. Det enda regeringen egentligen har gjort är att göra det mer fördelaktigt för den som äger sitt boende att hyra ut antingen hela bostaden eller ett litet rum till någon som behöver bostad. Det är långt ifrån tillräckligt för att lösa krisen.

Anf. 72 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Peter Persson för att han har ställt denna viktiga interpellation och fått hit den som jag tycker egentligen bestämmer om bostadspolitiken i Sverige, nämligen finansministern. Det var bra gjort.

På senare år har de ekonomiska villkoren för boende förändrats på ett sätt som har gjort att hyresrättens konkurrenskraft ytterligare har försämrats gentemot ägd bostad. Till stor del beror detta på förändringar i skattesystemet och på att de stöd som tidigare funnits för att kompensera hyresrätten har slopats.

Det här är inte en fråga om att åstadkomma exakt lika villkor. Däremot tror jag att mycket kan göras för att undanröja den stora obalansen.

Herr talman! Att det byggs för lite hyresrätter är inte någon nyhet. I Stockholmspressens tabloider kunde vi i förra veckan läsa att fastighetsskatten på hyresfastigheter är på väg att tas bort. Det är bra. Att detta kommer från ordföranden för Bostadsbeskattningskommitténs utredning tolkar jag som att detta förslag sannolikt är på väg att läggas fram.

Jag menar att hyresrätten är skattemässigt missgynnad, men att ta bort fastighetsskatten på hyresfastigheter påverkar nyproduktionen väldigt lite. De är redan i dag befriade från denna skatt i 15 år.

En nybyggd hyreslägenhet blir i dag ca 2 000 kronor dyrare att bo i per månad än en ägd bostad. Om regeringen hade velat att Bostadsbeskattningskommittén skulle landa i någonting annat än att just bara åtgärda fastighetsskatten hade den kunnat ge helt andra direktiv till utredningen. Det har föreslagits sådana direktiv från ett antal andra organisationer som hade möjliggjort att man hade kunnat komma åt den här obalansen på ett annat sätt än vad som nu ser ut att bli fallet.

Jag har en fråga till finansministern: Anser finansministern att hyresrätten är skattemässigt missgynnad? Om finansministern anser detta undrar jag om det kommer några förslag som kan hjälpa till att åtgärda denna obalans på något sätt. Håller regeringen på att ta ett omtag kring skattefrågan för hyresrätten? Detta är frågor som det skulle vara intressant om finansministern kunde utveckla här.

Sedan tycker jag att det som Peter Persson tar upp och redovisar är anmärkningsvärt, nämligen bilden av hur löftena när det gäller tunnelbana och utbyggnad av fler bostäder i Stockholm har gått till. Jag tycker att detta är lite anmärkningsvärt, och jag förvånas över vad som sagts tidigare. Man behöver inte gå långt tillbaka. Redan 2011 sade statsministern att det inte är staten som bygger tunnelbana i den här delen av landet utan landstinget. Nu är det tydligen så att detta är någonting som man planerar att göra.

Alliansstyret i landstinget borde direkt efter valet 2006 ha klivit in på detta t-banetag. Det har bland annat Expressen tagit upp på sin ledarsida i dag. Därmed tycker jag att man visar upp en form av flip-flop-politik –

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är klart att det är bra att det byggs i Sverige, att vi bygger vägar, industrianläggningar och hus och att vi utvecklar vårt samhälle. Det är en central del av vår samhällspolitik att göra detta.

Det kom i förra veckan en noggrann genomgång från EU-kommissionen om arbetsmarknadsutvecklingen de senaste tre åren. Jag tänkte redovisa vad som har hänt i Sverige när det gäller byggsektorn. Det kan behövas för att vi ska få en lite bättre balans i den här diskussionen.

Det framgår av EU-kommissionens rapport – och detta kan vara intressant att notera – att totalt har sysselsättningen stigit mest i Sverige av de 15 jämförbara EU-länderna. Det kan vara viktig information för kammarens ledamöter att känna till. Det är intressant.

Men ännu mer frapperande är att sysselsättningen i byggsektorn i Sverige har ökat med 10,9 procent. Det kan jämföras med att den i hela EU har fallit med 12,6 procent och i eurozonen med 13,7 procent. Det är alltså inget land i EU som har varit i närheten av en sådan sysselsättningsökning i byggsektorn som Sverige har haft. När jag bläddrar igenom siffrorna här tror jag att det näst bästa landet – om jag ser rätt – är Tyskland, med en ökning på 4,2 procent. Sverige har alltså haft en nästan tre gånger så stor ökning.

Det här är intressant. Det handlar naturligtvis om att vi gör större samhällsinvesteringar i Sverige än nästan alla andra EU-länder. Vi investerar i infrastruktur, och vi förstärker vårt samhälle när andra behöver spara och skära ned därför att de har förstört sina offentliga finanser med den politik med för mycket och för sent som många i den här kammaren förordade under krisens tidiga skeenden.

Vi har också infört ett ROT-system som har säkrat att det finns stark sysselsättning i byggsektorn. Det kan vara intressant att notera att inget land i Europa har haft starkare utveckling av sysselsättningen i byggsektorn än Sverige.

Vad behöver vi då göra för att få ordning på byggsektorn? Låt oss vara klara över att detta är ett överregleringsmisslyckande. Vi har skapat en väv av regleringar som hindrar byggande i Sverige, och så har det varit under lång tid.

Det handlar om en överreglering av markförsörjningen som gör att det är alltför svårt framför allt i tillväxtregionerna att få fram mark. Det handlar om omfattande byggregleringar som gör att det är dyrt att bygga. Det är en tillståndsprövningsprocess där man har väldigt många sakägare, en komplicerad process med många överklaganden som ofta fördyrar och komplicerar det hela. Vi har också omfattande regleringar på uthyrningssidan som har ställt till bekymmer. Det är den samlade problembilden.

Regeringen gör i princip insatser på alla de här områdena. Tillsammans med parterna har vi sett över hyressättningen. Vi har förlängt presumtionshyrorna. Vi har öppnat för bostadsrättsuthyrning. Vi kommer under våren med en lång rad propositioner för att förbättra både byggplaneringen, byggregleringen och markförsörjningen. Det här arbetet kommer vi naturligtvis att driva vidare framåt, eftersom det är centralt att

Svar på
interpellationer

öppna för mer byggande, och det är helt nödvändigt att det sker genom att vi minskar regelbördan och öppnar systemen.

Med en subventionspolitik som bara trycker in pengar i de existerande systemen vet vi – det är väl belagt från ESO-rapporter och annat – att vi långsiktigt inte får någon större effekt av subventionerna eftersom de leder till stigande kostnader. I det här läget, där Riksbanken har en grundläggande oro om för hög skuldsättning, skulle de naturligtvis tvingas agera mot en sådan politik och därmed bromsa upp utvecklingen. Det är bara genom en bättre fungerande bostadsmarknad som vi kan få ett ökat byggande.

Detta ska naturligtvis göras i bred förankring med de olika aktörerna, alltifrån Hyresgästföreningen till andra viktiga aktörer, som allmännyttan och de privata byggbolagen.

Som ett exempel på hur man kan göra detta är det en unik satsning som nu görs på tunnelbanan, som till skillnad från de socialdemokratiska drömslotten är fullt finansierad och fullt organiserad på ett sådant sätt att den har bärkraft och bäraktighet. Det är bra och klok politik, herr talman.

Anf. 74 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag noterar återigen att Gunnar Andrén kommer bakifrån i skymningen i interpellationsdebatter. Han är alltid välkommen.

Herr talman! Ibland får man ett intryck av att byggregler och planlagstiftning skulle vara något djävulens påfund för att ställa till så mycket elände som möjligt. Men så är det ju inte. Det är avvägda beslut, oftast fattade i den här kammaren, för att värna alla människors möjligheter att ta en bostad i anspråk, för att värna miljön, för att värna demokratin.

Jag tillhör dem som anser att man visst måste genomlysa, förändra och utveckla alla processer. Men det var med dagens regler som en socialdemokratisk regering faktiskt tillsåg att vi byggde dubbelt så mycket i landet innan ni, Anders Borg, tog över.

En av orsakerna till byggkrisen, till det drastiska raset, är att ni vill avpolitiserat och rangera ut bostaden från välfärdspolitikens område. Ni har inga som helst problem med subventioner. Ni har problem med att vi går in med samhällsmedel för att minska kostnaderna för en bostad, så att unga ska kunna erövra en bostad med den betalningsförmåga som de har. Det är ni emot. Men det är helt okej med RUT, att någon kommer och städar i hemmet eller att man tar hem någon som hjälper till med läxorna – det snedvrider inte. Det är också okej att sänka restaurangmomsen med 5,4 miljarder kronor. Hamburgare och korv kan subventioneras – det är viktigare än en bostad för studenten. Grillning och servering på solkusten är också RUT-berättigat.

Det är, Anders Borg, ett val vilka tjänster man vill stödja.

I ditt inlägg tar du upp att ni vill förlänga presumtionshyrorna. Det tycker jag är mycket intressant. Detta ord, ”presumtionshyra”, tror jag att många har svårt att förstå innebörden av. Säger du i dag här i riksdagen att ni kommer att etablera ett system, förlängt, så att den som uppför en fastighet fritt ska kunna förhandla mot en hyresintressent om vilken hyra som helst? Det är ett jubel bland fastighetsägare som är mindre seriösa att gå till högstbjudande på en bristmarknad! Menar du, Anders Borg, att ni kommer att lansera detta, att ni kommer att lägga fast att det inte finns

någon begränsning i himlen för hyresuttaget utan att vad som helst är möjligt?

Jag tror att Moderaterna i bostadsfrågan egentligen har två planer, som i mycket annan politik. Den ena handlar om bekymrad min, utredningar och suckar. Den andra handlar om att man bakvägen svettas fram marknadshyror och sedan säger: Ja, det blev så – det var inte vårt fel. Och så spelar reklambyrån Schlingmann något annat vackert för att det inte ska märkas.

Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Förra året byggdes 225 studentlägenheter i hela Sverige. Behovet beräknades till 20 000. Det var alltså regeringens egen utredare som beräknade behovet till 20 000. Det visar vilken kris vi har.

Var ska alla dessa studenter bli av? Det är inte heller så att det finns massor med små hyreslägenheter med rimliga hyror utöver studentbostäderna, utan den marknaden är täckt. Det finns en enorm efterfrågan men väldigt få lägenheter. Då måste man koncentrera sig på att öka byggandet.

Vi kan se att det regeringen har gjort under de här åren är att gynna det ägda boendet. Det är inget fel i det. Det ska finnas olika boendeformer, och självklart ska det vara bra att bo i ett ägt boende. Men det får inte ske på bekostnad av hyresrätten, och det är vad som har skett i dag, där man kan se fördelar för dem som äger sitt boende och nackdelar för dem som hyr.

Att man tog bort byggstödet som stimulans för att bygga hyresrätter med rimliga hyror var en av de värsta sakerna. Ju färre hyresrätter det finns, desto större blir trycket på dem. Då kan hyresvärdarna ställa nästan vilka krav som helst. I storstadsregionerna kräver de på många håll att man ska tjäna flera gånger vad hyran är. Det kan vara dubbelt så mycket eller till och med tre eller fyra gånger så mycket. Vilka ungdomar gör det? Vilka studenter gör det i dag? Det blir en stor grupp som inte kommer in på bostadsmarknaden, och det påverkar naturligtvis utvecklingen negativt, inte minst när det gäller jobben.

Menar regeringen verkligen allvar med jobben, satsa då på hyresrätterna och satsa på att ungdomar ska kunna flytta hemifrån, flytta till en studieplats och ta jobb!

Anf. 76 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag är inte förvånad över att finansministern inte säger något kring de frågor som jag tog upp. Jag har ställt samma frågor till bostadsministern och statsministern här i riksdagen. Men det blir inga svar på de frågorna. Du är inte ensam om att inte ge något svar.

Att det byggs för få hyresrätter är ingen nyhet. Jag kan inte riktigt släppa den beskrivning som Peter Persson redovisade kring det förslag som har kommit här i Stockholm när det gäller utbyggnad av tunnelbanan.

Precis som Peter Persson säger har man under flera års tid i kammaren nästan hånat Socialdemokraterna för denna uppfattning. I landstingshuset någon kilometer bakom talmannen har man inte velat vara med på den här politiken fram tills helt nyligen. Nu kommer den, och om man har i bakhuvudet hur statsministern har resonerat om den här frågan fram

tills helt nyligen, nämligen att man inte bygger tunnelbanor i den här delen av landet utan det gör landstinget, blir det en trovärdighetsfråga där väljarna får reda ut vem man litar på i denna region. Antingen litar man på Socialdemokraterna som har drivit frågan, eller litar man på dem som för tillfället är så pass panikslagna över väljarutvecklingen att de plötsligt är beredda att lyfta fram vilka förslag som helst och som man tror att väljarna i den här regionen kan tycka om.

Min fråga till finansministern kvarstår. Anser finansministern att hyresrätten är skattemässigt missgynnad? Om den är det, kommer man se till att det kommer några förslag till kammaren för att komma till rätta med obalansen?

Anf. 77 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Skymningen faller tidigt i dessa tider. Därför står jag här just nu, Peter Persson.

Låt mig börja med att erinra om en tidigare biträdande finansminister nämligen nuvarande landshövdingen i Halland, Lars-Erik Lövdén. Det är väl inte så många som minns hans politiska gärning just nu, mer än Leif Jakobsson och några till. Jag erinrar mig dock att han var väldigt framsynt när han 2002 tillsatte en utredning bestående av dåvarande landshövdingen i Stockholm, Mats Hellström, som skulle komma med förslag på hur man skulle öka bostadsbyggandet i Stockholmsområdet. Det blev en mycket bra utredning. Samtliga 26 kommuner i Stockholms län svarade på samma sätt i remissomgången, nämligen att han hade alldeles rätt i att vi måste bygga ut kollektivtrafiksystemet; då kommer bostäderna. Samtliga kommuner svarade detta, inklusive Stockholms stad.

Åren gick. Herr Lövdén försvann, och ingenting hände med kollektivtrafiksystemet. Från 1994 och framåt har det inte hänt någonting med detta i Stockholmsområdet. Vi har haft kvar hyresregleringen som inte direkt är något verk av denna regering. Den infördes på grund av kristiderna 1917 och har därefter inte varit avskaffad någon gång. Det var under första världskriget. Det var nära att de lyckades avskaffa den 1967, men dess värre bidrog Folkpartiet den gången till att den inte gick att avskaffa.

Men nu ser vi att bostadspolitiken blir en integrerad del av en utveckling som just Peter Persson pekar på, nämligen att vi måste ha bostäder. Folk måste också kunna resa från sina bostäder in till arbetsplatserna. Vi ser många exempel på det. Hela västpaketet i Göteborg har inriktningen att arbetsmarknadsregionen vidgas. Det vi ser i Stockholm, Göteborg och även i Malmöregionen är att man kommer att kunna bygga och bo mycket längre från arbetsplatserna som kommer att fortsätta vara centralt lokaliserade.

Herr talman! Det väsentliga är vilken restid man har till sitt arbete. Det är restiden som avgör vad som blir centralt eller inte. Med nutida resmöjligheter och inte minst spårbunden trafik kan man nu bo mycket längre bort i kilometer räknat än tidigare då man kanske var tvungen att gå med häst och vagn eller sitta i Essingeledens köer. Det är inte någon bra resfrekvens.

Jag har tittat i Socialdemokraternas motioner efter detta. Jag kan inte hitta någonting. Jag vet att Lars Eriksson från Västmanland inte har möjlighet att svara, men Peter Persson kan väl ändå svara på vad ni egentlig-

en vill göra konkret. Vill ni återinföra paritetslånesystemet? Eller är det möjligen räntebidragssystemet ni är ute efter? Eller vill man införa statliga lånegarantier upp till 100 procent för flerfamiljshus, herr talman? Det hade man ju tidigare, och det var ett förfärligt liv när man avskaffade räntesubventionerna 1992.

Nu har ni tre alternativ att välja mellan. Vill ni återinföra paritetslånesystemet, räntebidragssystemet eller hundraprocentiga lånegarantier till flerfamiljshus? Det är en intressant fråga, och jag väntar med spänning på Peter Perssons svar.

Anf. 78 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Bostadsbyggandet är verkligen en angelägen fråga. Alla led och alla aktörer bär ansvar och måste bidra, från byggbolag, fastighetsförvaltare, kommuner, banker, inte minst länsstyrelser – som jag tycker gör en hel del saker som de kanske inte borde göra – till staten.

Alliansregeringen har dragit i gång många processer för att förbättra förutsättningarna för bostadsbyggandet. Finansministern räknade upp några exempel. Regeringen har också genom bostadsminister Attefall dragit i gång flera processer som kommer att underlätta ytterligare. Det kommer med all säkerhet att resultera i ökat byggande.

Man brukar säga att det är mycket snack och lite verkstad. I detta fall uppfattar jag det nästan som tvärtom. Det är inte mycket snack men väldigt mycket verkstad. Alla är överens om att det är viktigt med olika upplåtelseformer, och inte minst hyresrätter är en angelägen fråga. Tyvärr tar det tid, och den ekonomiska krisen under de senaste åren har påverkat många av aktörerna. Just nu är det dessutom stora ungdomskullar som vill flytta ut.

De stöd som fanns tidigare, som Gunnar Andrén var inne på, fungerade inte som de flesta väl är medvetna om. Det är därför bra att regeringen seriöst utreder andra möjligheter. Med jobbfokus och fokus på utbildning behövs bostäderna och tillgången till bostäder behöver bli större, gärna i kombination med utbyggd infrastruktur som vi såg i Stockholm i går. Jag hoppas också på att vi kommer att få reda på en hel del fantastiska saker även i Skåne.

Anf. 79 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det kan finnas skäl att klargöra var vi står när det gäller byggmarknaden och redovisa hur statistiken ser ut så att alla får klart för sig att Sverige har en ökning på 10,9 procent de senaste tre åren enligt EU-kommissionen. Det ska jämföras med ett genomsnitt på -11 procent i byggsysselsättning. Då brukar Socialdemokraterna återigen säga att det bara är krisländer som har utvecklats sämre än Sverige.

Låt mig nämna att i Frankrike har sysselsättningen i byggsektorn fallit med 4 procent, i Danmark har den fallit med 6 procent och i Holland med 10 procent – länder som visserligen inte har utvecklats lika väl som Sverige men som inte har varit krisländer har alltså haft en mycket besvärlig utveckling på byggsidan. Det beror på att regeringen i Sverige har kunnat göra breda satsningar med en omfattande utbyggnad av infrastruktur och viktiga och centrala satsningar på till exempel ROT.

Peter Persson anser att ROT är en subvention, och därför ska den ha samma effekter som byggsubventioner. Det är en intressant ekonomisk

teoribildning som Peter Persson gör sig till tolk för. Låt mig tydliggöra att poängen med ROT alltså är att vi minskar skattekilarna och att vi gör svarta tjänster vita. Genom att minska skattekilarna ökar vi också arbetsutbudet. Därmed betyder ett ROT-avdrag att vi får ett bättre funktionssätt i ekonomin med stigande efterfrågan, med låg kostnad för det offentliga och med positiva effekter på arbetsmarknaden.

Vad vet vi om byggsubventioner? Ja, det finns ju en ledande expert på detta bland Socialdemokraterna. Det är Bo Södersten, tidigare riksdagsman. Han brukade jämföra byggsubventioner och bosubventioner med att riva sönder hundralappar i duschen. Hur kan en professor i nationalekonomi under vad jag tror var nästan mer än ett decennium som socialdemokratisk riksdagsman dra den slutsatsen? Jo, därför att det finns en omfattande utredningsverksamhet kring vilka effekter vi har av byggsubventioner. De leder i huvudsak till stigande kostnader och ökad lönsamhet i byggbranschen och har små effekter på samhällsekonomin. Där har vi skiljelinjen mellan ett ROT-avdrag och en produktionssubvention i byggsektorn.

Jag välkomnar det mod som mina socialdemokratiska meddebattörer visar här. De är alltså fullt beredda att föra en diskussion om byggnation i Stockholmsområdet. Det är en valrörelse jag välkomnar.

Socialdemokraterna ska regera ihop med Miljöpartiet. Miljöpartiet motsätter sig Förbifarten och nästan varje omfattande investering som ska göras i Stockholms trafiksystem. Det är väl bara en slump om de inte försöker stänga Norra länken för att stoppa biltrafiken. Om Socialdemokraterna är beredda att föra en debatt om Stockholmsregionen hand i hand med Miljöpartiet kanske de kan enas först. Då kanske vi kan få lite besked om vad Socialdemokraterna tänker gå till val på i Stockholmsregionen. Blir det eller blir det inte Förbifarten? Att det är skillnad mellan att vi lägger fram ett fullt finansierat, genomarbetat och solitt program med 78 000 bostäder och tunnelbana och de luftpastejer Socialdemokraterna levererade är väl alldeles uppenbart. Det här är ett finansierat paket. Det är inte förslag som man bara kastar ur sig, utan det är genomarbetad politik. Det är där skiljelinjen går.

Låt mig återigen säga att det ska bli fantastiskt intressant att höra Socialdemokraternas och Miljöpartiets gemensamma besked om hur det blir med Stockholmsregionen, hur det blir med byggandet. Det blir väldigt intressant att ta del av det. Jag tror att det kommer att bli som det har varit, att Miljöpartiet tvingar Socialdemokraterna att stoppa investeringarna. Det är just det som har hänt. Det är därför Dennispaketet och annat inte har kommit på plats. Socialdemokraterna har suttit i knät på Miljöpartiet, som är emot transportsystemet. Miljöpartiet vill stoppa det genom att dra ned på väginvesteringar och genom att lägga en massa skatter på transporter. Det är Socialdemokraternas dilemma.

Anf. 80 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Finansministern tror att sanningen och gudarna trängs på nationalekonomiska institutionen. Jag är inte så säker på det. Åtskilliga finansministrar har haft annan härkomst – en docent i nordiska språk, en trädgårdslärling från Hässelby, en studiesekreterare i ABF. Ernst Wigforss, Gunnar Sträng och Göran Persson var synnerligen dugliga därför att det handlar om politik och värderingar, inte vetenskap. Det

är märkligt att det är fullständigt omöjligt och marknadssnedvridande att använda resurser för att nedbringa kostnader så att vi kan bygga bostäder. Vi har halverat produktionen av bostäder i vårt land sedan alliansregeringen tog bort det samhällsstöd som vi hade fram till valet 2006. Det man nu vill åstadkomma gick finansministern inte in på, men jag vill att han bekräftar eller dementerar det som står i budgetpropositionen, nämligen införande av presumtionshyra, fri förhandling mellan fastighetsägare av nyuppfört bestånd och presumtiva hyresgäster.

Sedan kan jag inte låta bli att kommentera att finansministern försöker göra sig till samhällsbyggare. För två år sedan sade Anders Borg, högt och ljudligt, med anledning av planerna på att bygga ut tunnelbanan: Det är ansvarslöst och skadar hans – Socialdemokraternas dåvarande partiordförande Håkan Juholts – trovärdighet. För två år sedan sade han det. Sedan säger Borg: Man har enats om. En timme senare säger han: Regeringen har enats om. Samhällsbyggaren Anders Borg har begränsad trovärdighet. Han hoppar från tuva till tuva.

Anf. 81 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Det var en intressant uppräknings Peter Persson gjorde av framgångsrika socialdemokratiska finansministrar. Jag vill för kammarens protokoll lägga till både Hjalmar Branting och Fredrik Thorsson, skomakarsonen från Ystad, så att de inte blir bortglömda i det här sammanhanget, även om de var verksamma något tidigare.

Det intressanta för framtidens boende är att vi, som finansministern var inne på, behöver se till att restiderna för väldigt många människor kortas i den här regionen. Problemet är att det numera stannar ungefär två fulla bussar varje dag och släpper av människor som inte har någonstans att bo. Det paket som vi nu har visar att man kan bygga med god finansiering.

Jag har läst er motion, Peter Persson. Jag begär inte att du ska svara nu eftersom du inte har möjlighet till ytterligare inlägg, men vid ett annat tillfälle skulle du väl kunna tala om vilket system det är ni vill införa. Är det återinförande av paritetsslånesystemet? Är det räntebidragssystemet, som kostade upp till 38 miljarder 1991 och gick till dem som ägde husen, inte till hyresbidrag? Eller är det återinförande av den hundra procentiga lånegarantin från staten så att man kan ta andra lån? Det är de tre huvudsakliga system som vi har haft under de senaste 50–60 åren, såvitt jag kan överblicka. Vilket av dessa system är det ni vill återinföra? Det kommer att kosta pengar som kommer att synas i statsbudgeten även för er. Ni lovade återinföra detta när ni kom till makten 1994. Tack och lov gjorde ni inte det!

Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag vill tacka Peter Persson för den här viktiga debatten som så tydligt visat hur framgångsrik regeringens politik varit. Det gör att jag kan stå här och redovisa att EU-kommissionen framhåller att sysselsättningen i Sverige ökat med 11 procent inom byggsektorn när den minskat med 13 procent i EU-27 och med 14 procent i eurozonen. Det är naturligtvis något som vi gemensamt kan glädjas åt, att regeringens politik kunnat stötta jobben i Sverige. Jag ser att Peter Persson gläds åt denna viktiga information som jag kan delge kammaren.

När det gäller tunnelbanan vill jag säga att det är ett spännande debattområde som vi ska ägna mycket tid tillsammans med Socialdemokraterna i Stockholms län och Stockholms stad. Socialdemokraterna ska få lämna de nödvändiga besked som väljarna, och inte minst byggnadsarbetarna, vill ha. Vad är det som är så farligt med att bygga lite vägar i Stockholm? Varför måste ni alltid göra upp med Miljöpartiet om att skapa en trafikstockning i vår huvudstad? Det kommer att bli spännande att höra Socialdemokraternas och Miljöpartiets gemensamma besked.

Man ser inte skillnaden mellan luftslott och det faktum att vi vågar säga att trängselavgifterna höjs för att skapa en nödvändig finansiering, att staten ställer upp och förfinansierar det hela och skapar ett finanspolitiskt och samhällsekoniskt utrymme för att göra den största tunnelbaneinvesteringen sedan 50-talet. Om nu Socialdemokraterna är så förtjusta i att bygga tunnelbana, varför gjorde de inte det på 70-talet, 80-talet, 90-talet, 2000-talet, under alla de år de hade inflytande? Varför konstruerade de inte de 78 000 bostäder som vi nu får på plats?

Vi står för en realistisk samhällsbyggnadspolitik, byggd på solid grund, en solid grund som gör att det skapas byggförutsättningar i Sverige och som gör att sysselsättningen i byggsektorn växer snabbare än inom andra områden. Det kan vi glädjas åt gemensamt, Peter Persson.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2013/14:35 om flaskhals för ekonomisk utveckling och utbildning

Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig varför regeringen inte gör mer för att motverka bristen på utbildad arbetskraft och förbättra matchningen. Vidare undrar Persson vad som är motiven till regeringens övergripande inriktning på utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken.

För att förbättra matchningen och minska risken för flaskhalsar är det centralt att skatte- och socialförsäkringssystemet ger tydliga drivkrafter att aktivt söka jobb, att utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken rustar människor för jobb samt att det finns ett väl fungerande företagsklimat. Vidare är det viktigt med en väl fungerade lönebildning.

Regeringen har genomfört omfattande åtgärder för att förbättra matchningen. Viktiga reformer har varit jobbskatteavdraget och en återupprättad arbetslinje i socialförsäkringssystemen. Regeringen har även sänkt den statliga inkomstskatten för att öka drivkrafterna att utbilda sig och öka arbetsinsatsen. Vidare har arbetsmarknads- och utbildningspolitiken lagts om för att bättre rusta människor för jobb. Vi lägger betydande resurser på utbildning. Sveriges utgifter för utbildning som andel av bnp är 25 procent högre än genomsnittet bland OECD-länderna.

Det tar lång tid innan strukturreformer inom framför allt utbildningsområdet får full effekt på arbetsmarknadens funktionssätt. Det finns dock tydliga indikationer på att den förda politiken för att minska utanförskapet har verkat i rätt riktning. Trots den utdragna lågkonjunkturen har utanförskapet minskat och sysselsättningen ökat med mer än 200 000 personer sedan 2006.

Bedömningen att regeringens politik på sikt leder till en lägre arbetslöshet och en förbättrad matchning delas av bland annat Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Prot. 2013/14:25
12 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 84 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

När vårt land under en mycket lång tid i princip hade full sysselsättning – jag talar om tiden efter andra världskriget till 90-talet – styrdes politiken just mot målet full sysselsättning. Det var överordnat allt annat. Axlarna för att skapa ett mer jämlikt och solidariskt samhälle var egentligen två. Full sysselsättning skulle skapa ekonomiska resurser för att bygga välfärd men också skänka människor frihet genom att de hade en egen inkomst. Det fanns en utveckling mot förbättrad såväl gemensam som enskild standard.

I dag har båda målen försvunnit för en moderatledd regering. Arbetslösheten registreras och kommenteras. Jag har flera gånger sagt här i kammaren att jag ofta tänker mer på väderrapporten än på det politiska läget när Anders Borg talar om arbetslöshet och sysselsättning.

När vi hade full sysselsättning senast i vårt land, vid skarven mellan 80-tal och 90-tal, avsatte vi runt 2 procent av bruttonationalprodukten till vidareutbildning, omskolning och kompetensutveckling. År efter år fanns de resurserna. I dag, med massarbetslöshet, är det bara en halv procent som avsätts till samma ändamål.

Därför har vi i dag flaskhalsar och brister på ett antal områden. Lastbilmekaniker, kockar, byggnadsplåtslagare, förskollärare, mjukvaruutvecklare, vvs-ingenjörer, operationssjuksköterskor och golvläggare – inom alla dessa yrkesgrupper råder i dag brist på arbetskraft. Samtidigt går drygt 400 000 personer arbetslösa. Vi har en ihållande hög ungdomsarbetslöshet. Enligt den nuvarande regeringsstatistiken är 20 procent av ungdomarna utanför den arbetsmarknad de skulle vilja vara på. Långtidsarbetslösheten exploderar.

Är det då, finansministern, verkligen en framtidsinvestering att sänka skatten i stället för att satsa på utbildnings- och arbetsmarknadspolitik för att komma till rätta med de flaskhalsar vi har i ekonomin? Dessa viktiga yrken och arbeten skulle kunna utövas och utföras av tidigare arbetslösa efter vidareutbildning och kompetenslyft. Ser finansministern över huvud taget den brist på arbetskraft som finns mitt i arbetslösheten? Ser han det som ett problem? Har han i så fall för avsikt att göra någonting åt det?

Anf. 85 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Söktrycket är nu enormt vid våra högskolor och universitet. Det beror på att vi har stora ungdomskullar som har nått sökåldern. Men det beror såklart även på arbetslösheten. Vid hög arbetslöshet är det ett väldigt smart val att utbilda sig och därmed öka chansen att få jobb, inte minst med tanke på att en av fem rekryteringar misslyckas i dag. Samtidigt som vi har hög arbetslöshet finns det ett behov av folk med rätt utbildning och kompetens.

Men trots söktrycket, de stora ungdomskullarna, den höga arbetslösheten och behovet av fler människor med bristyrkesutbildningar har man minskat stödet till högskolorna. I förhållande till befolkningen och antalet unga och inte minst i förhållande till hur många som söker till högsko-

lor och universitet anslår regeringen alldeles för lite resurser. Det är till och med så illa att högskolor tvingas minska antalet utbildningsplatser. Det är en radikal sänkning som sker nu.

Det är ofattbart hur man tänker. Jag kan inte begripa det. De allra flesta av dem som går ut de här utbildningarna får jobb, inte minst de som gått bristyrkesutbildningar. Men inte ens dem kan man värna med dessa nedskärningar. Det skulle behövas en rejäl utökning av platserna på bristyrkesutbildningarna, både för att minska arbetslösheten och för att möta arbetsgivarnas behov av folk.

Men detta går man vidare med. Det finns många bristyrken. Peter Persson har räknat upp flera stycken, och jag kan lägga till tandläkare, civilingenjörer, jurister, psykologer och sjuksköterskor. Det kan göras en väldigt lång lista. Det tragiska är att högskolorna vittnar om att det är väldigt kvalificerade studenter som söker. De skulle klara utbildningen och ha jättestor chans att få jobb. Men många av dessa döms nu till arbetslöshet. De åtgärder som finns för arbetslösa är ingenting som leder till jobb. Slutstationen är fas 3 efter 450 dagar av arbetslöshet. Innan dess handlar det om att bara söka jobb efter jobb efter jobb, även jobb man inte är kvalificerad för. Då vore det mycket vettigare att skaffa den kompetens som krävs för att få jobb.

Dessutom har Arbetsförmedlingen små möjligheter att anvisa arbetslösa till utbildning. Man skär ned på högskolorna, men Arbetsförmedlingen har också problem. De senaste fem åren har Arbetsförmedlingen skickat tillbaka 20 miljarder till staten. Det råder alltså inte brist på pengar på alla områden. Anledningen till att man skickat tillbaka pengarna är att regelverket inte tillåter Arbetsförmedlingen att använda pengarna, för det är en så liten andel utbildningar som man kan anvisa de arbetslösa till. Inte ens dem som saknar grundskoleutbildning och gymnasieutbildning kan Arbetsförmedlingen hjälpa. Det är vansinnigt, med tanke på att risken för arbetslöshet är mycket högre om man saknar grundläggande utbildning.

Här krävs en total omläggning av politiken. Man måste satsa mycket mer på utbildning, både förebyggande för ungdomar och för dem som redan har blivit arbetslösa. Med den höga arbetslöshet vi har är det ofattbart att regeringen inte gör detta.

Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det kan återigen finnas skäl för oss att i debatten ta vår utgångspunkt i hur det förhåller sig i verkligheten. EU-kommissionen presenterade förra veckan en väldigt bra genomgång av arbetsmarknadspolitikerna i alla de 27 medlemsländerna. Denna genomgång förtjänar en bredare spridning. Där visar det sig att Sverige vid sidan av våra nordiska grannländer hör till de länder som lägger störst resurser på aktiva åtgärder. Det är Danmark, Finland och Sverige som har en omfattande aktiv arbetsmarknadspolitik, och vi har haft goda grunder till det.

Det finns åtgärder som behöver vidtas. Det behövs förmedlare som ser till att man söker jobb aktivt och står till arbetsmarknadens förfogande. Sverige är ett av de länder som har flest förmedlare per tusen arbetslösa. Det behöver finnas praktik- och lönesubventioner som gör att människor får pröva på ett arbete, får en chans att visa vad de går för och upprätthåller aktivitet. Där har vi med nystartsjobb och praktikplatser

mer än vad man har i de flesta andra länder. Det kan också behövas utbildningsåtgärder. Och frapperande nog visar det sig även på det arbetsmarknadspolitiska området att vi i Sverige har relativt stor omfattning på de insatser vi gör.

Det här är en klok politik. Den förbättrar arbetsmarknadens funktionsätt och bidrar till en bättre fungerande matchning.

Låt mig också nämna något om detta med högre utbildning och högskola.

Såvitt jag förstår var det när denna regering tillträdde 82 719 som började på högskolan. I dag är det såvitt jag förstår 92 260. Såvitt jag förstår är det en ökning. Antalet registrerade studenter var 388 000, och de är nu 430 000. Antalet helårsstudenter var 289 000, och de är nu 313 000.

Såvitt jag förstår betyder det att det på alla dessa punkter har skett en betydande ökning av antalet studenter respektive antalet nybörjare och helårsstudenter. Det beror alltså på att vi har gjort en bred satsning på att säkra att vi har ett väl fungerande högre utbildningssystem.

Låt mig också nämna något om matchning. Det är en fråga som det finns relativt omfattande forskning kring. Vad är det som gör att matchningen fungerar bättre eller sämre? Ja, det är till exempel aktiva åtgärder, där Sverige tillhör toppländerna. Det är att man vågar ta i besvärliga bidragssystem, att man säkrar att det lönar sig att arbeta, att man inte har permanenta försörjningssystem som skickar ut människor i förtidspension eller låser fast dem i fattigdomsfällor eller inaktivitetsfällor. Det är att man har skattesystem som gör att det lönar sig att vara rörlig, att söka brett och att vara beredd att byta yrke. Det är det som gör att matchning fungerar. Det är det som är det centrala i en matchningsfunktion.

Jag har lite svårt att se att Socialdemokraterna har en politik som förbättrar matchningen. Jag kanske kan få ett förtydligande från Peter Perssons sida, men såvitt jag minns ska Socialdemokraterna höja bidragen och höja skatterna. Och såvitt jag minns betyder det att matchningen försämras, enligt den gängse teori vi har för hur matchning ska fungera.

Låt oss ändå konstatera att när det gäller sysselsättning, arbetskraft och långtidsarbetslöshet har Sverige helt enkelt klarat krisen i bättre skick, tack vare en väl fungerande svensk modell, med en tydlig arbetslinje där det lönar sig att jobba, med ansvarsfulla parter som sluter bra och viktiga avtal för att arbetsmarknaden ska fungera bättre, med omfattande arbetsmarknadspolitiska åtgärder och mer aktiva insatser än i de flesta länder.

Det är det som gör att matchningen i Sverige och arbetsmarknaden i Sverige har klarat sig bättre genom krisen än i de flesta andra länder.

Anf. 87 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Finansministern och Moderaterna har en särskild statistisk förmåga, ungefär som att jag kan stå här i talarstolen och säga: Socialdemokraterna hade fler röster i 2010 års val än i 1948 års val. Det är korrekt. Men vi hade väsentligt lägre väljarstöd, dess värre.

Så är det när Anders Borg talar om antalet högskolestuderande utan att ta hänsyn till hur många ungdomar det finns. Sanningen är ju att 2006, det sista, ursäkta mig, det senaste socialdemokratiska regeringsåret, hade vi 431 högskoleplatser per 1 000 ungdomar. I dag, 2013, är det 377 per

1 000 ungdomar. Vilket är mest, Anders Borg, 431 eller 377? Så har ni statistik på område efter område för att dölja de politiska misslyckandena.

Moderaterna är fortfarande förblindade av nyliberala värderingar. Sänka skatten, minska samhällsåtagandena, privatisera – det är drivkrafterna. Därför förstår man inte motorer som skapar full sysselsättning.

Vi socialdemokrater tror att det är just utbildning som är ett av de avgörande instrumenten. De andra är stabil ekonomi, aktiv näringspolitik, trygg omställning genom bra arbetslöshetsförsäkring, investeringar och fördelningspolitik som skapar efterfrågan.

På utbildningsområdet har vi socialdemokrater i vår budgetmotion angivit en lång rad satsningar som vi kan finansiera därför att vi säger nej till fortsatta skattesänkningar. Det handlar om 10 000 platser på yrkesvux och folkhögskola och 6 000 platser på yrkeshögskola och högskola, främst som instrument för att inleda en politik för att ingen ung människa ska gå arbetslös mer än 90 dagar. Det handlar totalt om 16 000 nya platser på högskolan.

Vi vet att jobbchanserna ökar avsevärt när vi förstärker utbildningen, både hos yngre och hos äldre, och det ger människor en ny chans att komma tillbaka eller att komma till arbetslivet.

Alla dessa möjligheter har den moderatledda regeringen pulveriserat. Åk ut i landet! Det är svårt att i dag träffa de ungdomar som har misslyckats i skolan och inte längre kan ta sig vidare genom den kommunala vuxenutbildningen. Vägarna har stängts. Också på detta område har man privatiserat utbildningsmöjligheterna, och man låter bara några få erövra det som borde vara en rättighet för de många.

Vore det inte bättre, finansministern, att satsa på utbildning och ge människor arbete i stället för ensidiga skattesänkningar?

Anf. 88 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det har skett en hel del felsatsningar. När det gäller fas 3 är det den största arbetsgivaren i Sverige i dag. I fas 3 har man antingen aktivitetsersättning eller försörjningsstöd. Man har ingen lön, men man jobbar ändå heltid. Det är svårt att kombinera detta med jobsökande och utbildning i och med att det är på heltid. Dessutom får arbetsgivarna 5 000 kronor per arbetslös i månaden, och det finns till och med företag som har specialiserat sig på att ta in så många fas 3:are som möjligt för att få detta bidrag.

Då ser vi samtidigt att resultatet av fas 3 är att det inte leder till jobb och inte heller till att folk går vidare till utbildning, utan människor blir inlåsta där. Många upplever en förnedring. Det finns meningsfulla arbetsuppgifter, men det finns också rent förnedrande arbetsuppgifter som är påhittade för att motivera att ha människor i fas 3. Det finns också undanträngningseffekter, där fas 3:are gör ordinarie arbetsuppgifter, som till och med kan öka arbetslösheten.

Men det som ändå är värst med fas 3 är att riksdagens beslut för mer än två år sedan inte har följts. Enligt det beslutet skulle anvisningarna till fas 3 stoppas, och åtgärderna för långtidsarbetslösa skulle bli bättre eftersom resultaten var alldeles för dåliga. Långtidsarbetslösheten växer, men människor kommer inte ut i jobb. Åtgärderna fungerar inte för det.

Det regeringen borde göra är först och främst att följa riksdagens beslut och stoppa anvisningarna till fas 3. I stället borde man erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter eller utbildning för arbetslösa, framför allt satsa på utbildning, inom Arbetsförmedlingen anvisa arbetslösa till utbildningar och satsa på fler högskoleplatser. Det är dessutom vad arbetsgivarna vill ha och behöver.

Anf. 89 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Jag förstår inte varför Anders Borg och regeringen så konsekvent vägrar att satsa rejält på utbildning för att förhindra den flaskhals för ekonomisk utveckling och utbildning som Peter Persson skrivit om i sin interpellation.

Det behövs stora investeringar i utbildning och skola för att vända utvecklingen. Men vi kan konstatera att regeringen väljer att just nu lägga 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolsatsningar. Det är för mig en helt felaktig prioritering.

Låt oss nu tala om verkligheten med Anders Borg. Den utveckling vi ser är inte positiv. Ni har haft makten i sju år, och kunskapsresultaten fortsätter att sjunka. Det gynnar inte utbildningen för framtidens jobb. Drygt 12 000 elever lämnar årskurs 9 utan att vara behöriga till ett nationellt gymnasieprogram. Även denna numerär har ökat under er tid vid makten. Detta är ytterst bekymmersamt med tanke på att vi vet att en gymnasieexamen är viktig när det gäller att få jobb.

Peter Persson pekar i sin interpellation på att antalet elever som väljer ett yrkesprogram på gymnasiet minskar påtagligt. Finansministern kan inte vara nöjd med en sådan negativ utveckling.

Sedan 2011 har regeringen dragit ned antalet studieplatser på den högre utbildningen med drygt 16 000 – detta trots att söktrycket ökar. Det innebär att lärosäten just nu får avvisa många unga studenter som skulle ha kommit in på för arbetsmarknaden attraktiva yrkesutbildningar.

När det gäller just andelen och antalet studenter som har möjlighet att gå på högskolan har Peter Persson nyligen redogjort för att andelen platser är mindre i dag än den var 2006. Ni satsar även alldeles för lite på yrkeshögskolan. Hösten 2012 kom det in över 1 000 ansökningar om att få starta yrkeshögskoleutbildningar i höst och till våren 2014. 28 procent beviljades. Nästa år har ni minskat anslaget till yrkeshögskolan med 800 000 kronor.

Är finansministern verkligen nöjd med att endast 28 procent av ansökningarna om att få starta yrkeshögskoleutbildningar beviljades statliga anslag? Till detta kan läggas verkligheten att ni satsar alldeles för lite på just bristyrkesutbildningar.

I detta bekymmersamma läge när arbetslösheten är hög väljer alltså finansministern och regeringen att satsa ytterst blygsamt på svensk utbildning. Ni lägger 20 gånger mer pengar på skattesänkningar än på utbildning. Det är för mig en obegriplig politik. Det äventyrar näringslivets konkurrenskraft och grusar framtidstron hos en ung generation som i stället för att studera till framtida kvalificerade jobb blir hänvisad till arbetslöshet.

Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt oss konstatera att Sverige har en mer omfattande arbetsmarknadspolitik än andra länder och i större utsträckning lägger resurser på aktiva åtgärder i termer av utbildningsplatser, i termer av praktik och nystartsjobb och i termer av förmedlare. Där står Sverige och de nordiska länderna ut därför att vi har en aktiv politik snarare än en passiv bidragshantering.

Låt oss föra en diskussion om den högre utbildningen. Om jag förstår statistiken rätt var det 83 300 som var nybörjare på högskolan när Socialdemokraterna styrde 2002. När Socialdemokraterna hade styrt en mandatperiod var det 82 700. Såvitt jag förstår är det en minskning. Antalet registrerade studenter ökade från 385 000 till 388 000, men antalet helårsstudenter minskade från 294 000 till 289 000 – detta att jämföra med att vi nu har 92 000 högskolenybörjare, 430 000 registrerade studenter och 313 000 helårsstudenter.

Under den socialdemokratiska tiden minskade alltså antalet högskolenybörjare och antalet högskolestudenter, medan det under vår tid har ökat. Det handlar om en ökning från 290 000 till 313 000 och en ökning från 82 000 till 92 000.

Man förstår varför Socialdemokraternas satsningar ofta får denna typ av effekter. Vi vet ju var Socialdemokraterna lade pengarna under sin mandatperiod. Det är samma sak som det skulle bli om de skulle få en koalition med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. En sak har Peter Persson rätt i: Vi har sett den sista S-regeringen. I fortsättningen blir det koalitionsregeringar med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Då vet vi var pengarna läggs: sjukförsäkring, a-kassa och bidragssystem. Då finns det inte några pengar kvar till utbildningsplatser.

Det är så socialdemokrater regerar. Man öppnar bidragssystemen för att trycka ut människor från arbetsmarknaden. Det är en remarkabel tanke. Det ser verkligen slående ut att vi för en diskussion om matchning. Vi vet vad det är som styr matchningen. Vi vet att det som Socialdemokraterna föreslår skulle försämra arbetsmarknadens funktionssätt. Det är den direkta effekten av Socialdemokraternas politik. Om man höjer skatterna blir det färre företag som vill anställa. Om man utökar bidragssystemen blir det färre som söker arbete. Då minskar rörligheten på arbetsmarknaden, då ökar riskerna i avtalsrörelsen och då riskerar man att hamna i en situation där människor låses fast i fattigdomsfällor.

Vi ska komma ihåg att den socialdemokratiska miljöpartikonstellationen har en annan grundläggande idé – att beskatta allt som rör sig. Det är Miljöpartiets grundidé. Det är där de ytterligare 15 miljarder som ska läggas ovanpå de socialdemokratiska 30 miljarderna ska komma. Man är kanske överens om lastbilsskatt, men Miljöpartiet vill ha både bensinskatt och flygskatt och allt möjligt annat.

Vad händer om man beskattar rörlighet? Då rör sig med stor sannolikhet människor mindre. Det betyder sannolikt att arbetsmarknaden fungerar sämre. Detta är den riktiga politik som Socialdemokraterna ska försvara. Man ska nedrusta infrastrukturinvesteringarna ihop med Miljöpartiet, för några väginvesteringar ska man inte göra. Man ska straffbeskatta transporter och rörlighet så att man krymper arbetsmarknaderna, och man ska lägga alla pengar på att bygga ut bidragssystemen. Det är den politik som socialdemokrater står för. Det är den politik som i reali-

teten skulle leda till att matchningen försämrades. Då skulle vi återigen få ett växande utanförskap där vi fick höja skatterna för att betala räkningen för Socialdemokraternas misslyckade arbetsmarknadspolitik.

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

Anf. 91 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag har tidigare i dag i debatten sagt att Schlingmann skrev två diplom om att tala utan att beröra ämnet. Jag sade då att ett diplom finns på Finansdepartementet. Det har härmed bekräftats tydligt.

Herr talman! När Anders Borg var dåvarande statsminister Bildts handskrivare var det förmodligen han som skrev formuleringar som en storartad statskonst, den mest framstående regeringen någonsin i landet och att den ekonomiska kris som höll på att slå omkull vårt land var fabricerad av semestervikarier på radion. Det var Borgs bidrag till 90-talspolitiken. När socialdemokratin sedan tog över utvecklade vi högskolesystemet. Det var där den kom – den stora kraften och utvecklingen att vända massarbetslöshet, utbilda och gå vidare ifrån de ruiner av industri-landskap, utslagning av arbetskraft och stora hål i offentliga budgetar som socialdemokratin ärvde.

Jag upprepar: 2006 hade vi 431 platser i högskolan per 1 000 unga. Det var det senaste året med en socialdemokratisk regering. I dag har vi 377 platser per 1 000 unga. Det kan man inte vifta bort. Det är fakta som vem som helst kan studera. Men den avgörande skillnaden när det gäller utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik är att ni står för en utbudspolitik som ni inte vågar erkänna fullt ut. Det handlar om att piska in människor på en arbetsmarknad som har stannat, medan vi står för en utbildningslinje. Det är den avgörande skillnaden.

Anf. 92 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Det är besvärande fakta för Anders Borg att antalet platser per 1 000 personer i åldrarna 19–24 år har minskat. När vi lämnade ifrån oss makten var det 431 platser. I dag, efter sju år med borgerligt styre, har det sjunkit till 377 platser. Det är verkligheten. Det är fakta som man inte kan vifta bort.

Förra hösten skrev Högskoleverket så här i en rubrik: ”Andra länders utbildningsnivå riskerar att dra ifrån Sveriges.” OECD:s siffror och mätningar där man tittar på andelen högskoleutbildade som andel av befolkningen visar att Sverige har 13 länder framför sig. Det är länder som exempelvis Kanada, Japan, Israel, USA, Finland och Norge. Vi börjar bli ett medelmåttigt land. När andra länder satsar och springer ifrån oss står vi stilla.

Jag har besökt många företag i min hemregion GGVV, alltså Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd och Värnamo. Varje företagare säger samma sak: Det behövs mer utbildning. Vi behöver rätt kompetens för att kunna tillsätta de tjänster som finns i företagen.

Tyvärr har vi en regering som inte riktigt lyssnar på det örat utan i stället satsar på skattesänkningar. Ni väljer att lägga 20 gånger mer pengar på skattesänkningar än på skolan.

Vi behöver en annan gymnasieskola. Vi behöver fler platser i högskolan. Vi behöver fler platser i yrkeshögskolan. Det är det främsta redskapet för att bekämpa arbetslösheten.

Tyvär lyssnar ni inte på det örat. Ni satsar på skattesänkningar, och det är fel väg att gå.

Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Sverige har klarat krisen i världsekonomin bättre än praktiskt taget alla andra länder vad gäller sysselsättning, vad gäller tillväxt, vad gäller offentliga finanser, vad gäller välfärd och vad gäller sammanhållning.

Det här beror på att regeringen har fört en bred politik för full sysselsättning. En första grundpelare är att vi återupprättar utbildningssystemet. Vi har tagit tag i de svårigheter och problem som Socialdemokraterna lämnade efter sig. Den första utgångspunkten är att återupprätta kunskap i skolan. Man ska ha nationella prov och tidigare betyg som gör att vi ställer krav och följer upp eleverna, och vi ska ha lärare med en riktig utbildning och som får bättre betalt när eleverna presterar goda studief framgångar. Till den breda satsningen på utbildning som verkligen återupprättar Sverige som kunskapsnation lägger vi också temporära krisåtgärder.

Vi har alltså en mer omfattande aktiv arbetsmarknadspolitik än de flesta jämförbara länder i termer av utbildningsplatser och annat. Men vi förstår också att långsiktig sysselsättningstillväxt och långsiktig nedgång av arbetslösheten förutsätter att man förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt. Då handlar det om att man måste återupprätta arbetslinjen, att man måste sänka skatter, att man måste våga ta de tuffa besluten kring a-kassa, sjukförsäkring och förtidspension och att man inte låser in människor i fattigdomsfällor och utanförskap. Det måste naturligtvis också handla om att det finns företag som vill och kan anställa och som vågar investera. Det här är vad den här regeringen har prioriterat. Vi har förbättrat företagsklimatet. Sverige framstår i dag som ett av de mest kreativa länderna i världsekonomin med starka världsföretag med nya innovationer som bryter ny mark och som banar väg för fortsatt sysselsättning i vårt land. Utbildning, aktiva insatser, arbetslinje och företagsamhet – det är en bred politik för jobb. Mot det står en rödgrön opposition som inte kan redovisa annat än stora skattechöjningar och stora bidragshöjningar. Det är den grundläggande skiljelinjen i svensk politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2013/14:36 om fler jobbskatteavdrag

Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig hur många jobb som enligt min uppfattning skapats av de fyra tidigare jobbskatteavdragen och hur många steg det behövs för att ta bort arbetslösheten. Han har också frågat hur mycket inkomstskillnaderna i Sverige ska öka för att få bort arbetslösheten.

Stärkta drivkrafter till arbete och minskade trösklar in på arbetsmarknaden är effektiva sätt att öka sysselsättningen och förbättra matchning-

en. Jobbskatteavdraget är därför en central del i regeringens politik för att varaktigt höja arbetsutbudet.

Regeringen bedömer att jobbskatteavdragets fyra första steg på sikt leder till att den varaktiga sysselsättningen ökar med ca 100 000 personer och att arbetslösheten minskar med 0,6 procentenheter. OECD, Konjunkturinstitutet och Riksbanken gör likvärdiga bedömningar av hur många jobb regeringens skattelättnader kommer att leda till. Finanspolitiska rådet räknar med att ett femte jobbskatteavdrag leder till 15 000 fler årsarbetskrafter.

Jobbskatteavdraget har bidragit till att stärka inkomsterna i alla inkomstgrupper under lågkonjunkturen. På längre sikt, när fler kommer in på arbetsmarknaden, ökar avdraget den ekonomiska standarden relativt sett mest bland dem med de lägsta inkomsterna.

Trots att lågkonjunkturen har varit långdragen har utanförskapet minskat och sysselsättningsgraden ökat i de flesta åldersgrupper jämfört med 2006. Det är en tydlig indikation på att den förda politiken har verkat i rätt riktning.

I takt med att ekonomin normaliseras och resursutnyttjandet så småningom stiger ska överskotten öka och motsvara 1 procent av bnp och därutöver. Därmed ser vi inte något utrymme för stora skattesänkningar den närmaste mandatperioden.

Anf. 95 PETER PERSSON (S):

Herr talman! När jag var lite yngre och aktiv i det socialdemokratiska ungdomsförbundet brukade vi skämta så här: Vad säger en moderat om du väcker honom eller henne mitt i natten? Sänk skatten!

Det där var på de gamla moderaternas tid. De sade ju det, pålitligt och jämt. Sänk skatten, var svaret på alla frågor. Men det var ett problem med de gamla moderaterna. De sade det. De nya moderaterna *gör* det, men de pratar inte så mycket om det.

Inför Moderaternas nyligen genomförda stämma sade Bo Lundgren, den tidigare moderatledaren, ärligt att Moderaterna har genomfört den politik som han föreslog 2002 om att kraftigt minska den gemensamma eller offentliga sektorn. Lundgren beskrev sin vision, tog strid och förlorade. Svenska folket ville inte minska välfärden i valet 2002. Nu genomför Borg och Reinfeldt Lundgrens politik lite justerad. Det är mycket hårdare tag mot arbetslösa och sjuka från Borg och Reinfeldt. Man gör det med ett annat motiv. Skattesänkningar, säger man, skapar jobb, men de påverkar inte välfärden. Båda ståndpunkterna är djupt felaktiga.

Det är tveksamt om finansministerns antagande om att de så kallade jobbskatteavdragen skulle ha skapat 100 000 nya jobb stämmer. De källor han refererar till säger inte riktigt så. Lars Calmfors, som länge tjänat Finanspolitiska rådet, säger att det är mycket tveksamt om det går att utvärdera sysselsättningseffekten, eftersom skilda reformer har sammanfallit i tiden med svåra konjunkturproblem. I den stora utvärdering som IFAU gjorde sägs faktiskt: "Vår sammantagna bedömning utifrån en omfattande analys är att resultaten inte på ett trovärdigt sätt kan tolkas som effekter av jobbskatteavdraget."

Om Borgs mycket optimistiska antaganden skulle gälla, med alla dessa reservationer, skulle varje nytt jobb kosta 1 miljon kronor. När vi då lider av en massarbetslöshet i vårt land och 400 000 personer står

utanför arbetsmarknaden undrar jag om detta med jobbskatteavdraget, Anders Borg, är den enskilt viktigaste faktorn för att få i gång ekonomin och för att få fler i jobb. Det motiverar ni ju allt med.

Hur många nya jobbskatteavdrag kommer ni att behöva? Det har blivit nära 200 000 fler arbetslösa med 100 miljarder i skattesänkningar. Hur många nya miljarder har ni för avsikt att sänka skatten med för att nå målet?

Anf. 96 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Om man säger att jobbskatteavdraget har lett till jobb och att detta har varit lyckat kan man verkligen undra hur det annars hade sett ut. Arbetslösheten har bevisligen ökat samtidigt som vi har fått det ena steget efter det andra när det gäller jobbskatteavdrag. Jag kan därför inte se att detta är en stor succé.

Jag tycker att det är mycket märkligt att man inte kan erkänna det när man ser konsekvenserna av den förda politiken. Sedan kan man kanske tycka att det ändå är bra med jobbskatteavdrag för att folk då får mer pengar i plånböckerna. Men det leder inte till jobb. Det kan man i alla fall avskrika som skäl.

När det gäller hur mycket folk har kvar i plånboken kan vi titta på hur det blev när regeringen tog bort möjligheten att dra av a-kasseavgift och fackföreningsavgift. Det blev ett tapp ekonomiskt. Dessutom höjdes a-kasseavgiften, vilket också innebar ett tapp.

Om man ser ännu bredare på detta kan man se att de som har bekostat jobbskatteavdraget är de sjuka och arbetslösa i form av nedskärningar i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Det i sin tur har lett till att människor har lämnat a-kassan och att människor har blivit utförsäkrade från sjukförsäkringen. En del av dem hamnar hos socialtjänsten i kommunerna och belastar då den kommunala ekonomin. Det riskerar att leda till sämre välfärd när det gäller skola, vård och omsorg, vilket drabbar även dem som har jobbskatteavdrag. Vi kan också se skattehöjningar i kommuner och landsting. Till och med borgerligt styrda kommuner har höjt skatten för att de helt enkelt inte klarar välfärden.

Det som man får i ena ändan i form av skattesänkning får man betala i andra ändan. Det drabbar även dem som har jobbskatteavdrag. Men det drabbar dem som har riktigt låga inkomster ännu mer eftersom vi har platt skatt på kommun- och landstingsnivå till skillnad från hur det är på den statliga nivån. Det blir därför en beskattning i andra ändan, men en mer orättvis beskattning.

Räknar man in de andra skattesänkningarna eller bidragen, vad man nu väljer att kalla dem – nedsättning av arbetsgivaravgift för ungdomar, sänkning av restaurangmomsen och fas 3, som faktiskt är ett bidrag till arbetsgivarna som får 5 000 kronor per person i fas 3 som de tar emot, och det är gratis arbetskraft för arbetsgivarna – kan man se att denna politik inte leder till jobb. Regeringen kan tycka att det kanske har andra fördelar, men det leder i alla fall inte till jobb. Arbetslösheten har stigit under denna tid. När en ny skattesänkning eller ett nytt bidrag till införs för arbetsgivarna kan man inte se att det på något sätt skulle påverka sysselsättningen positivt. I stället ökar arbetslösheten hela tiden.

Man kan naturligtvis diskutera hur mycket denna politik ska ändras i ett slag. Nu har vi den verklighet som vi har. Men jag tycker att man ska

ta bort argumentet i debatten att det skulle leda till jobb, för det gör det inte. Det har bara lett till ökad arbetslöshet. Det som man får i ena ändan får man alltså betala i andra ändan.

Man kan till och med diskutera detta när det gäller jobb i offentlig sektor. Detta har lett till en ökad press. Vi har också sett att antalet sysselsatta i offentlig sektor har minskat under denna tid. Det är viktiga jobb som behöver göras, och välfärden är viktig för medborgarna. Det finns alltså mycket negativa konsekvenser när det gäller jobben i denna fråga, även om regeringen kanske har andra argument för det. Men det är dags att avskrika jobbarargumentet för detta.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 97 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Det är många som sitter i skatteutskottet som deltar i denna debatt. Jag får lov att säga att jag i detta sammanhang känner mig som en politisk fornlämning. Jag var med redan på den tiden då herr Arne Kjörnsberg i Borås var ordförande i skatteutskottet. Då förhandlade Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet fram någonting som man kallade skatteväxling. I denna ingick att man sänkte skatten på arbete, inte mycket men något. Så var det. Argumentet från skatteutskottets dåvarande ordförande var att detta skulle leda till ökad köpkraft. Därför var det en riktig åtgärd. Jag delar denna uppfattning. Det var en bra åtgärd. Vi var inte emot den.

Det har hänt ganska mycket under denna tid, särskilt från 2007 och framåt när vi har fått dessa jobbskatteavdrag. Jag har till flera viceordförande i skatteutskottet – Lars Johansson, Veronica Palm, Jennie Nilsson och jag tror även Leif Jakobsson, men jag är inte riktigt säker på det – ställt frågan: Hur många nya jobb skulle det ha blivit på Volvo i Göteborg och i Skövde om man inte hade ökat köpkraften under dessa år? Tyvärr har jag aldrig fått något bra svar. I själva verket har jag inte fått något svar alls. Det hänger naturligtvis samman med den ideologiska övertygelse som jag har, nämligen att det är bra att människor har god köpkraft i detta land eftersom det leder till efterfrågan och jobb. På denna punkt har jag aldrig förstått Socialdemokraternas enorma motstånd mot att löntagare och företagare skulle ha mer pengar kvar som de själva kan disponera över. Detta är egentligen den ideologiska frågan.

Nu visar det sig att vid varje tillfälle då man har infört ett jobbskatteavdrag har Socialdemokraterna i efterhand varit beredda att acceptera detta.

Det förslag som nu föreligger och som riksdagen ännu inte har accepterat – vi vet inte hur det blir med den saken – kommer Socialdemokraterna att motsätta sig i en votering fram till den 31 december. Men från den 1 januari 2014 kommer de att godta detta. Jag tycker att det är en klok ståndpunkt av den anledningen att jag menar att det är bra för Sverige att svenska folket får den köpkraftsförstärkning som ett nytt jobbskatteavdrag leder till. Jag medger gärna att det är precis som när man äter gröna grodor, att det finns en avtagande godhet för den femte grodan i förhållande till de tidigare. Naturligtvis minskar effekten något av ett ytterligare jobbskatteavdrag i förhållande till de tidigare. Likväl är det bra, precis som herr Arne Kjörnsberg hävdade 2003 om jag inte minner mig, att svenska folket får ökad köpkraft.

Min fråga till Socialdemokraterna är: Varför vill ni inte att svenska folket ska få ökad köpkraft så att man kan köpa fler Volvobilar producerade i Göteborg och i Skövde och därmed också öka sysselsättningen i detta land?

Anf. 98 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Jag blev apostroferad, och jag vill därför säga följande till Gunnar Andrén. Hans inlägg illustrerade precis den sammanblandning som finns kring jobbskatteavdraget, i regeringens motivering men framför allt i Gunnar Andréns. Motivet hittills har nämligen varit teorin om att det är jobbskapande. Men jag har i alla fall noterat, och det är vi många som har gjort, att argumenten för det femte jobbskatteavdraget mer har haft karaktären av att det handlar om köpkraftsstimulans och att man ska hålla hemmamarknaden under armarna under den tid som resten av Europa kurerar sig och så vidare.

Det är två helt olika saker. Gunnar Andrén säger gång på gång: Varför ska inte svenska folket få en köpkraftsförstärkning? Nja, om man skulle ge svenska *folket* en köpkraftsförstärkning skulle man ge det också till pensionärer, sjuka och arbetslösa. Det är det som är skillnaden. Konstruktionen för jobbskatteavdraget utgår ju ifrån finansministerns grumliga teorier, som aldrig har bevisats, medan det Andrén pratar om är ren konjunkturpolitik.

Socialdemokratiska regeringar har sänkt skatter – många fler än dem Gunnar Andrén räknade upp. Vi sänkte en hel del och gjorde väl den största skattesänkningen någonsin tillsammans. Men jag vill bara påminna om saneringen efter regeringen Bildt, då vi införde dubbla egenavgifter. Sedan sänkte vi åren efter, när vi fick ordning på ekonomin igen. Då sänkte vi skatten år för år. Vi sänkte dock skatten för alla som betalade skatt. Vi sade inte att vissa skulle få det, och vi sade framför allt inte att arbetslösa inte skulle få ta del av det. Det är precis där skillnaden går. Ni får klara ut era argument.

Som jag sade i en tidigare interpellationsdebatt: Är jobbskatteavdraget till för att arbetslösa ska sitta vid köksbordet, läsa skattetabeller och upptäcka – aha – att det lönar sig att arbeta, så att de går och klipper sig och tar ett jobb, eller är det till för att upprätthålla den inhemska konsumtionen? Man kommer till helt olika slutsatser. Ni använder argumenten växelvis, och därför blir debatten väldigt förvirrad.

Anf. 99 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag tyckte att Hillevi Larsson ställde en intressant fråga: Hur hade det varit om vi inte hade haft något jobbskatteavdrag? Jag är glad att jag inte har fått uppleva det sedan de har tillkommit, och vad jag förstår kommer jag inte att behöva uppleva det heller – det kvittar ju i princip hur valutgången blir 2014, eftersom jobbskatteavdragen kommer att vara kvar.

Arbetslösheten har gått upp, men befolkningen har ökat. De facto har vi nu alltså 200 000 färre i utanförskap än vi hade tidigare. När det gäller nya jobbskatteavdrag beror det på – så länge de svenska inkomstskatterna är relativt höga i ett internationellt perspektiv, och så länge det finns grupper där relativt många står utanför arbetsmarknaden, skulle jobbskatteavdragen medföra positiva konsekvenser för landet. Det är naturligtvis

förutsatt att de ekonomiska förutsättningarna finns, vilket inför 2014 bedöms innebära att vi får se ett femte jobbskatteavdrag.

Socialdemokraterna låtsas generellt som att det inte har funnits någon finanskris. Det gör att debatten vid många tillfällen är lite speciell, eftersom det är lätt att beskriva en verklighet som om allting tidigare hade varit guld och gröna skogar och inga problem har funnits. Då kan man ibland vara förvånad över att vissa resultat är som de är.

Faktum är att Alliansen har satsat på att förbättra Sveriges konkurrenskraft trots finanskris. Vi har en god ekonomi, och vi har satsat på reformer både på arbetsmarknadens utbudssida och på arbetsmarknadens efterfrågesida.

Jobbskatteavdragen ökar utbudet av arbetskraft. De ökar antalet arbetade timmar, och man kan säga att jobbskatteavdragen både medför att vi får fler i arbete och att hushållen får disponibla inkomster. Även kommuner och landsting får ökade intäkter. Faktum är att välfärden under Alliansens tid, sedan 2006, har tillförts 67 miljarder kronor – samtidigt som även hushållen har fått bättre och högre inkomster. Det låter som en vinna-vinna-situation i mina öron.

Anf. 100 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Vi har nu under flera timmar lyssnat på Peter Persson. Att lyssna på Peter Persson får en att tro att man på något socialistiskt museum har hittat och dammat av någon gammal relik som plötsligt fått liv. Eller möjligen är det så att man har gömt en tidsmaskin på Sveavägen, för det verkar inte som att Peter Persson lever i nuet.

Vi lever i en alltmer globaliserad värld. Vi är inte en isolerad ö i Sverige, utan vi behöver anpassa oss till vår omgivning och stärka våra drivkrafter – för att fler ska arbeta, för att fler ska arbeta fler timmar, för att stärka drivkrafterna för företagen och för att människor ska utbilda sig. Det hänger väldigt tätt samman med den interpellationsdebatt som var tidigare. Det måste finnas drivkrafter för att utbilda sig.

Det har visat sig att den politik Alliansen har fört också har varit lyckosam i det här avseendet. Vi har faktiskt högre skatteintäkter sedan vi har sänkt skatten, och det måste ändå betecknas som ett mått på att ekonomin fungerar bättre med ett lägre skattetryck än vad den gjorde med ett högre skattetryck. Det är klart att det då inte är linjärt – Peter Persson antar att han ska kunna använda sig av de pengar han tror sig få in på högre skatter.

Anledningen till att vi har högre skatteintäkter är naturligtvis att fler arbetar och att drivkrafterna har stärkts. Men det har också betydelse för konkurrenskraften, och det är helt avgörande för hur vi ska kunna konkurrera på en global marknad. Det har även stärkt innovationskraften, och det har stärkt kreativiteten bland företag och bland de människor som vill driva företag. Det finns resultat som pekar entydigt i den riktningen.

Det är just det här som är en politik för att upprätthålla välfärden och upprätthålla en god sammanhållning i samhället. Min uppmaning till Socialdemokraterna måste därför ändå bli: Dra i gång den där tidsmaskinen på Sveavägen igen, och skicka tillbaka Peter Persson till Axel Danielssons 1897! Det Peter Persson står för är nämligen inte en politik för 2010-talet. För 2010-talet krävs i stället att man lever i nuet och ser till vad vi måste anpassa oss till i en global miljö.

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! När det gäller tillväxt, sysselsättning, långtidsarbetslöshet, andel som lever under utsatta förhållanden, välfärd och sammanhållning framstår Sverige som ett av de länder som har klarat krisen bäst. Låt oss fundera på vad det beror på.

Jo, det beror på att det finns ett väldigt starkt logiskt samband i politiken. För man en aktiv tillväxtpolitik som brett förbättrar förutsättningar för arbete, produktion, investeringar, sparande, entreprenörskap och innovationer – och gör det från en solid grund med stabila offentliga finanser – kommer fler människor i arbete. Då växer antalet arbetade timmar, och då får vi fler skattebetalare. Då stiger skatteintäkterna, och då klarar man av att bättre värna välfärden. Då klarar man av att bättre säkra att vi har fler sysselsatta i den skattefinansierade välfärden i dag än när regeringen tillträdde.

Det är därför jobbskatteavdrag, jobbpolitik och arbetslinje är så viktiga komplement till de stora satsningar vi gör på utbildning, de viktiga aktiva arbetsmarknadspolitiska insatser vi gör och de förbättringar vi gör av företagsklimatet. Låt oss vara klara över att det inte råder någon som helst oenighet om vilka långsiktiga effekter ett jobbskatteavdrag har. Ekonomisk teori och erfarenhet, och vad vi har upplevt i andra länder, är väldigt entydigt.

Det är det som gör att IMF, kommissionen och OECD gör samma bedömning: Det är centralt att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare och få ned marginaleffekterna och tröskeleffekterna. Det är därför remissvaren från IFAU, KU och Riksbanken när de har gått igenom de här frågorna är så entydiga: Ett jobbskatteavdrag, en arbetslinje, stramare transfereringssystem och starkare drivkrafter för att arbeta leder till att arbetsmarknaden fungerar bättre och att vi får högre sysselsättning.

Samtidigt handlar interpellationen om huruvida vi ska ha råd att göra ytterligare jobbskatteavdrag. Låt oss vara tydliga med att vi ska ha starka offentliga finanser i Sverige. Vi ligger i dag på små underskott. Vi har Europas kanske starkaste offentliga finanser och minsta bruttoskuldssättning, men vi har underskott.

I takt med att ekonomin normaliseras och vi får tillbaka ett normalt resursutnyttjande ska vi tillbaka till 1 procents överskott. Vi ska mot slutet av nästa mandatperiod ligga på 1 procent eller därutöver i överskott i de offentliga finanserna, för då börjar vi se att ekonomin normaliseras. För att klara de överskottsmålen måste vi vara försiktiga med utgifter och inkomster. Det är en självklarhet att man då måste lämna raka besked till väljarna om att det inte finns några breda möjligheter till omfattande skattelättnader.

Därmed är den delen av diskussionen klargjord, och där har vi också lite grann hur vi ska se på nästa diskussion som vi ska ha med väljarna när vi närmar oss valrörelsen.

Det var den sista socialdemokratiska regeringen, klargjorde Peter Persson här i talarstolen. Och det är ju så det är: Om man är ett 30-procentsparti bildar man inte en majoritetsregering, utan då får man regera ihop med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Då vet vi att det ska till kompromisser.

Frågan väljarna ska ställa är om vi ska underminera arbetslinjen, bygga ut bidragssystemen och höja skatterna för att långsiktigt undermi-

nera arbetslinjen och föra ut människor i fattigdomsfällan. Ska Socialdemokraterna höja skatterna med 30 miljarder, Miljöpartiet med 40 eller 45 miljarder och Västernpartiet med 50 eller 60 miljarder? När ska väljarna få en chans att ta ställning till det? Är det inte en rätt viktig frågeställning i en valrörelse om vi ska höja skatterna med 1 procent av bnp eller med 2 procent av bnp? Ska varje hushåll få uppleva hur det blir dyrare att tanka bilen, hur kostnaderna för lastbilsskatter vältras över på konsumentpriserna, hur höjda arbetsgivaravgifter slår ut jobb för unga och hur höjd restaurangmoms gör att konsumtionen dämpas?

När får vi beskedet? Blir det 30, 40, 50, 60 eller 70 miljarder? Hur många blir det, Peter Persson?

Anf. 102 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Det är väl uppenbart att de två moderata älsklingsföretelserna skattesänkning och privatisering börjar få mindre tjusning.

Jag diskuterade nyligen JB-gymnasiet med Anders Borg här i kammaren. Det var innan *Uppdrag granskning*s flinka kameror var där. Då gick han till full attack och försvarade vinsterna i välfärden. Sedan hörde jag honom närmast som en förskrämd liten tomte i *Rapport* säga att det här med riskkapital i skolor är inget bra. Och Reinfeldt sade inför arbetsstämman: Nej, skattesänkningar ska vi nog inte ha längre. Jag tänkte på *Tomtarnas julnatt*: Midnatt råder, tyst det är i husen, tyst i husen. Det blir nog inget nästa år. Men vad sade stämman? Jo, där inne var det dunder och glädje: ett sjätte jobbskatteavdrag, 10–15 miljarder, sänkt bolagskatt, 12 miljarder, höjd brytpunkt för statlig skatt, 3 miljarder, sänkt ägarskatt, 15 miljarder och slopad värnskatt. Notan landar på 50–60 miljarder – när ekonomin tillåter.

Genom löften om jobb driver den moderatledda regeringen igenom ett systemskifte men säger någonting annat. Jag hörde Anette Åkesson nyligen tala om satsningarna på välfärden med samma statistiska häxdoktor som har gjort Anders Borgs statistiska brygder. Hon glömmer en inflation på 10 procent. Hon glömmer en löneutveckling på 10–15 procent. Hon glömmer den äldre befolkningens behov.

Låt oss vara ärliga när vi gör redovisningen. Antalet anställda i offentligt finansierad verksamhet per 1 000 invånare är väl en rimlig måttstock. År 2006 var det 131,6 personer, år 2012 var det 125,9 – en minskning med 4,3 procent. Och jag kan lova er att de gamla på äldreboendena, barnen i förskolan och barnen i grundskolan vet om detta. Så mycket procenträkning har barnen lärt sig redan på dagis att de ser att antalet förskollärare och barnskötare är lägre.

Så åker vi med Jörgen Anderssons tidsmaskin. Och visst landar vi någonstans i det förflutna när de arbetslösa ska betala högre skatt och det ska gå att sänka skatterna för dem med högst inkomster. De sjuka ska betala högre skatt, och det ska gå till att finansiera subventioner så att man ute i Djursholm kan ha hembiträden eller någon som kommer hem och läser läxorna med barnen.

Utbildning, vård och omsorg blir åter en penningsak, inte ett behov. Det är den tidsresa du genomför, Jörgen Andersson, och då behöver sannerligen Danielsson komma tillbaka.

Anf. 103 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det största problemet i Sverige i dag är att vi har massarbetslöshet. Arbetslösheten är väldigt hög, och den har ökat under de senaste sju åren med den förda politiken. Ungdomsarbetslösheten är alldeles för hög. Långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats. Jag vet inte vad som avses med utanförskap, men jag tycker att det är ett mått på utanförskap att stå så långt ifrån arbetsmarknaden att man kallas långtidsarbetslös.

Den naturliga reaktionen när man ser att resultaten uteblir och till och med försämras borde vara att man tänker: Vi kanske ska pröva någonting nytt. De här åtgärderna har inte fungerat hittills. Ändå är det hela tiden mer av samma recept. Det är dags att tänka om ifall det ska bli någon förändring av resultatet.

Regeringen säger att vi måste öka drivkraften att utbilda sig och att det kräver ytterligare skattesänkningar, men huvudproblemet i dag är inte det. Huvudproblemet är att det inte finns tillräckligt många utbildningsplatser. Söktrycket är jättestort. Människor har redan en stark drivkraft att utbilda sig därför att det leder till jobb. Vi kan också se att människor som har utbildning har större chans att få jobb, har bättre hälsa och ökad livslängd. Det finns alltså redan en väldigt stark drivkraft att utbilda sig, men då skär man ned på högskoleplatserna och satsar på skattesänkningar i stället. Det är helt fel väg att gå.

Till alla förklaringar som Peter Persson räknade upp till att det faktiskt inte är ett gott resultat i välfärden – vårdplatserna har ju minskat i förhållande till behovet – kan vi lägga skattehöjningar i kommuner och landsting. Det blir alltså ändå en skattehöjning för folk, men då blir det en platt skatt så att även de fattigaste får betala.

Den här politiken är inte rättvis, och den leder inte till fler jobb.

Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag kan inte låta bli att börja med att notera att jag än en gång inte fått något svar på min viktiga Volvofråga, nämligen hur många fler Volvobilar det skulle ha sålts i det här landet utan jobbskatteavdraget. Det är en viktig fråga. Jag får aldrig något svar på den. Någon gång måste ni kunna svara på den.

Sedan tycker jag att det är lätt att hålla med Hillevi Larsson. Vi har alldeles för många arbetslösa, alldeles för många långtidsarbetslösa, alldeles för många unga som är arbetslösa och alldeles för många i utanförskap, utlandsfödda som har svårt att få jobb. Allt det är riktigt. Men mot detta måste man ställa en annan sak, nämligen att vi har en högre andel som är i arbetskraft och har sysselsättning än någonsin. Det är skillnad på en andel av någonting och absolut tal. Ni är själva inne på, när det gäller utbildningssituationen, att det är olika grupper som vi jämför. Andelen och absoluta tal är olika saker.

Jag vill påstå, som svar till Leif Jakobsson, att är det några som ska vara glada över att vi hållit sysselsättningen uppe och att den är högre än någonsin är det våra pensionärer. Det är ju de som har dragit nytta av detta. Om vi hade haft lägre sysselsättning skulle pensionerna ha varit väldigt mycket lägre.

Jag noterar att det visserligen finns en slagighet i det system som vi alla, Socialdemokraterna och de liberala partierna som jag kallar dem,

står bakom och som vi ska slå vakt om. Men jämfört med det tidigare ATP-systemet har vi under 11 av de senaste 13 eller 14 åren haft större pensionshöjningar än tidigare.

Jag tror att Socialdemokraterna gärna vill sänka skatterna för pensionärer, men under tiden 1994–2006 var det vad jag kan minnas inte en enda pensionskattesänkning.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 105 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Jag trodde inte att det fanns någon borgerlig politiker som i en ekonomisk debatt vågade ta upp perioden 1994–2006. Det handlade inte om något annat än att sanera ekonomin efter regeringen Bildt. Det var inte precis skattesänkningar som stod först på dagordningen när var tredje skattekrona lånades. Det var en helt exceptionell tid.

Något som vi kanske gjorde fel var att vi trodde att en kommande majoritet skulle respektera att de stora överskott som vi byggde upp under slutet av den perioden – se bara på ekonomin 2006 och 2007 – byggdes upp för att möta den kommande demografin. Vi planerade inte för att en ny regering skulle ta det utrymme som vi hade för att möta kriser och den demografiska utmaningen och att dessa pengar skulle bränna i fickan och användas till sänkta skatter. Ibland idkar vi lite självkritik, och där var vi väl lite för naiva.

Finansministern talar inte om konsumtionsstimulanser, för han talar om andra teorier. Men om vi talar om konsumtionsstimulanser och uttrycker det i Volvobilar, säger jag så här: Min gamle far som slet på Kockums skulle vara värd att få köpa en ny Volvo, men han har inte fått en krona av era jobbskatteavdrag.

Anf. 106 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Alliansens politik med bland mycket annat jobbskatteavdrag har inneburit att hushållen har fått högre disponibla inkomster samtidigt som kommunerna och landstingen fått mer pengar till välfärden. Inflationssäkrade 67 miljarder kronor mer till vård, skola och omsorg är oerhört mycket pengar.

När vi politiker svänger oss med miljoner och miljarder kan det vara svårt att få en känsla för hur mycket pengar det är. Låt oss därför visualisera skillnaden. En tusenlapp är ungefär 0,1 millimeter tjock. Det betyder att 1 miljon kronor är ungefär 1 decimeter med packade tusenlappar. En miljard är alltså 100 meter. Så stor är alltså skillnaden. 1 miljon är 1 decimeter; 1 miljard är 100 meter.

Det betyder att 67 miljarder mer till välfärden, som Alliansens politik och framför allt jobbskatteavdragen har medfört, är 6,7 kilometer packade tusenlappar mer till välfärden. Jobbskatteavdraget är därmed ett led i att långsiktigt säkra den svenska välfärden.

Jag vill också göra en kort historisk utblick. Vid valet 1991 var jag inte alls politiskt aktiv och hade inget med politik att göra över huvudet taget. Jag tyckte dock att det var helt fantastiskt att en borgerlig regering fick chansen men sörjde samtidigt att den kom till i ett läge då Sverige i princip var kört i botten. Regeringen Bildt hade alltså ett mycket tufft utgångsläge när den tillträdde.

Anf. 107 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! När jag lyssnar på Peter Persson blir jag något konfunderad. Det är ju inte så att Sverige ses som ett avskräckande exempel i världen. Det är faktiskt motsatsen som råder.

För inte så länge sedan hade *The Economist* – en tidskrift som jag tror att även Peter Persson respekterar – en specialbilaga om det svenska undret. Vi har också sett olika tv-program, till exempel *What in the World?*, som beskriver det svenska ekonomiska undret.

I det sammanhanget blir det fullkomligt obegripligt för medborgarna att förstå vad Socialdemokraternas retorik går ut på när de målar allt i svart och menar att Sverige är ett stort misslyckande.

Det ska dessutom ses i ljuset av att den värsta krisen sedan 30-talet pågår. Det blir fullständigt obegripligt för alla som har tagit sig utanför Sveriges gränser och som har sett finanskrisens härjningar bara i Europa. I detta ljus ska svensk politik och den konflikt som finns i svensk politik ses.

Det finns inget som talar för att den politik som har förts skulle ha fungerat sämre om finanskrisen aldrig existerat. Motsatsen skulle troligen gälla även då.

Svaret kan inte vara att ett kraftigt utbyggt transfererings- och bidragssystem skulle vara bättre för svensk ekonomi. Det finns inget som talar för det.

Anf. 108 ADNAN DIBRANI (S):

Herr talman! Jag vet inte var jag ska börja, för det är så mycket konstigheter som försiggår. Jag ska börja med att ta upp *The Economist* som Jörgen Andersson talade om. I samband med att den kom ut blev jag inbjuden till Bryssel för att tala med några yngre förmågor om vad Sverige har gjort bra och dåligt.

Även Carl Bildt var där, men han talade med de äldre förmågorna. De klappade inte Carl Bildt i ryggen och sade: Tack gode Gud för att Moderaterna har gjort Sverige till vad det är. Snarare undrade de: Hur tänker ni nu med de konstiga satsningar som ni gör? De rimmar inte väl med det som Sverige står för.

Jag ska återkomma till det när jag vänder mig till vår käre finansminister som är något slags Messias när det gäller ekonomi. Det spelar ingen roll vad man säger; han har svar på allt.

Innan jag kommer till honom ska jag lite snabbt vända mig till Gunnar Andrén. Köpkraftsstimulans är helt rätt, men vill man verkligen stimulera köpkraften och på så sätt få i gång ekonomin är det inte speciellt bra att ge 100 kronor till mig eller Anders Borg.

Troligtvis skulle Anders Borg inte stanna upp om han tappade 100 kronor, för det kostar honom mer att stanna än att fortsätta gå. Ger man dem däremot till min farbror som är sjukpensionär kommer han att stanna varje gång och utnyttja dessa pengar. Det är väl använda pengar, inte att ge dem till mig eller Anders Borg.

Anders Borg slår sig för bröstet och tycker att Moderaterna har gjort många bra saker, och det finns säkert fler som tycker det. Men vi får inte glömma det som Leif Jakobsson var inne på tidigare, nämligen att när ni tog över 2006 fick ni en av Europas starkaste ekonomier till skänks. Statskulden var mycket lägre än på många andra ställen.

Vad har ni gjort sedan dess? Ni har satt sprätt på i stort sett alla pengar, vilket gör att vi lever på lånade pengar. Samtidigt har ni sålt av många statliga bolag.

Tack gode Gud för att vi lämnade över en sådan stark ekonomi till er som ni har kunnat leva på. Men vad kommer att hända framöver? Det vore kul att veta. Vad tänker Anders Borg leva på under nästa kris? Blir det bara lånade pengar? Vi har ju knappt några pengar kvar, och redan i dag när Sverige mår bra har ni börjat låna pengar för att sänka skatter.

Sysselsättningen är en annan paradgren för Moderaterna. Jag vill bara påpeka att Tyskland, Polen, Belgien, Österrike och Norge har en högre andel sysselsatta än vad vi har. Vi har 200 000 fler i antal som jobbar, men tittar vi på andelen sysselsatta är vi färre. Jämför vi våra 200 000 fler med Norges 178 000 fler under samma period blir det nästan pinsamt, för Norge har ju hälften så stor befolkning.

Ni har fattat beslut på er stämma, och jag vet att det blir av när ekonomin tillåter, men med tanke på att jobbskatteavdrag 1, 2, 3, 4 och 5 knappt gett några jobb har jag en fråga till dig, Anders Borg: Tror du på fullaste allvar att det sjätte jobbskatteavdraget verkligen kommer att ge de effekter du pratar om?

Anf. 109 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Angel Gurría, generalsekreterare för OECD, framhöll Sverige som ett exempel i samband med de internationella diskussioner vi hade i Washington, och han har framfört samma budskap här i Stockholm. Vad menade han med detta? Det var tre saker som OECD bedömde var speciellt med den ekonomiska politiken.

Det första är att vi har bland de starkaste offentliga finanserna. Vi väljer att stimulera ekonomin och gå med underskott utifrån en trovärdighetsposition där vi har minskat skulden, där vi har bättre långsiktig uthållighet och där våra strukturella underskott är mycket små eller i vissa mätningar till och med är överskott. Utgångspunkten är att vi är överskotts-keynesianer. Vi har trovärdigheten och kan stimulera.

Det andra är att vi lägger en stimulanspolitik och att vi tillför energi och efterfrågan när andra länder stramar åt eller åtminstone tvingas vara passiva när den internationella krisen förlängs. Det är en modern politik: att stimulera men att göra det utifrån en styrkeposition.

Det tredje OECD framhöll var att det vi gör inte är kortsiktiga och tillfälliga efterfrågestimulanser, som sedan bara försvinner ut ur ekonomin, utan långsiktigt inriktade åtgärder som förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt.

Naturligtvis kan man också stimulera ekonomin med höjda bidrag, men då skadar man ekonomin långsiktigt. Arbetslösheten stiger och den långsiktiga tillväxten försämras. Det vet vi från alla internationella undersökningar.

Det är den samlade politiken – bolagsskatt, infrastrukturinvesteringar, jobbskatteavdrag och skolsatsningar tillsammans – som blir en stöttning till ekonomin och en förbättring av den långsiktiga tillväxtpotentialen. Det är detta Sverige har haft, och det är detta som gör oss unika. Vi har alltså väldigt konsekvent fört en tillväxtpolitik.

Det är så det ser ut: Tillväxtpolitik leder till fler arbeten. Tillväxtpolitik leder till att företagen vill anställa. Tillväxtpolitik leder därmed till

stigande skatteintäkter, och då har vi större möjligheter att prioritera välfärden. Andra länder genomför nedskärningar, och Sverige bygger ut med fler anställda i den skattefinansierade välfärden.

Vi har bland de högsta offentliga utgifterna, vilka ligger på ungefär samma nivå som när vi tillträdde. Sverige har också bland de högsta sociala utgifterna, och vi har bland den högsta andelen av arbetskraften som jobbar i den skattefinansierade välfärden. Det här klarar vi av samtidigt som vi förbättrar företagsklimatet och låter sysselsättningen stiga.

Styråran för ekonomisk politik i Sverige är att vi, när vi blickar framåt och ekonomin normaliseras, ska tillbaka till överskott. Där är vi inte. Det är självklart att vi inte har överskott – det är ju en låg aktivitetsnivå i internationell lågkonjunktur – men när överskotten sedan kommer tillbaka i slutet av nästa mandatperiod ska de upp över 1 procent. Därför finns det inte stora utrymmen för vare sig utgiftsreformer eller stora skattelättnader.

Det här är den situation vi har inför de kommande fyra åren. Det är detta som gör valet i svensk politik så tydligt. Vi vill värna offentliga finanser, trygga jobben och värna välfärden.

Mot detta står ett rödgrönt alternativ vars huvudinriktning är att höja skatterna. De frågor vi måste ställa är: Blir det 30 miljarder, blir det 40 miljarder, blir det 50 miljarder, blir det 60 miljarder eller blir det 70 miljarder?

Det kommer naturligtvis att väcka berättigade frågor: Hur många jobb ska försvinna? Hur mycket lägre ska sysselsättningen bli? Hur många jobb ska trängas ut från Sverige? Hur mycket ska förtidspensioneringen stiga? Hur mycket högre ska arbetslösheten bli? Det är de relevanta frågor vi måste ställa i den svenska politiska debatten.

Vi står för en politik för jobb, trygghet och välfärd. Mot detta står en politik som handlar om att trycka ut människor i utanförskap, föröda offentliga finanser, tappa greppet om transfereringssystemen och låta människor stanna kvar i fattigdomsfällan.

Anf. 110 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Vi har nu haft en lång debatt om det så kallade jobbskatteavdraget. Alla som har fått i uppdrag att utvärdera dess effekter säger att det nästan är omöjligt att påvisa någon mätbar effekt.

Det är bara Borgs finansdepartement som optimistiskt säger: 100 000 nya jobb. Det är 1 miljon i kostnad för varje nytt jobb. Vi har också sett att arbetslösheten, som Moderaterna sade var katastrofal när de var i opposition, har ökat från 260 000 till över 400 000.

Vi ser att vi inte har råd att utbilda människor som är arbetslösa. Vi har brist på arbetskraft – det är en flaskhals. Vi har inte råd att bygga bostäder för de unga och de som behöver flytta till tillväxtorter i Sverige. Vi blir fattigare när vi inte arbetar.

Vi ser att den gemensamma välfärden urholkas. Det är färre lärare i skolan. Det är färre förskollärare och barnskötare på dagis. Och det kan väl inte ha undgått Anders Borg hur det ser ut i sjukvården i de moderatledda landstingen i Skåne och Stockholm?

Jag tror att Anders Borg är väldigt medveten om vad som sker. Han formulerade det själv så här 1992, då han i sin fortfarande varande ungdom var stark i idén: Politikens viktigaste uppgift under de närmaste tre

fyra decennierna är att på ett rationellt och humant sätt nedmontera den generella välfärdspolitik. Anders Borg är på väg att lyckas, herr talman, men han ska stoppas.

Prot. 2013/14:25
12 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 111 ADNAN DIBRANI (S):

Herr talman! Anders Borg säger att han värnar om ekonomin. Det får han gärna säga, men precis som många av de föregående talarna varit inne på har man har genomfört en massa skattesänkningar – ganska kraftiga sådana – på nästan 100 miljarder. De har knappt gett några jobb. I bästa fall kostar detta mer än 1 miljon per jobb. Det är inte att värna ekonomin.

Däremot tycker jag att det som socialdemokratin gjorde efter 90-talskrisen, då den byggde upp ett kraftigt buffertsparande just för att kunna ha pengar den dagen vi drabbas av ytterligare en kris, var att värna ekonomin. När man gjorde detta var Moderaterna kraftigt emot, men i dag slår de sig för bröstet så att man nästan tror att det var de som gjorde det.

Min fråga till Anders Borg blir: Vad är hans lösning nästa gång vi får en kraftig inbromsning av ekonomin? Vad kommer att ske? Det finns ju inget buffertsparande kvar. Vi har ju redan i dag när det är någorlunda bättre tider börjat gå minus och nalla av våra sista kvarvarande kronor.

Anders Borg pratar om jobb: ”Vi har skapat fler jobb.” Vi får inte glömma bort att vi har en högre arbetslöshet i dag än 2006. Vi har en högre ungdomsarbetslöshet i dag än 2006. Vi har en högre långtidsarbetslöshet i dag än 2006. Jag vet inte riktigt vilka jobb Anders Borg pratar om.

När det gäller trygghet, som var en av de viktigaste bitarna i det gamla Sverige och originalarbetarpartiet, var Moderaterna emot sjukförsäkringssystemet. Där har Moderaterna inte pratat så mycket om trygghet. Det man gör är att ha något slags piska som tvingar ut folk i fattigdom där de får böna och be om att få en check från Moderaterna för att kunna engagera sig i idrott.

Min fråga blir ännu en gång: Var är jobben, var är tryggheten och – framför allt – var är pengarna vid nästa kris? Det ser inte så bra ut.

Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag vill tacka för en bra debatt. Den har visat på skiljelinjerna i svensk politik på ett väldigt tydligt sätt. Alliansregeringen står för jobben, välfärden och tryggheten. Det är vi som har lagt grunden för de starkaste offentliga finanserna bland industriländerna. Vi har amorterat på skulder. Vi har säkrat att svenska offentliga finanser är i gott skick, att vi är rustade inför framtiden, med större långsiktig uthållighet och starkare skattebas än tidigare.

Det har vi gjort utifrån en politik som i grund och botten sätter arbete i centrum, en arbetslinje som nedmonterar Socialdemokraternas fattigdomsfällor, Socialdemokraternas inaktivitetsfällor och Socialdemokraternas arbetslöshetsfällor, som byggdes för att dölja människor, byggdes för att trycka ut människor från arbetsmarknaden och byggdes för att låsa fast människor utanför jobben.

Det har vi öppnat – med jobbskatteavdrag, som gör att människor har mer pengar kvar i plånboken och som dämpar krisens svallvågor in över Sverige, med viktiga reformer med mer omfattande aktiv arbetsmarknadspolitik än nästan några andra jämförbara länder, med större resurser för välfärd och trygghet, med färre medborgare som lever under svåra materiella förhållanden och med återupprättande av en kunskapsnation genom betyg, prov och lärare som har kunskaper i sina ämnen.

Det är centralt att den politiken får fortsätta, så att vi inte vänder tillbaka och bygger ut bidragssystemen. Listorna blir långa, för det finns knappt något bidragssystem som Socialdemokraterna inte vill bygga ut: a-kassa, föräldraförsäkring, sjukförsäkring, förtidspension – det är där prioriteringarna ligger. Det ska finansieras med mycket stora skattehöjningar.

Den politiken har skadat Sverige förr. Den skadar andra länder. Den skapar fattigdomsfällor. Den skapar arbetslöshetsfällor. Den skapar inaktivitetsfällor. Dit ska vi inte!

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2013/14:69 om förhandlingarna om handels- och investeringsavtal mellan EU och USA

Anf. 113 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Hans Linde har frågat mig om jag avser att verka för att hålla frågan om genmodifierade livsmedel utanför förhandlingarna om ett handels- och investeringsavtal mellan EU och USA, TTIP. Han har vidare frågat om jag avser att ta några initiativ för att förhindra att avtalets mekanism för att hantera tvister mellan stater och investerare inte ändrar styrkeförhållandet mellan stater och företag till de senares fördel. Hans Linde har slutligen frågat vilka initiativ jag avser att ta för att Sveriges riksdag inkluderas i förhandlingarna.

Vad avser frågan om genmodifierade livsmedel stöder Sverige EU:s regelverk, vilket ställer en rad krav för godkännande av genetiskt modifierade organismer (GMO) i livsmedel. En GMO måste ha ett marknads-godkännande för att få förekomma i livsmedel, något som kräver en vetenskaplig granskning av eventuella risker för människa, djur och miljö. Därutöver tillkommer bland annat krav på märkning. EU-kommisionen, som förhandlar för samtliga EU:s medlemsländer i frågan om frihandelsavtal, har tydligt signalerat att EU:s grundläggande bestämmelser om GMO inte blir föremål för förhandlingarna om TTIP.

Gällande den mekanism i avtalet som ska användas för att hantera tvister mellan stater och investerare är avsikten att garantera europeiska och amerikanska investerare en rättvis och icke-diskriminerande behandling. Tvistlösningsmekanismer ingår traditionellt i investeringsskyddsavtal. Sverige har redan ingått 67 bilaterala investeringsskyddsavtal, så varken investeringsskyddsavtal eller tvistlösningsmekanismer är något nytt för Sverige.

Jag är medveten om den viktiga diskussion som pågår om kopplingen mellan investeringsavtal och staters rätt att reglera på områden som rör till exempel miljö, hälsa och konsumentskydd. Både EU och USA har

framhållit att TTIP inte ska betyda att standarder sänks på sådana områden utan att regleringsutrymmet ska bibehållas. I de fall som har rört staters rätt att reglera och där en investerare har vunnit över en stat har värdlandet i de flesta fall handlat i strid med grundläggande regler som gäller i de flesta rättsstater.

Slutligen vad gäller vilka initiativ jag avser att ta för att inkludera Sveriges riksdag i förhandlingarna kommer riksdagen att informeras inom ramen för regeringens EU-samråd inför de ministerrådsmöten där TTIP finns på agendan, vilket exempelvis skedde inför antagandet av förhandlingsmandatet till TTIP, då riksdagen också fick se utkast till mandattext. Jag kommer vidare att begära stöd av EU-nämnden för regeringens handlingslinje i enskilda sakfrågor när så är aktuellt. På motsvarande sätt kommer Sveriges riksdag att inkluderas när TTIP ska diskuteras i Europeiska rådet.

Då Hans Linde, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Kent Persson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 114 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret på Hans Lindes interpellation. På grund av hans sjukdom har jag blivit ombedd att ta den här interpellationsdebatten, som rör de pågående förhandlingarna mellan EU och USA om ett frihandelsavtal som möjligtvis kan komma att bli ett av världens största frihandelsavtal, om förhandlingarna går i hamn.

Jag vill gärna börja med att referera vad handelsministern sade i samband med den handelspolitiska deklARATIONEN i april 2010: Frihandel leder till större rörlighet och öppenhet och gör det enklare för alla som vill investera. Det leder till fred och frihet.

De orden är intressanta. Det står klart och tydligt att den borgerliga regeringen har gjort frihandel till det överordnade målet i handelspolitiken. Det är just den delen som är så bekymmersam utifrån Vänsterpartiets syn på frihandel och frihandelsavtal.

För Vänsterpartiet är avregleringar inte ett självändamål i sig. För oss är målet att handeln ska bidra till minskade klyftor inom och mellan länder, med ökad jämställdhet och en hållbar utveckling. För oss är målet att handeln ska bli rättvis och inte ske till vilket pris som helst. Handel och investeringar måste också omfatta sociala frågor och miljöhänsyn.

Det är just mot bakgrund av våra farhågor, som finns i samband med att de här förhandlingarna pågår. De har ju startat nu igen efter några veckors uppehåll.

De frågor som Hans Linde har lyft upp i interpellationen rör just sociala frågor, arbetstagarens rättigheter, miljöfrågor och hur man löser tvister mellan företag och nationer.

Jag kan konstatera att svaren på de frågor som är ställda reser en del nya frågor. När det gäller tvistlösning och tvister mellan nationer och företag hänvisar statsrådet till att det är vanligt förekommande och att i de fall ett företag har vunnit mot någon stat har staten brutit mot gängse regler.

Då blir det intressant att se vilken tolkning som görs. När det gäller miljöhänsyn stämde svenska Vattenfall tyska staten år 2009 för de hårda

miljökrav som tyska staten hade fattat beslut om när det gällde kolkraften. Det är ett exempel där svenska staten genom styrning av Vattenfall inte reagerar och där man går in och påverkar en nations rättmätiga lagstiftning till skydd för människor och miljö.

Det finns andra exempel. Ett stort cigarettföretag här har stämt både Australien och även Uruguay, tror jag, därför att de anser att det i dessa fall blir för mycket text som talar om att det är farligt att röka.

Då är min fråga: Är det rimligt att vi har den typen av avtal som reglerar tvister i fråga om investeringsavtal mellan olika länder?

Anf. 115 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill tacka handelsministern för svaret på den här viktiga interpellationen. Jag tycker att vi alltför sällan debatterar handelspolitik i den här kammaren. Det blir på något vis som om vi lägger över hela ansvaret att förhandla på EU-kommissionen och frånhänder oss möjligheten att påverka innehållet i ett framtida handelsavtal. Jag hoppas att det inte är handelsministerns avsikt utan hoppas verkligen att handelsministern kommer att vara aktiv i förhandlingarna med USA om det här frihandelsavtalet.

Jag har tre konkreta frågor till handelsministern. Den första frågan rör audiovisuella tjänster som tv och radio. Särskilt Frankrike har lyft fram det. De har varit oroliga för att stora amerikanska tv-bolag, filmproducenter och andra ska påverka utbudet i Frankrike. Även för Sveriges del kan jag se en del problem – vi har ju en stor public service – om det kommer amerikanska bolag som tycker att det blir otillbörlig konkurrens eftersom vi sponsrar public service med offentliga medel.

Jag skulle vilja höra från handelsministern om det är på det viset att audiovisuella tjänster inte är en del av ett framtida handelsavtal mellan EU och USA.

Min andra fråga rör hur ett framtida handelsavtal mellan EU och USA kan påverka miljön. I alla handelsavtal som EU sluter ska det ha gjorts en miljökonsekvensanalys där man ska se vad ett sådant avtal kan få för konsekvenser på utsläpp, skydd av biologisk mångfald och andra saker. Den brukar kallas för sustainable impact assessment. Jag tittade på EU-kommissionens hemsida i dag, och sådana analyser finns på de befintliga handelsavtalen som EU har, men jag kunde inte hitta någon miljökonsekvensanalys på ett framtida handelsavtal mellan EU och USA.

Jag skulle vilja veta ifall handelsministern kommer att verka för att en sådan tas fram. Jag skulle också vilja veta om den svenska regeringen har gjort någon egen miljökonsekvensanalys av ett sådant framtida handelsavtal.

Den sista frågan rör Ewa Björlings svar om GMO där hon säger att GMO inte ska bli föremål för förhandlingarna om TTIP, alltså avtalet. Det kan låta betryggande, men jag är ändå lite orolig. Betänk att USA har en stor och omfattande produktion av genmodifierade grödor. Hela vitsen med ett sådant här avtal är att man ska främja handeln och att USA till exempel ska kunna exportera sina livsmedelsprodukter helt fritt till Sverige och EU.

Vad händer om USA vill exportera produkter som är genmodifierade? Innebär ett sådant framtida avtal, enligt Ewa Björlings bedömning, att USA inte kommer att kunna exportera någon genmodifierad produkt

över huvud taget? Vad betyder annars utfästelsen om att GMO inte är föremål för förhandlingarna?

Prot. 2013/14:25
12 november

Anf. 116 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Tack till både Kent Persson och Jens Holm för flera viktiga frågor! Jag håller med om att vi borde debattera mer handelspolitik i kammaren. Jag är alltså glad för den här interpellationen.

Det stämmer att jag har sagt att frihandel leder till fred och frihet och också välstånd. Det är ett överordnat mål för vår handelspolitik. Jag är också glad över att kunna säga att en majoritet av Sveriges riksdag håller med om detta. Det ger minskade klyftor mellan länder och gör också att miljontals människor reser sig ur fattigdom. Vi har sett det med flera tydliga exempel, och vi har sett det under många år. Gång på gång har det bevisats att ökad handel leder till ökat välstånd.

Vi kan ta Sverige som ett exempel och hur det såg ut här för drygt hundra år sedan. Vi var ett fattigt land som sedan öppnade upp och började handla med omvärlden. Se vilken skillnad det gjorde, och var vi står i dag! Det har vi inte minst hört i en tidigare interpellationsdebatt i dag.

När det handlar om miljö, social hänsyn och arbetstagarens rättigheter pågår ett ständigt arbete där vi talar om corporate social responsibility, CSR. Vi har en heltidsanställd ambassadör som jobbar med dessa frågor, och min statssekreterare har regelbunden dialog med företagen om dessa frågor. Det har dessutom varit aktuellt i debatten den senaste tiden. Jag är glad för att man ständigt reser frågan.

Många företag vittnar om att CSR i dag genomsyrar hela deras tänkande i företagen därför att de vet att det är nödvändigt för att kunna stärka sina varumärken.

När det handlar om hur vi påverkar innehållet i avtalen och att vi verkligen är aktiva där kan jag försäkra att det är vi som, från svenskt håll, har drivit på att förhandlingarna över huvud taget skulle starta. Vi började redan 2007 och har verkat aktivt för det sedan dess genom att ha både en grupp på europeisk sida och en grupp på amerikansk sida som har jobbat för att se var vi ser såväl stora möjligheter som vilka delar som kommer att bli besvärliga för oss under förhandlingarna. Vi vet att de delarna finns, men jag är glad över att USA gick in och gav ett så pass öppet mandat, eller faktiskt ett helt öppet mandat, även när det gäller jordbrukspolitiken.

Det bekymmer vi hade på europeisk sida gällde mycket riktigt audiovisuella tjänster där Frankrike var kraftigt emot. Kommissionen föreslog en, tyckte vi, god kompromiss där man sade att de länder eller medlemsstater som inte vill vara med i denna del inte heller ska behöva vara det. Det gav Frankrike en chans att säga nej. Inte heller denna kompromiss fungerade, och det slutade med att det i det mandat som kommissionen har inte finns någonting som handlar om audiovisuella tjänster. Det är helt enkelt inte med i mandatet.

I fråga om påverkan på miljön är det mycket riktigt som det sägs, men vi har inte gjort någon sustainable impact assessment ännu. Vi har bara haft den första förhandlingsrundan. Den andra började i går och pågår nu. Det kommer att vara flera sådana innan det är avslutat och därmed också när sustainable impact assessment görs. Det är ingenting som en svensk regering gör på egen hand.

Svar på
interpellationer

Anf. 117 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag noterade att statsrådet inte tog upp någonting om farhågorna när det gäller just mekanismerna som ska styra avtal mellan olika länder och vilka regler som ska gälla. Vi har i dag en rad tvister.

Statsrådet svarade att vi jobbar utifrån CSR. Det är ju bra, men vi kanske skulle behöva städa lite på hemmaplan också, i de statliga företag vi har. Vi har Telia Sonera som har varit aktuella i många länder där de inte lever upp till kriterierna. Jag ifrågasätter också Vattenfalls stämning av tyska staten 2009 när det gällde just miljökonsekvenser. Det är en del av de mekanismer och frågor som ingår och som ska lösas upp i kommande avtal. Jag skulle vilja ha ett svar på det. Det är viktigt eftersom det ska reglera förhållandena mellan demokratiska stater kontra företag.

Det finns en risk med den här typen av avtal. Vi kan se nu att WTO och hela Doharundan har gått i stå. Utifrån det perspektivet ska vi se till att försöka förhandla fram nya bilaterala avtal. Därför är det viktigt att vi har regler som reglerar företags möjlighet att agera i olika nationer och att de inte kan få påverka nationella krav på miljö, hänsyn och sociala frågor.

Vi har ett exempel när det gäller ILO:s kärnkonvention som Sverige skrivit under och ratificerat, men USA har inte skrivit under delar av den. Det gäller bland annat frågor som rör rätten att organisera sig fackligt och rätten att teckna kollektivavtal.

Det är oerhört viktigt att den typen av frågor finns med i sådana avtal. Det gick nästan att tolka det som att Vänsterpartiet är emot frihandelsavtal. Nej, det är vi inte, men de ska vara rättvisa. De måste ta hänsyn till sociala frågor. De måste ta hänsyn till jämställdhet. Det måste finnas ett vinna-vinna-koncept i den typen av avtal.

Jag tror att statsrådet är väl medveten om att det pågår en diskussion om tredjeländers förhållanden, framför allt utvecklingsländernas. Hur kommer de att drabbas av ett frihandelsavtal som eventuellt stänger dem ute från möjligheten att ta del av den inre marknaden i Europa?

En annan fråga som jag vill ta upp i det här sammanhanget gäller vikten av öppenhet. Öppenheten är otroligt viktig i den här typen av frågor. Vi måste komma ihåg de rykten som florerade på nätet när vi diskuterade ACTA-avtalet. Vi minns hur olyckligt det var. Mycket i de förhandlingarna var inte ens värt att ha sekretess på, för de hade inte ett sådant värde. Därför är det viktigt att så långt som möjligt ha en öppen diskussion om det.

Anf. 118 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag börjar med att ta upp tråden om att frihandel alltid är positivt. Jag är inte lika odelat positiv till det. Handel kan vara någonting mycket bra, absolut, men det finns mängder av fattiga länder i världen som i decennier idkat frihandel utan att ha blivit ett skvatt rikare. De är fast i ett råvaruberoende. De exporterar en mängd råvaror till Nordamerika och Europa och får dåligt betalt för det.

Utvecklingsländerna måste se till att i stället gynna lokal förädling, bygga upp en lokal industri med lokala jobb, alltså skapa utveckling lokalt. Det är det som till exempel de så kallade tigrarna i Sydostasien har gjort. De har infört mängder med handelsrestriktioner, Ewa Björling,

för att kunna få sin lokala utveckling. Det är måhända en annan diskussion, men det känns viktigt att nämna det.

Vad beträffar miljökonsekvensanalysen är det bra att den nu är under lupp. Vi behöver den nu. Det är nu förhandlingarna drar i gång, och då vill vi se en prognos för hur de på olika sätt kan påverka miljön. Jag tog upp frågan om GMO, och jag vill återigen fråga: Är det så, Ewa Björling, att ifall USA har GMO-produkter som de vill exportera till Europa kan Sverige säga nej till de livsmedlen med hänvisning till att de är genmodifierade? Är det så jag ska tolka dig?

Beträffande de audiovisuella tjänsterna vill jag säga att det är bra att de är utanför förhandlingarna. Jag skulle vilja veta vad Sverige egentligen spelade för roll när frågan kom upp. Sade Sverige, precis som Frankrike, att vi inte vill att de ska vara en del av avtalet? Det vore intressant att få veta.

Anf. 119 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag tänkte börja med GMO som jag inte hann med i mitt förra inlägg och säga att den svenska regeringen inte är för eller emot GMO som teknik. Vi anser att GMO ska bedömas från fall till fall, efter dess särskilda egenskaper, vilket inkluderar påverkan på miljön. Ställningstagandet ska grundas på vetenskapliga och etiska bedömningar och utgå från försiktighetsprincipen. Då har vi sagt att Sverige bara godkänner GMO:er som är lika säkra som sina konventionella motsvarigheter, och alla GMO:er ska märkas så att konsumenterna vet vad det handlar om och själva kan ta ställning.

Sedan vill jag framhålla att TTIP inte syftar till att sänka några nivåer när det gäller hälsa, miljö och säkerhet. På samma sätt som i dag ska konsumenter och medborgare på båda sidor av Atlanten kunna känna sig helt trygga när de väljer varor och tjänster. Dessutom har EU-kommissionen, som ju förhandlar för alla medlemsstater i frågan om frihandelsavtal, tydligt signalerat att EU:s grundläggande bestämmelser om GMO inte blir föremål för förhandlingarna om TTIP.

När det gäller investeringsmekanismen är investerarens rättigheter enligt investeringsskyddsavtal – vi har 67 sådana – i dag begränsade. De vanligaste är skydd mot diskriminering och skydd mot expropriation samt krav att behandla investerarna rättvist och skäligen. En investerare måste visa att de allmänt accepterade principerna i internationell rätt inte har respekterats. Tittar man lite på statistiken över tvistlösning under investeringsskyddsavtal ser man att den inte ger någon bild av att investerare gynnas särskilt. Av alla avslutade fall till och med 2012 vann staten 42 procent, investerarna 31 procent och 27 procent gjordes upp genom förlikning mellan parterna.

Reglerna för tvistlösningsmekanismer i avtalen har utvecklats med tiden. EU strävar bland annat efter regler om öppenhet i bilaterala investeringsskyddsavtal. Sverige och EU har också verkat för de transparensregler i tvistlösningsmekanismer mellan stat och investerare som antogs tidigare i år inom ramen för FN:s konvention om internationell handelsrätt.

När vi ändå talar om transparens, vikten av öppenhet, vill jag säga att Sverige naturligtvis generellt är för så stor öppenhet som det bara är möjligt. Det gäller i alla de frågor som interpellanten tar upp. Men jag

Prot. 2013/14:25
12 november

Svar på
interpellationer

ska också säga att Sverige inte är ensamt i EU. I dag är vi 28 medlemsstater, och det finns de som inte är lika mycket för öppenhet som Sverige. Jag kan dock garantera att vi alltid hävdar vikten av öppenhet i dessa frågor. Man måste även komma ihåg att öppenheten ska tydligt deklaras redan när mandatet ges till kommissionen respektive att USA har sitt mandat. Men det handlar ju om en förhandling, och om det är helt öppet kanske den ena parten inte vill redovisa alla detaljer och därmed riskera att hamna i underläge i själva förhandlingen. Det måste man i så fall också vara medveten om ända från början.

När det gäller Doharundan i förhållande till bilaterala avtal vet vi alla att Doharundan nu är djupfryst, och vi har helt enkelt inte råd att vänta på att ha en Doharunda innan vi kan förhandla om bilaterala avtal.

Anf. 120 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för debatten om ett eventuellt kommande frihandelsavtal mellan EU och USA. Det är viktigt att vi även fortsättningsvis för den här debatten. Det räcker inte, som statsrådet säger i sitt svar, att hon kommer att begära stöd av EU-nämnden för regeringens handlingslinje i enskilda sakfrågor när så är aktuellt och att statsrådet utifrån eget omdöme kommer att avgöra när det är aktuellt. Det här är en fråga, kan jag tycka, som är större än någonting som statsrådet ska avgöra. Jag antar att vi kommer att ha fler diskussioner och interpellationsdebatter i frågan.

När det gäller mekanismerna finns det farhågor. De har framförts inte bara av mig här och nu, utan statsrådet känner givetvis redan till dem. Vi har konflikterna som berör hälsa och tobak, och jag är övertygad om att statsrådet egentligen tycker att det är vansinnigt att ett tobaksbolag kan hindra en nation som försöker beivra tobaksrökningen.

Likaså måste man ifrågasätta Vattenfalls agerande när det gäller att stämma den tyska staten. Nu var inte det här ett enskilt fall för Vattenfall. De fortsatte på den inslagna linjen och har stämt den tyska staten ännu en gång, 2012, då det gällde kärnkraften.

Det finns anledning att återkomma till den här diskussionen och debatten längre fram. Jag får tacka statsrådet så länge.

Anf. 121 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag tackar Kent Persson och Jens Holm för en bra debatt. Frihandel är väldigt positivt. Jag vet inga goda exempel där det fungerar med stängda gränser, bojkott och isolering. Tvärtom är det med mer frihandel som fattiga länder reser sig ur fattigdom.

Jag är den första att beklaga att Doharundan har gått i stå. Det handlade om en utvecklingsrunda som skulle gynna utvecklingsländerna. Där är vi inte i dag. Vi hoppas ändå på några lättnader under WTO:s ministermöte nu i december. Under tiden är det väldigt viktigt att vi också har ett handelsinriktat bistånd för att kunna öka kapaciteten för fattiga länder att ta del av de avtal som finns på bästa möjliga sätt, så att de även utvecklar egen industri och produktion och en starkare ekonomi.

Tillsammans representerar EU och USA, som interpellationen handlar om, halva världens bnp och en tredjedel av världshandeln. Det är alltså ett otroligt viktigt avtal. Det finns flera olika uträkningar, men resultaten pekar på att ett handelsavtal mellan EU och USA skulle kunna

öka Sveriges bnp med upp till 0,43 procent per år. Varje svensk skulle kunna få 1 700 kronor mer i plånboken om handeln liberaliserades helt och hållet. Därför är jag väldigt glad att det nu är ett högt förhandlings-tempo och att vi hela tiden påminner om helheten när vi går in i ett mer intensivt skede. Vi vill inte att det kör fast i enskilda tekniska frågor. Det handlar både om att avskaffa tullar och om att jämka samman våra regelverk på båda sidor Atlanten. Jag ser fram emot den dag då vi har ett fullödigt och djupgående frihandelsavtal med USA.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2013/14:31 om bostadsproblematiken i Stockholm

Anf. 122 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Teres Lindberg har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen kommer att vidta för att komma till rätta med bostadsproblematiken i Stockholm.

Inledningsvis kan jag konstatera att jag och interpellanten är ense om Stockholms betydelse som en tillväxtmotor för landet, liksom om att unga, kreativa människor inte ska behöva flytta utomlands för att kunna få ett bra boende. Vi är också överens om att det byggs för lite och att alltför få kommuner i Stockholmsregionen tar ansvar för bostadsförsörjningen. Det är bland annat i syfte att åtgärda den obalansen som regeringen beslutat att tillsätta den parlamentariska kommittén om regional planering och bostadsförsörjning. Målsättningen är att det inom ramen för denna utrednings arbete ska vara möjligt att få till stånd breda och långsiktiga överenskommelser som kan säkerställa att kommunerna inom regionen tar ett gemensamt ansvar för bostadsförsörjningen.

Med detta sagt vill jag, som många gånger tidigare, framhålla att det inte finns någon ”quick fix” på bostadsmarknadens problem. Det finns många orsaker till att bostadsmarknaden i Sverige, särskilt i storstadsregionerna, inte fungerar såsom vi önskar. Det handlar i mycket om ett alltför genomreglerat och stelbent plansystem, med många instanser och möjligheter till överklaganden, men också om hur till exempel kommunala särkrav hämmar utvecklingen. Detta är frågor som tar tid att lösa. Vi kan därför inte bygga bort bostadsbristen över en natt. Under tiden måste också ansträngningar göras för att nyttja de bostäder vi har på ett så effektivt sätt som möjligt. Det är därför vi har förbättrat förutsättningarna för att hyra ut privatbostäder. Jag arbetar dock intensivt med alla de olika frågor som är viktiga pusselbitar när det gäller att få en fungerande bostadsmarknad där utbudet bättre svarar mot hushållens efterfrågan.

Anf. 123 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar bostadsministern för svaret. Det byggs för lite bostäder i Sverige och i Stockholm. Varje dag växer Stockholmsregionen med ca 100 personer, men det byggs i snitt bara 20 bostäder per dag. Man behöver inte direkt vara någon Einstein för att räkna ut att de som

flyttar hit inte i första hand är familjer med tre eller fler barn utan i allra högsta grad lever i singelhushåll.

Stockholms Handelskammare presenterade för ganska precis en månad sedan rapporten *Ha kul och leva livet*. Den handlar om unga i Stockholmsregionen. Den visar hur positivt de unga ser på Stockholm, och det är jätteroligt. De gillar Stockholm kulturellt, kulinariskt och kommersiellt och hyllar sin stad. Man tycker att det är ett bra ställe att bilda familj och skaffa barn på. Men orosmolnen är stora, och allra störst är bostadsproblemen. För att citera Stockholms Handelskammare: "Stockholms dysfunktionella bostadsmarknad utgör regionens verkliga akilleshäla."

Bostadsmarknaden i Stockholm är så pass dysfunktionell att mer än var tredje ung person överväger att flytta härifrån. Den är så pass dysfunktionell att företag uppger att bostadsmarknaden är det största hindret för rekrytering av rätt arbetskraft. Den är så pass dysfunktionell att unga bor kvar hos sina föräldrar mycket längre än vad som är bra för dem själva och deras föräldrar. Mindre än en tredjedel av dem mellan 18 och 35 år tror att de över huvud taget kan få ett bra boende i regionen, och ju yngre man är, desto mer pessimistisk är inställningen.

Det är naturligtvis bra att bostadsministern inser huvudstadens roll som tillväxtmotor i landet. I stora delar instämmer bostadsministern i problembeskrivningen. Men sedan kommer vi till det som är problemet: Det görs inte tillräckligt.

Stockholms unga är en blandad kompot av människor från hela landet med olika bakgrund och olika ursprung. Hit dras de unga kreativa människor som Sverige så väl behöver för att kunna konkurrera med omvärlden. Mångfalden av människor är något som Stockholms unga uppskattar.

Stadens mångfald är dock under stark förändring. Mer än hälften med bostadsrätt har fått ekonomisk hjälp från sina föräldrar för att täcka bostadskostnader. Föräldrarna kan stå för kontantinsatsen, vara borgenärer till banklån eller helt enkelt hjälpa till att klara räntor och avgifter för lånen. Det är inte svårt att se hur Stockholm glider isär och blir en stad enbart för dem med resurser eller resursstarka föräldrar. Andra gör sig icke besvär i regeringens Stockholm.

De unga stockholmarna överväger på grund av bostadsproblematiken att lämna Stockholm. Men då är det inte Umeå, Göteborg eller Blekinge som lockar, utan det är mot New York, London, Berlin och Barcelona flyttlassen går.

Det behöver göras betydligt mer för att komma till rätta med bostadsproblematiken än det som bostadsministern här redovisar. Jag uppberor min fråga: Vilka åtgärder kommer ministern att vidta för att komma till rätta med problemen?

Anf. 124 OSKAR ÖHOLM (M):

Herr talman! Jag hörde en klok person som sade att det här med politik inte bara handlar om hur påläst man är eller vilken talang man eventuellt besitter för det politiska hantverket. Rätt mycket handlar om tajming också.

På det temat kan man inte annat än känna en viss sympati för Teres Lindberg, som har skrivit en mycket relevant interpellation om ett faktiskt samhällsproblem där massor av saker behöver göras de kommande

åren. Hon har fyllt interpellationen med siffror, statistik och goda argument. Visserligen företräder hon oppositionen, så hon missar alla de saker som regeringen gör, men det hör till spelets regler. Det är i alla fall en interpellation som i allra högsta grad är relevant. Sedan förstår jag att den politiska tanken är att frågeställningen ska tas upp med tillräckligt mycket indignation, så att de som lyssnar på debatten på något sätt ska tycka att det nog ändå är Attefalls fel att det byggs för lite.

Herr talman! Om det inte vore just för det där med tajmningen! Nu står vi ju här och diskuterar detta i dag, alltså ett dygn efter att alliansregeringen presenterat en historisk framtidssatsning just för trafik och bostäder just i Stockholm.

Det var det som Teres Lindberg och hennes parti aldrig maktade med att göra under alla sina år när de hade makt och inflytande i denna kammar och i Stockholms stadshus, där Teres Lindberg var aktiv tidigare, inte under vare sig 1970-, 1980-, 1990- eller 2000-talet.

Den satsning som presenterades i går innebär både en utbyggd tunnelbana, i en växande stad dit allt fler söker sig, och en möjlighet att få 78 000 nya bostäder. Ska man sätta de siffrorna i ett perspektiv pratar vi om ett helt nytt Uppsala som ska få plats i Stockholm och en politik för hur det ska gå till.

Det finns säkert de som kommer att peka på att det ju är bra att perongerna byggs i Stockholm men att det inte är bara dit folk söker sig. Faktum är att Sverige är ett av de länder i Europa som urbaniseras allra snabbast, och dessa problem finns överallt. Växtvärken finns i Örebro, som jag kommer från, Västerås, Linköping, Helsingborg eller var det nu kan vara. Så är det på alla dessa ställen där man tycker att man måste komma till rätta med det som tidigare beskrevs som specifika storstadsproblem, med tröghet i besluten, planprocesser som tar för lång tid, studentbostäder som blir för dyra, bullerregler eller riksintressen och andra saker som gör det svårt att bygga i städer, där människor uppenbarligen vill bo.

Men det roliga även där, om jag ska återvända till tajmning, är att det händer hur mycket som helst på det området. Utredning efter utredning läggs fram som förvandlas till konkret politik och läggs på riksdagens bord. Det är nu, herr talman, ungefär 14–15 timmar tills riksdagen ska fatta beslut om en förtydligad lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Det är oerhört relevant när det gäller precis de frågor som vi diskuterar här i kväll.

Jag tycker att man måste ha med sig detta. Vi har visserligen en bostadsminister som kommer att skriva in sig i historieböckerna, men det är inte det som är det viktiga. Det viktiga är att vi har visat hur man adresserar samhällsproblem, både med den satsning som presenterades i går och med alla de saker som sker i bostadspolitiken.

Just i dag när ordet tajmning vilar över debatten, herr talman, kan man tycka att Teres Lindberg skulle kunna komma upp ur skyttegraven och vara lite glad. Jag säger inte att hon ska fira att alliansregeringen levererar god politik som är bra för hela Sverige och för Stockholm. Jag menar inte att hon ska applådera att bostadsministern kommer att skriva in sig i historieböckerna genom att påverka bostadspolitiken under årtal framöver. Men hon kanske kunde vara lite glad för de väljare i Stockholm och i hela Sverige som kommer att tjäna på den politik som presen-

terades i går, som vi fattar beslut om i morgon och som vi fortsätter att satsa på.

Anf. 125 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Tidigare under denna långa interpellationsdebattkväll har vi diskuterat en interpellation av Peter Persson som handlade om flaskhals för ekonomisk utveckling och bostäder. Jag erinrade då, och gör det nu igen, om en företrädare till civil- och bostadsministern som också hade säte i Finansdepartementet, nämligen Lars-Erik Lövdén. Han gav dåvarande landshövdingen i Stockholms län Mats Hellström, tidigare statsråd, i uppdrag att se vad man kunde göra för att knyta samman bostäder med en bättre kommunikationsplan i Stockholm.

Det var ett mycket bra förslag, för restiden är oerhört viktig för var man ska kunna bo. Det spelar inte så jättestor roll om man bor i Uppsala, Strängnäs, Nacka och så vidare, utan det avgörande är restiden till jobbet och de färdmedel som finns. Problemet har under mycket lång tid varit att det inte har funnits några kollektiva färdmedel i Stockholms län.

Nu slumpar det sig så att jag kan något om remissvaren på den Hellströmska utredningen. Det finns 26 kommuner i Stockholms län, herr talman, och dessa 26 kommuner lovade att de skulle bygga mer bostäder under förutsättning att man ordnade med mer kollektiva färdmedel, tunnelbana, pendeltåg och vad det nu kunde vara. Då lovade man att bygga massor med bostäder.

Jag anklagar inte Socialdemokraterna för detta. Det är svårt att komma fram till stora överenskommelser – det vet vi som bor i regioner som är splittrade i många kommuner. Därför är det naturligtvis värdefullt att det nu föreligger en överenskommelse som möjliggör 78 000 bostäder, som Oskar Öholm var inne på, eller hur många det nu blir.

Man ska också komma ihåg att förhandlingsuppdraget för H G Wessberg och Catharina Håkansson härmed inte är slut, utan man kan mycket väl tänka sig vidare överenskommelser när det gäller kollektiva färdmedel, till exempel till Täby i den region jag bor i. Det finns mycket mark att bygga på här, men det är få som vill bygga om det inte är säkert att det är ekonomisk lönsamhet i projekten.

Teres Lindberg har givit en väldigt bra problembeskrivning av det som finns i Stockholm. Men det finns inte en antydning till lösning över huvud taget. Detta med kommunikationerna förstår jag att Teres Lindberg inte kan ha känt till i den utsträckning som vi nu känner till det. Det har jag full förståelse för – den exakta utformningen kände ingen här till för 24 timmar sedan.

Men på den andra punkten, nämligen finansieringen av alla bostäder, är även Socialdemokraterna svaret skyldiga, för man får ingen antydning ens i deras förslag till budget om hur de ska finansiera nya bostäder. Därför har jag en fråga till Teres Lindberg: Vilka åtgärder vill ni sätta in utöver detta med kommunikationer på finansieringssidan? Jag kan nämna tre saker som ni tidigare har prövat. Är det räntebidrag som ska återinföras? Är det paritetslånesystemet? Eller är det statliga lånegarantier på upp till 100 procent i flerfamiljshus? Det är tre konkreta förslag som ni tidigare har prövat. Något av dem är det som ni är inne på, såvitt jag förstår. Jag har förståelse för att ni inte har pengar i budgeten för det just nu, men det kommer att kosta en slant om ni vill återinföra någon av dessa saker.

Anf. 126 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Tack för inläggen! Jag vill gärna understryka att Teres Lindberg liksom Handelskammaren, myndigheter, Hyresgästföreningen och många andra aktörer är duktiga på att måla problemen. De är ganska välkända. Vi har i 20 års tid byggt hälften av vad andra jämförbara länder har gjort per capita. Vi har stora ungdomskullar just nu, vi har en inflyttning till storstäderna och vi har en befolkningsökning i landet som skapar dessa problem, som på sina håll är rent ut sagt akuta. Vi har en enorm utmaning. Jag kan också hålla med om Handelskammarens beskrivning att det är en dysfunktionell bostadsmarknad i Stockholmsregionen inte minst.

När jag kom till det här jobbet hösten 2010 föresatte jag mig en sak, och det var att inte bara prata om problemen utan också ge mig in på vad vi konkret gör åt dem. Det är precis det vi håller på med.

Oskar Öholm nämnde det beslut som ska fattas i kammaren i morgon om en skärpt bostadsförsörjningslagstiftning. Före jul kommer det propositioner om hur vi ska få fram fler ungdoms- och studentbostäder och lagändringar som vi ska göra i riksdagen. Boverket gör också en del jobb. På så sätt ska vi få fram fler studentbostäder, fler ungdomsbostäder, billigare och fler bostäder i centrala lägen samt bostäder som i större omfattning är byggda mer flexibelt och för olika plånböcker. Vi tar bort regelverk för att skapa bättre förutsättningar att bygga student- och ungdomsbostäder.

Vi har ett intensivt arbete. Det kommer förslag i början på nästa år kring en kortare, snabbare och enklare planprocess. Vi tittar på bullerproblematiken, där statliga myndigheter tolkar riksdagsbeslut från 1997 på två olika sätt, vilket har blivit en hämsko inte minst när man bygger i tätortsnära och kollektivtrafiknära miljöer. Vi kommer med förslag på enhetliga byggregler, och jag hoppas att Socialdemokraterna ställer upp bakom det. Vi har en rad andra förslag, exempelvis på andrahandsuthyrningsområdet, för att få en bättre och smidigare process. Vi har ytterligare utredningar och uppdrag på gång som kommer att landa hos regeringen under den kommande halvårsperioden.

Allt detta sker för att göra processen från idé till spaden i backen kortare, snabbare och enklare, vilket kommer att både öka bostadsproduktionen och förbilliga och förbättra konkurrensen.

Jag vill påstå att det är den största reformagendan på årtionden som pågår just nu i svensk bostadspolitik.

Här har vi då ett parti som heter Socialdemokraterna som vill ta över regeringsmakten. Man läser era motioner. Vad vill ni? Vad föreslår ni? Det är tomt så det skriker om det. Det är oerhört magert med er egen politik.

Frågan till Teres Lindberg blir: Vad vill Socialdemokraterna konkret göra som är annorlunda än det som alliansregeringen håller på med? Kan Teres Lindberg beskriva det? Och vad skulle de förslag som jag då miss-tänker att Teres Lindberg kommer att rada upp här specifikt råda bot på här i Stockholm? Ni har väl ett batteri av åtgärder eftersom ni anser att ni är regeringsdugliga och att ni kan ta ansvar för Sverige. Visa då detta! Teres Lindberg blir kanske den första socialdemokratiska riksdagsledamot som kan beskriva det här för mig – var så god!

Anf. 127 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Snälla herr minister – sluta fokusera på problemen och börja leverera! Jag har under fyra år varit vice ordförande i Stockholms stadsbyggnadsnämnd. Jag var borgarråd i Stockholms stadshus under perioden 2002–2006, då vi levererade 20 000 bostäder under en mandatperiod. Det går att bygga om man vill. Men det behövs politiskt ledarskap och vilja. Tyvärr är det detta som tycks saknas både hos regeringen och hos era kompisar i Stadshuset.

Se till att det finns infrastruktur och kollektivtrafik! Jag är den första att gratulera – jag är jätteglad för det – till att moderaterna i alliansregeringen efter sju års idogt motstånd mot utbyggd t-bana har satt sig över sina partikolleger i Stockholms stadshus och i landstinget. Man har kommit överens om att kovända i frågan om utbyggd tunnelbana. Grattis – verkligen grattis! Ingen är gladare än jag och stockholmarna.

Anmärkningsvärt är dock att det skulle ta sju år att komma fram till att man skulle riva upp stoppet för den planerade tunnelbaneutbyggnaden till Hagastaden. Stoppet har skapat stor osäkerhet bland bostadsmarknadens aktörer och därmed hämmat takten i bostadsbyggandet. Detta är helt makalöst.

Se till att snabba på handläggningstiderna i planprocessen! Det går inte att skylla allt på plan- och bygglagen. Den har reviderats åtskilliga gånger, och det är inte säkert att den blir så mycket bättre för att den revideras igen. Se i stället till att processerna blir snabbare och att saker inte hamnar mellan stolarna när de överklagas. Se till att processen blir så kort som möjligt.

Se till att samtliga kommuner tar ansvar för bostadsbyggandet! I dag bygger inte de högerstyrda glesbefolkade kommunerna i Stockholmsregionen. Det är oansvarigt. Jag talar inte bara om att det ska byggas utan också om för vem det byggs. Tillväxtmotorn Stockholm behöver mångfald för att utvecklas och fortsätta blomma. Det behövs olika former av bostäder som passar olika människor när det gäller både pris och storlek. Vanligt folk har i dag inte råd att bo i Stockholm.

Sluta upp med att göra möjliga framtida stadsnära områden till naturreservat! Länsstyrelsen fattade för några veckor sedan beslut om att göra Bogesundslandet, som ägs av Statens fastighetsverk, i Vaxholms kommun till naturreservat. Området är stort som Stockholms innerstad. Med en bro via Lidingö talar vi om tio kilometer till city. Här skulle en helt ny livsmiljö kunna förverkligas för både befintliga och framtida stockholmare. Men inte då – regeringen fixar svampskog i stället.

Lägg ned Bromma flygplats! Det skulle ge minst 30 000 nya bostäder. På köpet kan Arlanda uppgraderas till en flygplats värdig Sveriges huvudstad med fler långflygslinjer.

På regeringens hemsida kan man konstatera att nästan 70 utredningar pågår på bostadsområdet. Samtidigt kommer Stockholms Handelskammare i dag med Stockholmsbarometern som visar att byggindustrin fortsätter att minska kraftigt och är den bransch som dämpar konjunkturen – detta samtidigt som bostadsbristen ökar.

Herr minister! Man kan inte bo i en utredning. Jag frågar igen: Vilka åtgärder kommer statsrådet och regeringen att vidta för att komma till rätta med bostadsproblematiken i Stockholm?

Anf. 128 OSKAR ÖHOLM (M):

Herr talman! Vi hade en debatt i kammaren för några veckor sedan där det blev precis som det brukar bli när vi diskuterar dessa frågor – ganska högt tonläge och många hårda ord. Men någonstans i verkligheten blev det en fundering för dem som följer debatten: Var går konfliktlinjen, och vad är de stora skillnaderna?

En sak som vi konstaterade och som var ganska uppenbar i debatten var just att här står Socialdemokraterna och för fram argument och tycker att det nu är dags att göra någonting. Sedan pekar de på punkt efter punkt. Jag tycker att vi svarade ganska tydligt när det gäller både utredningsförslag som ligger och propositioner som läggs på riksdagens bord. Det är som att de bara går förbi. Det är som att det inte räknas, på något sätt.

Jag har full förståelse för att om man skriver en interpellation som handlar om Stockholm förbereder man sig och listar sina argument. Sedan kan tajmningen bli sådan att detta kommer dagen efter den stora framtidssatsningen i går. Om man då kommer till en interpellationsdebatt och utöver det som vi redan gör möts av 78 000 argument till är det lite svårt att förhålla sig till detta; det förstår jag.

Men det fanns tre stora saker som Teres Lindberg lyfte fram. Hon tog upp handläggningstider. Det är ytterligare ett område där det sker saker just nu. Man tittar på hur det ska fungera och hur det ska kunna gå snabbare. Hon lyfte också fram det här med att göra processen snabbare. Även det är precis sådant som vi nämnde och som bostadsministern nämnde som något som vi syftar till ska bli av. Se till att samtliga kommuner tar sitt ansvar! säger Teres Lindberg. Nu är vi nere på 14 ½ timme innan ett av dessa första beslut återigen ska fattas här i kammaren.

Det blir ganska obegripligt. Och när det väl blir konkret röstar man nej. När vi väl fattar beslut till exempel om hur fler av de unga som Teres Lindberg talar om och som kommer hit och inte hittar någonstans att bo ska lösa det hela kortsiktigt innan vi hinner bygga färdigt allt – då röstar man nej. Då försöker man stoppa till exempel den lag om privatuthyrning som just i den här staden ser ut att ha ökat utbudet med 50 procent. Den vill man stoppa bara för att Teres Lindberg tycker att dessa personer i stället ska bo med otrygga kontrakt och smyga i trapphusen. Det är oseriöst, och det är obegripligt.

Anf. 129 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag tycker att det var typiskt – eller inte sensationellt – att man inte fick svar på frågan om det när det gäller kostnaderna är paritetssystemet ni vill återinföra eller om det är räntebidragen, som avskaffades 1993 för 38 miljarder kronor om året. Eller är det de hundra procentiga statliga lånegarantierna till flerbostadshus? Det är ganska intressant. Det finns ingenting i er motion om detta och om vad ni ska göra, utan det är bara en problembeskrivning.

Vi fick dock ett intressant besked i två delar av Teres Lindberg. För det första vill Socialdemokraterna lägga ned Bromma flygplats och bygga bostäder där. Var man ska ha en ersättningsflygplats går de förbi.

För det andra – och det var närmast ännu mer intressant – vill de bygga på Bogesundslandet i Vaxholms kommun. Hur ska människorna där komma därifrån när man inte har tunnelbana eller någonting annat?

Hur ska de åka? Det krävs en enorm infrastruktur om man ska åka till Bogesundslandet. Jag säger inte att det är omöjligt, men kostnaderna för att bygga där är nästan desamma som för att bygga en halv Öresundsbro, herr talman. Tio kilometer bro eller tunnelbana – det är en betydande investering.

Det mest intressanta är det som inte står i motionen, utan bara antyds i problembeskrivningen. Vad vill Socialdemokraterna göra för att det ska bli billigare att bo? Vill de återinföra paritetslånesystemet? Vill de återinföra hundra procentiga garantier för flerbostadslån? Eller vill de införa räntebidragen? Varje sak av dessa kommer att kosta väldigt mycket pengar för skattebetalarna.

Anf. 130 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag satt på mitt arbetsrum och lyssnade och hörde Teres Lindberg nämna Stockholms Handelskammare och en dysfunktionell bostadsmarknad i en och samma mening. Då var min tanke och reflexion att det här måste antingen vara oerhört lösryckt eller så har hon inte läst allt som Stockholms Handelskammare skriver om denna dysfunktionella bostadsmarknad.

Jag satt och förberedde mig för i morgon då vi ska debattera kommunernas bostadsförsörjningsansvar och skärpningen av kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Vi säger att kommunerna ska ta större hänsyn till den regionala planeringen. Det är ett av alla de förslag som har utretts och presenterats av den nuvarande regeringen. Socialdemokraterna har valt att skriva ett särskilt yttrande. Man är inte emot det här, utan man tycker tvärtom att det här är ganska bra. Men man bemödar sig inte om att gå upp och ta diskussionen och ge kredd åt den här frågan, utan det får jag och en sverigedemokrat göra i morgon. Jag gör det gärna. Jag talar gärna om vad det är för fördelar med regeringens politik.

Teres glömde att nämna några saker, till exempel att Stockholms Handelskammare gjorde den här undersökningen och kom fram till att det finns en potential på 40 000 frigjorda bostadstillfällen bara genom att förenkla och underlätta för dem som vill hyra ut sin bostad i andra hand i och med att man låter dem göra det utan att först behöva begära bostadsrättsföreningens godkännande. Hon glömde också att nämna rubriken på den här rapporten som säger att hyresregleringen är elefanten i rummet. Det är en fråga som är viktig att diskutera. Vi kan inte bara arbeta med plan- och bygglagen, som Teres säger, för det är inte där skon klämmer.

Det vi sedan hör och ser i riksdagen är att hennes partikamrater i civilutskottet ständigt talar om förändringar som ska göras i plan- och bygglagen. Man vill till och med tillsätta ytterligare en parlamentarisk kommitté som ska se över helheten i plan- och bygglagen och inte bara regionplaneringsinstrumentet som regeringen har tagit initiativ till att se över, utan alltihop. En värre byggbroms än ytterligare en utredning som ska utreda det som redan har utretts och under många år har tagits fram och bara sedan två år tillbaka har varit i bruk får man leta efter.

Skylla på plan- och bygglagen kan man alltså göra om man inte vågar ta tag i de stora och svåra frågorna, nämligen hur vi skapar ekonomiska drivkrafter för företag i byggbranschen och fastighetsägare att investera i nya bostäder. Där har vi fortfarande inte hört ett enda förslag från Teres Lindberg och Socialdemokraterna.

Jag måste upprepa frågan som Stefan Attefall ställde. Vad är det egentligen som ni vill göra som regeringen inte redan gör?

Fortsätter man att läsa Stockholms Handelskammars rapport ser man att det står att det är en sedan decennier missriktad och havererad bostadspolitik som ligger till grund för detta som man kallar för en dysfunktionell bostadsmarknad. Decennier! Nog för att alliansregeringen har suttit länge och gjort mycket nytta, men några decennier har vi inte suttit. Det var tidigare regeringar som Stockholms Handelskammare menade i sin rapport om denna dysfunktionella bostadsmarknad.

Anf. 131 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det är intressant att lyssna när Teres Lindberg ska försöka beskriva en socialdemokratisk bostadspolitik, förutom tråtan om att Socialdemokraterna under tolv års tid misslyckades med att få till stånd ett tunnelbanepaket och alliansregeringen höll på i sju år för att få ihop det komplicerade avtalet. Det kan man diskutera. Men beskedet att vi inte ska revidera PBL när Socialdemokraternas bostadspolitiska talesperson här i riksdagen har som huvudnummer att, som Ola Johansson påpekade, tillsätta en ny PBL-utredning och lägga ned Bromma flygplats uppfattas inte som socialdemokratisk politik. Det är möjligt att det är socialdemokratisk politik i Stockholms stad, men i riksdagen är det inte det.

Men om det nu skulle vara så att vi skulle bygga både på Bromma flygplats och på Bogesundslandet är problemet hur lång tid det tar att få fram detaljplanerna. Det är det som är huvudproblemet. Det är därför kommun efter kommun säger: Vi har hög aktivitet på planarbetet. Ja, nu säger de det, men det tar flera år att få fram planerna därför att vi har en komplicerad planprocess, därför att kommuner har uppemot hundra nationella mål att ta hänsyn till, därför att vi har en överklagandeordning som skapar möjligheter att driva det här hur långt som helst och därför att vi har en lång rad problem med handläggningstider på olika nivåer.

Vi jobbar konkret och praktiskt nu med att förkorta planprocessen. Vi har redan gett mer pengar till länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna för att förkorta deras handläggningstider. Länsstyrelserna har vi stenkoll på. De har kraftigt minskat sina handläggningstider, och vi kommer att ligga på dem ännu mer i framtiden. Vi tittar över instansordningen för överklaganden för att under rättssäkra och demokratiska former också ha en effektiv överklagandeprocess i stället för som nu då man kan köra om samma argument i alltför många omgångar.

Vi kommer att gå till riksdagen och föreslå enhetliga byggregler. Varför? Jo, därför att vi ska kunna bygga billigare och kunna pressa byggkostnaderna. Ett bra exempel på detta är de kommunala bostadsföretagens gemensamt upphandlade typbostäder – kombohus, som de kallas – som innebär att man för ett fast pris kan avropa ett hus och sätta upp det i olika våningar och tre fyra företag har lagt sina anbud och fått dem godkända. Problemet är de inte får byggas i alla delar av Sverige, därför att det kommer kommunala och tekniska särregler som stoppar den möjligheten. Vi vill skapa enhetliga, tekniska regler i Sverige för att få till stånd bland annat industriell utveckling, utveckla billigt byggande, utveckla nya produktionsmetoder och inte minst främja det som ur klimatsynpunkt kanske är mest intressant, nämligen trähusbyggande.

Konkret handlar det om hur man jobbar med de praktiska problemen för att skapa en snabbare och bättre process, bygga enklare, bygga billigare och därmed också skapa bättre förutsättningar att lösa bostadsbristen. Allt tal om att vi måste göra någonting måste leda till hur vi ska göra det. Annars blir det bara pamfletter. Det är det som är problemet med bostadsdebatten. Det är mycket: Ni borde göra någonting och du borde göra någonting, i stället för att man talar om hur det ska göras. Här har vi en praktisk agenda som vi jobbar med konsekvent. Jag vill påstå att när man utvärderar de här åren när vi nu jobbar med det här kommer man se att det hände oerhört mycket under den här tiden och mycket som kommer att innebära en praktiskt mycket bättre verklighet för många människor. Tyvärr tar det tid innan det slår igenom fullt ut i praktiken, men vi är på rätt väg. Det är bara att fortsätta i ännu högre takt än hittills.

Anf. 132 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag vill börja med att vara tydlig. *Jag* tycker att vi ska bygga på Bromma flygplats och på Bogesundslandet. Tyvärr är detta inte möjligt, särskilt inte med tanke på den borgerliga politiken.

Jag skulle vilja säga att jag faktiskt svarade på frågan. Det är bristen på vilja och politiskt ledarskap som gör att det inte byggs tillräckligt. Jag vet att det går, jag har gjort det själv. Jag har själv suttit med och sett till att leverera det omöjliga. Det är fortfarande effekter av det, inte av de 20 000, utan kringeffekter av att vi skyndade på och plockade fram byggplan på byggplan. Det är de som sätter spaden i jorden i dag, fortfarande.

Fila gärna på PBL. Jag har verkligen ingenting emot om man gör den bättre och lättare att hantera. Men det kan ju inte sätta stopp för att det kommer fram fler bostäder. Dagens Stockholmsbarometer är glasklar – byggindustrin minskar kraftigt. Byggindustrin minskar kraftigt i Stockholm, och folk har ingenstans att bo.

Sedan hänvisar ministern i sitt svar till att uthyrning av privatbostäder skulle ge fler bostäder. Snälla bostadsministern, ett plus ett är två, inte tre, inte fyra, utan det är två.

Vad som behövs är politisk vilja och politiskt ledarskap. Det är dags att visa det.

Anf. 133 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Vi får höra att det behöver byggas bostäder på Bromma flygplats, att det är vad som krävs och att det ska finnas politisk vilja för att man ska kunna använda sig av plan- och bygglagen och de både ekonomiska och skattemässiga villkor som finns i bostadspolitik i dag för att åstadkomma ökat bostadsbyggande. Den kritiken ska inte riktas mot Stefan Attefall eller mot Oskar Öholm eller mot mig som sitter i civilutskottet och sysslar med bostadspolitik för Alliansens räkning. Den ska ju riktas mot kommunpolitiker.

Jag förstår att udden är riktad mot Stadshuset i Stockholm. Men den kan också vara riktad mot Börshuset i Göteborg där en rödgrön majoritet styr och inte levererar bostadsbyggande utan tvingar kranskommunerna, som ofta är borgerligt styrda, att ta hand om det bostadsbyggande som krävs för att utveckla Västsverige.

Jag kommer själv från en kommun som heter Kungsbacka som har 77 000 invånare och passerade Skellefteå häromåret i storlek. Vi planerar och bygger 500 bostäder om året därför att vi använder oss av den möjlighet som finns i plan- och bygglagen för att ligga tidigt ute i planskedet. Vi använder både de allmännyttiga bostadsföretagen och de privata bostadsföretagen och byggföretagens konkurrens för att få fram bostäder som någorlunda svarar mot det behov som finns i en kommun som växer med 1 500 invånare per år. Det är också verkstad.

Rikta därför din uppmaning till Göteborgspolitikerna, kära Teres Lindberg, för där behövs det verkligen.

När det sedan gäller Stockholms Handelskammars analys konstaterar man i sin rapport att det är den svarta bostadsmarknaden som är det stora problemet. Den svarta bostadsmarknaden kommer man faktiskt till rätta med bland annat genom att ha en hyressättning som på ett bättre sätt motsvarar värdet på den bostad som man har byggt. Konsekvent motsätter sig socialdemokratiska debattörer en politik som syftar till detta, och konsekvent motsätter de sig andrahandsuthyrning som gör svarta kontrakt vita.

Anf. 134 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tycker att det är frejdigt av Teres Lindberg att föreslå att vi ska bygga bostäder både på Bromma flygplats och på Bogesundslandet. Det är möjligt att det finns en stark politisk vilja från henne att göra detta, och hon får kanske börja med att övertala sina partikamrater om det.

Men jag håller med om att det krävs politiskt engagemang och ledarskap. Jag brukar faktiskt också lyfta fram Stockholm som ett exempel på en kommun som relativt väl har klarat bostadsbyggandet. Jag skulle vilja påstå att det nog är en kombination av de olika majoriteterna som har funnits i Stockholm. Men bostadspolitikerna har varit ganska högt på agendan i Stockholm under många år, till skillnad från hur det har varit i andra kommuner som har både blått och rött styre och som inte har haft denna prioritering. Det finns alltså möjlighet att göra mer inom befintliga ramar. På denna punkt delar jag helt Teres Lindbergs uppfattning. Min uppmaning är också att det går att göra mycket. Man bör också förenkla regelverket.

Sedan vill jag också upplysa om att byggandet för närvarande faktiskt ökar i Sverige. Vad Handelskammarens undersökning indikerar är att sysselsättningen i byggindustrin minskar. Det är en eftersläpande effekt. Men vi har också sett att byggandet kommer att öka och minska beroende på konjunkturreffekter, finanskris och liknande. Men jämfört med omvärlden ångar Sverige på bra. Och jämfört med hur det har varit under finanskrisen är vi på väg åt rätt håll nu. Nu gäller det att få denna utveckling att lägga sig på en trendmässigt och långsiktigt hög nivå, inte genom åtgärder som blåser upp siffrorna ett enskilt år utan som långsiktigt gör att Sveriges bostadsbyggande läggs på en betydligt högre nivå, på normaleuropeisk nivå historiskt sett. Dithän kommer vi om vi fortsätter att reformera regelverket.

Det politiska ledarskap som Teres Lindberg efterlyser hoppas jag att hon kommer att visa här i kammaren när hon röstar och när hon jobbar

för att genomföra alla de konkreta lagförslag som kommer att läggas på hennes bord. Då får vi se om ledarskapet finns där eller inte.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2013/14:37 om arbetsmiljön

Anf. 135 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Lars Mejern Larsson har frågat arbetsmarknadsministern om hon är beredd att snabbt agera för att lagen om offentlig upphandling ändras så att fackföreningar och myndigheter får större möjlighet i framtiden att agera så att de anställdas trygghet och villkor säkerställs.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill först framhålla att det naturligtvis är av största vikt med en säker och sund arbetsmiljö och att olycksfall i arbete förebyggs och undviks. I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns de grundläggande reglerna om arbetsmiljö, som gäller i varje verksamhet i vilken en arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning. Arbetsmiljöverket utfärdar föreskrifter som preciserar lagens regler för att möta olika typer av risker i skilda branscher. Arbetsmiljöbestämmelserna gäller oavsett om det rör sig om en offentlig upphandling eller inte. Tillsyn över att arbetsmiljöreglerna följs utövas av Arbetsmiljöverket. Arbetsmarknadens parter är en viktig samrådspart för Arbetsmiljöverket i såväl föreskriftsarbetet som tillsynsverksamheten. Enligt utstationeringslagen (1999:678) är arbetsmiljölagen tillämplig även när en arbetsgivare som är etablerad i ett annat land än Sverige utstationerar arbetstagare här.

När det gäller frågan om offentlig upphandling framgår redan av den nu gällande lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) att upphandlande myndigheter bör beakta sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Det finns också möjlighet att utesluta en leverantör som försummat sina skyldigheter enligt arbetsmiljölagstiftningen. Ett nytt EU-direktiv om offentlig upphandling förväntas träda i kraft i början av nästa år. I det kommande direktivet har efterlevnaden av skyldigheter på bland annat det arbetsrättsliga området lyfts fram och betonats. Detta har skett genom en ny allmän bestämmelse om att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att leverantörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionslagstiftningen, nationell lagstiftning, kollektivavtal eller i vissa internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser. En förutsättning är att dessa bestämmelser och tillämpningen överensstämmer med unionslagstiftningen. Om tillämpliga skyldigheter inte följs kan anbudet förkastas eller leverantören uteslutas från förfarandet.

Att underleverantörer iakttar nämnda skyldigheter ska enligt direktivet garanteras genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter. Regeringen värnade i förhandlingarna av det nya direktivet att Sverige ska kunna behålla den svenska modellen där arbetsmarknadens parter ansvarar för

kontrollen av kollektivavtalens efterlevnad. Det nya direktivet kommer även att innehålla en ny obligatorisk bestämmelse som bland annat anger att upphandlande myndigheter vid byggentreprenadkontakt och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten ska kräva att huvudentreprenören lämnar uppgifter om sina underleverantörer.

Arbetet med att genomföra det nya direktivet har påbörjats, och regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att ge förslag till hur bland annat de nämnda reglerna ska genomföras i svensk rätt. Utredaren, som ska redovisa sitt uppdrag i maj nästa år, ska beakta vad riksdagen har tillkännagett om sådan ändring i lagen om offentlig upphandling att arbetsmiljöhänsyn kan tas och krav på villkor enligt svenska kollektivavtal kan ställa vid all offentlig upphandling. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt inom två år från ikraftträdandet, vilket beräknas ske i början av nästa år.

Avslutningsvis vill jag framhålla att det naturligtvis är viktigt att krav och villkor som ställs i upphandlingar också följs upp och kontrolleras. Det gäller också arbetsmiljövillkor. Det finns anledning att se allvarligt på de brister som finns när det gäller kontraktsuppföljning. För att råda bot på detta är det viktigt att höja kunskapen och kompetensen hos de upphandlande myndigheterna. Detta är också ett av skälen till att regeringen i höstens budgetproposition satsat 35 miljoner kronor extra på ett förstärkt och samordnat upphandlingsstöd från och med 2015.

Anf. 136 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

I går hade jag två möten hemma i Värmland. Det första var med lokala fackföreningsordförande då vi diskuterade arbetsmiljön och den senaste tidens dödsolyckor runt om i landet. De fackliga företrädarna var helt överens om att arbetsmiljöarbetet tydligt har prioriterats ned från statens sida under de gångna mandatperioderna. De pekade på det minskade antalet skyddsombud. De ser också att många unga som är nya på arbetsmarknaden inte heller våga säga ifrån om de inte har en trygg arbetsmiljö. Detta kan enkelt kopplas till alla de otrygga anställningsformer som lavinartat har ökat på arbetsmarknaden.

Senare under dagen hade jag ytterligare ett möte och då med Arbetsmiljöverkets personal. De berättade om minskade resurser. Det innebär att de inte kommer att ha resurser för att inspektera i den omfattning som de tidigare har gjort.

Att i detta läge fortsätta nedrustningen av Arbetsmiljöverket kan enbart beskrivas som att regeringen inte har något större intresse av att satsa resurser i den omfattning som krävs. Regeringen visar tydligt med sin framlagda budget att man inte prioriterar arbetsmiljön eller Arbetsmiljöverkets arbete.

Herr talman! De allra flesta av oss vet att lagen om offentlig upphandling inte fungerar till fullo, då de allra flesta tycks vara rörande överens om att de upphandlande myndigheterna inte i någon större omfattning beaktar eller ens har resurser att följa upp sina upphandlingar.

Många rapporter finns om att villkor och arbetsmiljöarbete får stryka på foten när det handlar om lägsta priser.

Precis som ministern säger i sitt svar finns det dock möjlighet att utesluta en leverantör som har försummat sina skyldigheter enligt arbetsmiljölagstiftningen. Jag har på olika sätt försökt att kontrollera hur många entreprenörer som har uteslutits av den anledningen, men jag har inte hittat några uppgifter.

Herr talman! Eftersom ett nytt EU-direktiv om offentlig upphandling förväntas träda i kraft i början av nästa år är det förvånande att regeringen inte har lagt fram en skarpare tidsplan för det arbetet. Om regeringen verkligen hade prioriterat arbetet med att skärpa villkoren för dem som arbetar på den svenska arbetsmarknaden är det svårt att förstå varför man inte har ett färdigt förslag redan vid årsskiftet, när direktivet ska träda i kraft. EU-direktivet tillsammans med regeringens påstått höga ambitioner när det gäller att bevara den svenska modellen gör att de allra flesta inte uppfattar att regeringen ens lever upp till sin retoriska ambition med sitt arbete i frågan.

Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt inom två år från ikraftträdandet. Vore jag konspiratoriskt lagd kunde jag påstå att regeringen gör allt för att fördröja införandet av svenskt kollektivavtal vid offentlig upphandling, trots att ministern med emfas hävdar att regeringen i förhandlingarna värnar att Sverige ska kunna behålla den svenska modellen där arbetsmarknadens parter ansvarar för kontrollen av kollektivavtalens efterlevnad. Jag kan nog med stor säkerhet hävda att ingen facklig företrädare jag har kontaktat känner att regeringen är en garant för den modell den säger sig värna.

Avslutningsvis vill jag bara säga att ministern och jag inte skulle ha haft den här diskussionen om kontrollsystemen hade fungerat. Men eftersom regeringen under sina år vid makten konsekvent försämrat Arbetsmiljöverket och de fackliga organisationernas möjligheter till kontroll och uppföljning är det inte förvånande att vi står här i dag.

Herr talman! Med anledning av detta blir min fråga till ministern hur många entreprenörer ministern känner till som har uteslutits vid olika upphandlingstillfällen.

Anf. 137 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Jag får tro att statsrådet har bråttom. Det är ju en sen kväll, och senare ska den bli.

Det var en intressant debatt om bostadsbyggandet. När byggandet nu kommer i gång, vilket jag hoppas att det gör, behöver vi friska byggnadsarbetare. Byggbranschen är känd för att ha en hög olycksstatistik. Både Mejern och jag är byggnadsarbetare, och vi fick väl lära oss ganska snabbt att det gäller att se sig för så att man inte drabbas av någon olycka. Vi såg på byggena att många skadade sig i arbetet, och vi såg många äldre byggnadsarbetare som hade förslitningsskador.

Vi själva har väl också drabbats av någon olycka när vi har fallit från någon stege eller bock vi har jobbat ifrån. Men att tidigt på morgonen gå till jobbet och aldrig få komma hem igen, på grund av att man har förolyckats, är helt oacceptabelt.

Citybanan har ju varit väldigt olycksdrabbad sedan starten den 1 januari 2008. Det är 5 personer som har dött. 280 olyckor har skett, och till det kommer ca 480 tillbud. Sveriges Byggindustrier har enligt tidningen Byggnadsarbetaren inte tillräckligt med information för att korrekt kunna

uttala sig om arbetsmiljöförhållandena på Citybanan, men de kan enligt den statistik man följer konstatera att olycksstatistiken är högre där än genomsnittet i byggbranschen.

Byggbranschen ligger på femte plats när det gäller antalet arbetsplatsolyckor. Förra året, 2012, omkom 6 personer på byggarbetsplatser. Därför har företrädare för 17 organisationer tagit fram en avsiktsförklaring med det gemensamma målet att ingen ska förolyckas på sin arbetsplats på grund av säkerhetsbrister. Det här lämnade man till förra arbetsmarknadsministern Hillevi Engström i Visby i somras. Jag skulle vilja fråga statsrådet Attefall om han vet vad som har hänt med avsiktsförklaringen.

Enligt tidigare statistik, för 2005–2010, lever unga farligt på landets byggen. 2 825 ungdomar i åldrarna 16–24 år skadades i olyckor på byggarbetsplatser, och av dem skadades 116 under sin utbildning. Totalt av alla som skadades var 84 under 18 år. Under samma period dog 78 personer på byggarbetsplatser. Det visar att det här har pågått under en lång tid.

Att man då avlövar Arbetsmiljöverket så som man gjorde när man kom till makten 2006, och även lägger ned Arbetslivsinstitutet, gör säkert att i alla fall Byggnads medlemmar – och säkert många därtill – känner att en byggjobbares liv är mindre värt. Det tror jag inte att Stefan Attefall tycker, och ingen annan heller, men det är lätt att få den uppfattningen. Om det var lika många journalister, läkare eller till och med politiker som förolyckades på arbetsplatsen kanske man skulle komma med åtgärder mycket tidigare.

Anf. 138 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det är två diskussioner här. Jag börjar med den mer allmänna diskussionen om arbetsmiljö, inte minst inom byggbranschen.

Den kanske i första hand ligger på arbetsmarknadsministern, men vi kan ändå konstatera att vi har haft en långsiktigt nedåtgående trend när det gäller olycksfall i arbetslivet och arbetsolyckor av olika slag. Vi har haft en viss ökning av vissa typer av olyckor de senaste åren, men 2012 hade vi till exempel 45 dödsolyckor. Det har bara slagits en enda gång i historien, och det var 2009 då vi hade 41 döda. Under tidigare år har det varit betydligt fler.

Sammantaget har vi alltså haft en utveckling som har varit positiv. Vi ser dock en del tendenser, som delvis kan ha att göra med konjunkturerfekt – 2009 var ett år då vi hade en hel del neddragningar på arbetsplatser, vilket gör att det kanske blev färre olyckor. Konjunkturuppgången som kom 2010 kan ha ökat det något. Sett över tid har vi dock en nedåtgående trend, och vi ska självklart följa utvecklingen för att trenden ska fortsätta. Det finns dock som sagt anledning att hålla ögonen på en del tendenser.

Jag vill ändå beskriva att det sker ett ganska omfattande arbete från Arbetsmiljöverkets sida gentemot exempelvis byggbranschen. År 2012 genomförde verket nästan 2 000 inspektioner i byggbranschen på närmare 1 400 arbetsställen och ställde drygt 2 700 krav på förbättringar av arbetsmiljön. De jobbar också mycket med information, inte minst för de utländska företag som finns i Sverige.

Förringa alltså inte det arbete Arbetsmiljöverket gör. Det görs omfattande insatser. Sedan kan man alltid diskutera om det ska göras ytterligare, men det görs stora insatser. Det har också skett en del nivåökningar av anslagen, inte minst på informationssidan, för att nå exempelvis utländska aktörer som kommer till Sverige. Sedan 2009 har vi förstärkt de resurserna.

Ytterligare diskussioner om de här frågorna ska man dock som sagt kanske rikta till arbetsmarknadsministern, som kan frågorna ännu bättre i detalj. Det gäller även vad som har hänt med avsiktsförklaringarna, som också togs upp.

Får jag bara kommentera upphandlingslagstiftningen, som jag är mer direkt ansvarig för, vill jag påstå att det är välkommet med den skärpning av direktivet som nu gör att man i högre grad inte bara bör utan *ska* stänga ute anbudsgivare som inte är seriösa. Det sker en skärpning i de nya direktiven som ska omsättas i svensk lagstiftning. Om allt går enligt planerna kommer EU-parlamentet att rösta om det här i början av nästa år, och därmed har vi ett direktiv som sedan ska bli svensk lagstiftning.

Det tar dock tid att skriva om det till svensk lagstiftning. När det gäller anklagelsen om att Regeringskansliet skulle vara lat på den punkten kan jag försäkra att mina tjänstemän när jag frågar dem om de har för lite att göra säger: Tvärtom. Det är ett enormt högt tempo på allt det vi håller på med inom upphandlingsområdet. För att vara ute i god tid har vi börjat jobba med att omsätta direktiven i svensk lagstiftning innan de ens är antagna. Vi ser nämligen på ett antal punkter att vi vet ganska säkert hur det kommer att gå, och därför jobbar vi redan nu med detta både på Regeringskansliet och i ett särskilt utredningsarbete.

Vi jobbar med att samla och förstärka upphandlingsstödet, för mycket av det handlar just om hur staten kan bli bättre på att ge råd till myndigheter, kommuner och landsting vid offentliga upphandlingar och när det gäller att följa upp upphandlingarna. Där håller jag helt med om att vi har en jättestor brist. Vi följer inte upp de villkor som ställs i olika upphandlingar tillräckligt bra.

Här finns det mycket att göra, och som sagt förstärker vi det statliga stödet och ser över lagstiftningen i olika avseenden för att få till stånd en effektivare och bättre upphandlingslagstiftning.

De nya direktiven kommer att skapa bättre möjligheter att väga in sociala, etiska och miljömässiga hänsyn och att utestänga oseriösa anbudsgivare, men sedan handlar det mycket om hur man tillämpar reglerna. Vi samlar ihop upphandlingsstödet och förstärker det för att få en effektivare och bättre upphandling för att både göra den goda affären med skattebetalarnas pengar och för att uppnå de rätta syftena med upphandlingen.

Anf. 139 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! För mig hänger de här frågorna ihop. Jag hade väl inte förväntat mig något svar på hur många entreprenörer ministern känner till som har utslutits.

Arbete utgör en stor del av vår vakentid. En heltidsarbetande person tillbringar en tredjedel av sin vakentid på jobbet. Det innebär att det ligger ett stort ansvar på företag och samhälle att garantera att arbetstiden förenas med en rimlig arbetsmiljö och att det är en säker arbetsplats med

sjysta villkor. Arbetsmiljön engagerar många men från olika perspektiv och även värderingsmässigt.

Herr talman! För mig är det självklart att ingen ska dö på jobbet. Att någon dör på jobbet är något som bara inte får hända. Ändå dör och skadar sig alldeles för många på arbetet. Arbets-skadorna har nu ökat för tredje året i rad, och det har varit flera dödsolyckor den senaste tiden.

Jag är själv byggnadsarbetare, och många byggnadsarbetare ringer förtvivlade till mig och frågar vad som händer runt om på landets arbetsplatser. Uppenbarligen har man inte kontroll över vad som sker på arbetsplatserna, till exempel på Citybanan där fackförbunden inte kommer in på samma sätt. Hittills har fem byggnadsarbetare dött bara på den arbetsplatsen. Frågan är hur många fler som ska behöva mista livet innan något görs.

Det känns som ointresset från regeringen bara ökar och att utvecklingen går åt fel håll. Regeringen försöker måla upp en bild av att de är på väg åt rätt håll med sin politik, men verkligheten visar någonting annat. När de skär ned på Arbetsmiljöverket vittnar det om ett totalt oförstånd i denna viktiga fråga. Det är ju tack vare ett målmedvetet och systematiskt arbetsmiljöarbete, forskning i världsklass och starka fackföreningar som vi har stått oss bra i Sverige och haft en positiv utveckling.

Herr talman! Arbetsmiljöverket är statens viktigaste verktyg för en god arbetsmiljö och ett stöd för skyddsombuden. Skyddsombuden har tidigare haft möjligheten att vända sig dit för att få hjälp med arbetsmiljön. Arbetsmiljöverket har också haft möjligheten att på eget initiativ göra inspektioner på såväl offentliga som privata arbetsplatser. Problemet blir, om det saknas resurser, att Arbetsmiljöverket når allt färre av de dåliga arbetsplatserna som verkligen är i behov av besök.

Efter att ha läst svaret och lyssnat på ministern kan jag bara konstatera att regeringen inte tänker snabba upp processen kring lagen om offentlig upphandling.

Min fråga, herr talman, till ministern blir: Varför har inte regeringens tidsplan synkats med EU-direktivets igångsättande?

Anf. 140 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Jag försöker en gång till, statsrådet, för när det gäller bostadsbyggandet, Attefall, är du oss socialdemokrater svaret skyldig.

Visst har det blivit bättre på arbetsplatserna med arbetsmiljöinspektioner. Men jag såg en statistik på att det finns så få arbetsmiljöinspektörer i dag att varje företag kan räkna med ungefär ett besök vart tjugonde år, och det håller inte.

Jag nämnde i mitt förra inlägg andra yrkesgrupper som poliser, läkare och politiker. Om dödstaten där skulle vara lika höga som i byggbranschen kanske man skulle komma med starkare och kraftfullare åtgärdsplaner.

Jag hittade en norsk forskningsrapport, *Därför är det så många olyckor på byggena*, som försökte hitta orsaken till att det ser ut som det gör på byggarbetsplatser. En orsak är att det är många parter inblandade i byggprocessen. Ofta är det en huvudentreprenör som kopplar in underentreprenörer vilka i sin tur anlitar mindre företag, så detta med huvudentreprenörsansvar kan vara ett bra verktyg. Hela organisationen av arbetet blir krångligt och fragmenterat, och det är svårt att överblicka hel-

heten. Det leder till att säkerhetsarbetet blir mer omfattande. Hela arbets-situationen blir översiktlig, ansvarsförhållandena blir oklara och hela arbetsmiljön blir sämre.

Forskaren som skrivit rapporten heter Finn Ørstavik. Han skriver: En annan omständighet som försämrar säkerheten är inhyrd tillfällig arbeidskraft, särskilt om man inte kan kommunicera med varandra. Den tillfälliga arbeidskraften gör det svårt att bygga upp en säkerhetsorienterad kultur på byggarbetsplatsen, och det är en förutsättning för att få ned olyckorna. Det som krävs är stabilare relationer på arbetsplatsen, att man lär känna varandra och har en känsla av samhörighet i organisationen, avslutar han.

Anf. 141 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Självklart är varje dödsolycka på en svensk arbetsplats en för mycket. Det är nollvision som måste gälla, men vi måste se att utvecklingen går åt rätt håll sammantaget. Det går lite upp och ned olika år, och vi måste självklart följa utvecklingen.

Det pågår ett intensivt arbete från Arbetsmiljöverkets sida. Gör inte till en jättegrej huruvida det skiljer 10 miljoner i anslag till Arbetsmiljöverket eller inte. Man kan självklart diskutera det, men att det skulle avgöra hela arbetsmiljötillståndet i Sverige tror jag är lite överdrivet.

Vi har gått från en höjning under 90-talet tillbaka till mer normala nivåer. Jag tror att man många gånger också jobbar effektivare med arbetsmiljötillsynen.

Frågan ställdes hur många som har uteslutits av oseriösa anbudsgivare. Det finns ingen statistik på detta, eftersom det oftast sker i upphandlingsprocesser som aldrig rapporteras. Det är ofta så att de som har blivit uteslutna känner att det finns ett skäl till detta och därför inte driver någon rättsprocess. Det går alltså inte att fånga detta i statistisk mening.

Det finns en sådan möjlighet till uteslutning som går att utnyttja. Det är inte så att vi måste vänta in direktiv och svensk lagstiftning för att få använda den möjligheten, men detta instrument skärps i det nya direktivet.

Vi för inte in nya direktiv direkt i svensk lagstiftning, och det gjordes inte heller under socialdemokratisk tid. Vi har inte den rättstraditionen i Sverige, utan vi skriver om den svenska lagstiftningen. Fråga någon socialdemokrat som suttit i regeringsställning – det finns fortfarande kvar någon enstaka socialdemokrat i riksdagen som har regeringserfarenhet – hur sådana här processer går till så förstår ni att det är en oerhört hög ambitionstakt vi har.

Som sagt tjuvstartar vi till och med innan direktiven är antagna av EU med att föra in dem i svensk lagtext. Samtidigt vässar vi och samlar upphandlingsstöd för att hjälpa kommuner, landsting och statliga myndigheter att bli bättre på att ställa rätt krav och genomföra vad jag skulle vilja kalla den goda affären, det vill säga uppnå de syften man har, men också, vilket är en försummelse i svensk upphandling, att kontrollera att man lever upp till det man har sagt. Där missas det mycket. Det ställs en del krav i upphandlingarna, men det följs inte alltid upp vad effekten blir i praktiken. Där finns det mer att göra.

Jag är helt övertygad om att om ni ställer en interpellation om direkta arbetsmiljöfrågor kan ni få mer utförliga svar av arbetsmarknadsministern, som är ännu mer insatta i dem.

Jag vill hävda att vi självklart behöver sunda och bra arbetsplatser, inte minst inom byggbranschen och särskilt när vi ska bygga de många nya bostäderna. Vi behöver inte bara friska arbetare, utan vi behöver också friska tjänstemän och framför allt många som kommer till byggbranschen.

Rätta mig gärna om ett antal år om jag har fel, men jag tror att nästa bransch som kommer att ha brist på arbetskraft är bostadsbranschen, för vi kommer att bygga mer i Sverige och har, tyvärr, en hel del pensionsavgångar och liknande som gör att inte minst nyckelpersoner inom byggsektorn kommer att bli en bristvara. Därför måste arbetsgivare, fackliga organisationer och självklart också statliga myndigheter se till att skapa en så bra arbetsmiljö som det bara är möjligt.

Anf. 142 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Jag har i denna sena timme försökt ge en bild av den oro jag möter under mina besök i Värmland när det gäller arbetsmiljöfrågan.

Vi har en situation som är ohygglig. Det avlider ungefär en person i veckan på arbetsplatser runt om i Sverige. Det är något som är svårt att ta till sig.

Nästan ännu svårare att ta till sig är att den sittande regeringen samtidigt bantar och monterar ned Arbetsmiljöverket, som kanske är samhällets viktigaste verktyg i kampen för en bättre och säkrare arbetsmiljö.

Vi socialdemokrater tror på ett annat Sverige med en nollvision för arbetsolyckor, som Attefall var inne på, där alla har rätt till en bra arbetsmiljö. Därför föreslår vi i stället utökade resurser till Arbetsmiljöverket. Det handlar inte om 10 miljoner, utan för 2014 handlar det om över 100 miljoner kronor. Vi ökar även resurserna till företagshälsovården i vår budget för 2014, för vi prioriterar arbetsmiljöfrågan.

Frågan är om skiljelinjen är större än inom dessa områden.

Herr talman! Jag ska ställa en fråga till ministern. Vilka andra åtgärder kommer ministern att vidta för att skynda på det akuta behovet för att minska risken för olycksfall på landets arbetsplatser?

Anf. 143 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tror att Lars Mejern Larsson kan lugna många i Värmland och på andra ställen genom att redogöra för statistik och fakta. Då ser man att det sammantaget går åt rätt håll. Samtidigt måste vi självklart ha ögonen på där det sker förändringar och se om det är tillfälligheter eller om det är långsiktiga förändringar.

Som jag sade var det 45 som avled på arbetsplatsen 2012. Det är det minsta antalet någonsin bortsett från 2009 då det var 41.

Vill jag vara lika retorisk som Lars Mejern Larsson försöker vara när det gäller denna regering kan jag säga att det dog fler under socialdemokratisk tid under makten. Ska jag då anklaga Socialdemokraterna för att vara cyniska och strunta i arbetsmiljön? Nej, det skulle aldrig falla mig in att använda den typen av anklagelser. Jag tror att man jobbade seriöst med frågorna då, vilket man också gör nu.

Anslaget till Arbetsmiljöverket är på 505 miljoner kronor. Det har ökat ganska rejält de senaste åren. Det är på den nivån som det var i mitten av 00-talet, alltså lite lägre än den ganska tillfälliga höjningen som gjordes av Socialdemokraterna runt 2005. Innebär det att Sverige var ett u-land på arbetsmiljöområdet i början av 2000-talet när Socialdemokraterna styrde?

Gör inte frågan så enkel. Vi måste jobba seriöst med dessa frågor.

Låt oss återgå till lagen om offentlig upphandling, som jag ansvarar för. Nu vässar vi de lagliga instrumenten genom de förhandlingar vi drivit i EU och genom det vi gör på hemmaplan med upphandlingsstöd och svensk lagstiftning. Vi skapar bättre instrument för den som gör offentlig upphandling att se till att också arbetsmiljöfrågor vägs in på ett relevant och bra sätt. Det ska vi välkomna.

Det gäller att göra verkstad av denna lagstiftning. Vi får också hjälpas åt att se till att de som genomför offentlig upphandling och ställer olika typer av kvalitetskrav också följer upp dem. Här har vi en stor bristsituation i dag och tyvärr kanske även framgent om vi inte bättrar oss på alla punkter.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2013/14:52 om upphandling av Djur- gårdstrafiken

Anf. 144 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jens Holm har frågat mig om jag avser att verka för att företag under den tid de är föremål för brottsutredningar ska kunna uteslutas i en upphandlingsprocess. Han har även ställt frågan om jag avser att ta initiativ för att se till att fackliga rättigheter, miljö, djurskydd och ekonomisk skötsamhet ska kunna väga tyngre i offentlig upphandling.

Inledningsvis ska jag klargöra att jag är förhindrad att uttala mig om enskilda fall, men mot bakgrund av de frågor som ställts vill jag framhålla följande.

Vad beträffar frågan om uteslutning när leverantören är föremål för brottsutredningar kan nämnas att det redan i den nu gällande lagen om offentlig upphandling, LOU, finns möjligheter och i vissa fall skyldigheter att utesluta en leverantör som har gjort sig skyldig till brott där det finns en lagakraftvunnen dom.

Om det inte finns särskilda skäl ska en upphandlande myndighet utesluta en leverantör om den får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar bland annat bestickning, penningtvätt och vissa former av bedrägeri.

Upphandlande myndigheter får dessutom utesluta en leverantör bland annat om leverantören genom en lagakraftvunnen dom är dömd för brott avseende yrkesutövningen.

Det finns dessutom vissa möjligheter till uteslutning av en leverantör som är misstänkt för brott innan det finns en lagakraftvunnen dom.

En leverantör som har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen får uteslutas av den upphandlande myndigheten om myndigheten kan visa detta. Med allvarligt fel i yrkesutövningen avses felaktiga age-

randen som inverkar på leverantörens yrkesmässiga trovärdighet, vilket bland annat kan innefatta viss brottslighet. I detta fall krävs att den upphandlande myndigheten gör sannolikt att ett fel har begåtts. Det är domstolarna som avgör om myndigheten har lyckats visa att ett fel har begåtts.

Det kan här tilläggas att möjligheten till uteslutning mot bakgrund av allvarligt fel i yrkesutövningen kvarstår i det kommande nya EU-direktivet om offentlig upphandling som förväntas träda i kraft i början av nästa år.

Vad beträffar frågan om initiativ för att se till att fackliga rättigheter, miljö, djurskydd och ekonomisk skötsamhet ska kunna väga tyngre framgår det av LOU att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Det nya EU-direktivet tydliggör utrymmet att ställa miljökrav och sociala krav. Dessutom har efterlevnad av skyldigheter på miljöområdet, det sociala området och det arbetsrättsliga området lyfts fram och betonats i direktivet genom en ny allmän bestämmelse om att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att leverantörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljöskyldigheter, sociala skyldigheter och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionslagstiftning, nationell lagstiftning, kollektivavtal eller i vissa internationella miljöbestämmelser, sociala bestämmelser och arbetsrättsliga bestämmelser.

En förutsättning är att dessa bestämmelser och tillämpliga skyldigheter överensstämmer med unionslagstiftningen.

Om tillämpliga skyldigheter inte följs kan anbud förkastas eller leverantör uteslutas från förfarandet.

Det kan också nämnas att det enligt det kommande direktivet ska vara obligatoriskt att utesluta en anbudsgivare som dömts för att inte ha betalat skatter eller sociala avgifter. Detta innebär en skärpning på så sätt att det i nuvarande bestämmelser anges att myndigheten i dessa situationer får utesluta en leverantör.

En annan nyhet är att det ska vara möjligt att utesluta en leverantör som visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av ett tidigare offentligt kontrakt.

Som jag tidigare nämnde kvarstår även möjligheten till uteslutning mot bakgrund av allvarligt fel i yrkesutövningen.

Jag vill också poängtera att det enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att beakta andra faktorer än lägsta pris vid tilldelningen av ett kontrakt. Den upphandlande myndigheten kan välja mellan kriterierna lägsta pris och det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Det nya direktivet innehåller dessutom ökat fokus på möjligheten att beakta kvalitet. Det kommer även fortsättningsvis att vara möjligt att upphandla till lägsta pris men det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet sätts i första rummet. Till dessa två tilldelningskriterier kommer lägsta kostnad, som hör samman med att ett livscykelperspektiv anläggs på det som upphandlas.

Arbetet med att genomföra det nya direktivet har påbörjats. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt inom två år från ikraftträdandet, vilket beräknas ske i början av nästa år.

Avslutningsvis vill jag betona att det är viktigt att höja kunskapen och kompetensen hos de upphandlande myndigheterna om vilka krav som kan ställas och hur de kan följas upp.

Stöd, information och vägledning om offentlig upphandling, inklusive bland annat miljöhänsyn och sociala hänsyn, behöver koncentreras, förbättras och förstärkas. Detta är ett av skälen till att regeringen i höstens budgetproposition satsat 35 miljoner kronor extra på ett förstärkt och samordnat upphandlingsstöd från och med 2015.

Anf. 145 JENS HOLM (V):

Herr talman! I går avblåstes konflikten mellan Almega och fackförbundet Seko. Konflikten rörde olika villkor för de anställda, bland annat på företaget Strömmas fartyg i Stockholms skärgård. Företaget Strömma gick till och med så långt under denna konflikt att man tog in strejkbrytare och lyckades ha några båtar i Stockholms skärgård i trafik. Det var ett anmärkningsvärt och ytterst ovanligt grepp i svensk historia, måste jag säga.

Nu vill företaget Strömma tillsammans med det brittiska tjänsteföretaget Serco Group bedriva en stor del av skärgårdstrafiken i Stockholm. Strömma och Serco vann den offentliga upphandlingen av Djurgårdstrafiken. Djurgårdstrafiken är kanske det mest prestigefyllda av Sveriges båttrafikföretag – åtminstone det mest publika och det som alla människor kommer i kontakt med.

Detta ledde till stora protester och en hel del oegentligheter, varför resten av upphandlingen av skärgårdstrafiken nu har lagts i malpåse. Ett av skälen till den stora uppståndelsen kring detta är att det har framkommit att det brittiska företaget Serco är anklagat för ekonomisk brottslighet i Storbritannien.

Serco är annars känt som det företag i Storbritannien som ansvarar för dess kärnvapenarsenal. De driver bland annat ett laboratorium för plutoniumforskning, men är även känt för att driva flera av Storbritanniens fängelser.

Storbritanniens justitiedepartement har nu stoppat alla nya kontrakt med Serco Group så länge rättegången pågår. Serco har också gått med på att betala tillbaka ungefär 500 miljoner svenska kronor av de pengar de fått felaktigt. De har bland annat debiterat övervakning av interner som för länge sedan avlidit.

Det förtjänar också att understrykas att Serco Group är svartlistat av svenska Sjunde AP-fonden. Jag tror att det har att göra med deras innehav av kärnvapen eller deras ansvar för kärnvapen.

I ljuset av detta tycker jag att det är viktigt att vi har ordning och reda vad gäller svensk offentlig upphandling. Jag frågade Stefan Attefall om det går att utesluta ett företag som är föremål för brottsutredning. Av det svar jag har fått kan man konstatera att det är extremt svårt att göra detta. Man kan göra det ifall en dom har fallit, men annars ska det mycket till. Och skulle man göra det kan ett sådant beslut överklagas i domstol.

En annan framkomlig väg i det här fallet skulle vara att utesluta ett företag som Serco, som finns på Sjunde AP-fondens svarta lista. Jag vill fråga Stefan Attefall om detta är förenligt med svensk offentlig upphandling och om han tänker verka för det?

Då jag får många referenser till EU:s kommande upphandlingsdirektiv vill jag också fråga Attefall vad som kommer att gälla för den svenska lagen om offentlig upphandling avseende att stärka olika krav på djurskydd, miljö, fackliga rättigheter och så vidare.

Anf. 146 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Nu är detta en interpellationsdebatt i Sveriges riksdag och inte i Stockholms läns landsting, som jag uppfattar är den ansvariga myndigheten för Djurgårdstrafiken. Vi kan heller inte uttala oss om enskilda fall.

Vi kan som sagt inte per definition utesluta ett företag från offentlig upphandling för att det driver fångelser i ett annat land. Det måste vara allvarliga kriterier som handlar om sådant som påverkar den verksamhet som bedrivs. Har företaget misskött sig och inte fullgjort sina skyldigheter, exempelvis inte betalat skatter eller har domar emot sig, kan det uteslutas. Den möjligheten finns.

Det finns också möjlighet att utesluta en leverantör om man kan visa att det är sannolikt att leverantören har begått ett fel av aktuellt slag. Men man måste visa att det är sannolikt. Vi måste ha en rättsstat. Det är rimligt.

Hur man ställer kraven i upphandlingen, vilken typ av kravspecifikationer man ställer upp och därmed också vilken typ av anbudsgivare som är intresserad av att lägga anbud, men också hur de lägger upp sitt anbud som ska vara så pass konkurrenskraftigt att det ger en god affär, är den upphandlande myndighetens ansvar.

Det vi gör är att se till att vi blir bättre från statens sida på att ge råd och stöd att göra rätt utifrån vad man vill uppnå. Självklart har vi också genom de förhandlingar vi varit aktiva i på EU-nivå fått ett direktiv som skapar större möjligheter att ta sociala, etiska och miljömässiga hänsyn.

Det innebär inte att vi kan göra hur som helst. Vi behöver ha en lagstiftning som säkerställer en god konkurrens och hushållning med skattebetalarnas pengar och att vi har rätt till likartade spelregler i hela Europa. Det gynnar också Sverige. Men det innebär också att vi självklart ska göra den goda affären.

Som jag har sagt i mina svar både i den förra interpellationsdebatten och i den här debatten kommer vi säkert, med hjälp av de nya direktiven, den svenska lagstiftningen och det upphandlingsstöd vi nu förstärker, att komma längre på vägen mot att göra rätt som upphandlande myndighet och uppnå de avsedda effekterna av den offentliga upphandlingen.

Men vi får som sagt inte blanda ihop äpplen och päron. Bara för att man bedriver en viss verksamhet i ett annat land ska man inte uteslutas från svenska kontrakt, utan man måste ha misskött sig, inte levt upp till sina åtaganden eller begått kriminella handlingar. Då har vi instrumenten.

Enligt lagstiftningen har man rätt att utestänga leverantörerna om de har en lagakraftvunnen dom emot sig men också om man kan visa att de sannolikt har begått brotten. De instrumenten finns, men det handlar som sagt om att göra rätt från början så att man uppnår rätt effekt och inte bara jara extrakostnader utan får den kvalitet man vill ha på tjänsten.

Anf. 147 JENS HOLM (V):

Herr talman! I det här fallet handlar det inte om att Serco driver fångelser utan om att de bland annat har debiterat för interner som är avlidna för länge sedan och har tillskansat sig inkomster på en del andra sätt. De har betalat tillbaka ungefär en halv miljard kronor.

Det jag tycker är intressant är att Storbritanniens justitiedepartement stoppar alla kontrakt med ett sådant bolag med hänvisning till att det pågår en brottsutredning mot företaget.

Jag kan hålla med om att vi inte behöver gå in så mycket i detta enskilda fall, men jag lyfte upp detta som ett exempel. Jag tycker att det borde vara självklart för svenska upphandlare att en pågående brottsutredning mot ett företag ska vara ett relevant skäl för att utesluta ett sådant företag. Av ditt svar här att döma tycker jag inte att det är solklart i den svenska lagen om offentlig upphandling. Tvärtom är det något som med största sannolikhet kommer att bestridas i domstol.

Jag skulle därför vilja fråga Stefan Attefall: Kommer du, när vi får en ny lag om offentlig upphandling som jag utgår från att vi får när vi får ett nytt EU-direktiv på området, att verka för att det ska bli tydligare så att man ska kunna utesluta företag som är föremål för en brottsutredning?

På samma sätt vill jag veta om du kommer att verka för att man ska kunna utesluta företag som finns upptagna på Sjunde AP-fondens svarta lista. Jag tycker att när Sjunde AP-fonden, som förvaltar delar av våra pensionspengar, gör en noggrann granskning av företag som de inte vill investera pengar i har de redan gjort arbetet åt våra upphandlare i kommuner och landsting.

Jag tycker att det borde vara ett relevant skäl att kunna hänvisa till Sjunde AP-fondens svarta lista. Anser Stefan Attefall att man ska kunna göra det i framtiden? På vilka sätt kommer du att verka för att vi får en sådan lagstiftning där man ska kunna hänvisa till den svarta listan?

I ditt svar, Stefan Attefall, hänvisar du till EU:s kommande upphandlingsdirektiv. Jag kan hålla med om att det verkar bli en del förbättringar och steg i rätt riktning. Det är bra.

Men det riktigt intressanta är ju hur vi implementerar det här direktivet i Sverige. Ett direktiv är som bekant ingen detaljlagstiftning, utan det är en lagstiftning som vi kan anpassa efter våra förhållanden. Då tycker jag att det är värt att komma ihåg att det finns en hel del exempel runt om i vårt land där upphandlare har ställt fullt rimliga krav på till exempel djurskydd, att de grundläggande kraven i svensk djurskyddslag ska uppfyllas. Det har överklagats av särskilt ett företag. I vissa fall har man som upphandlare vunnit och kunnat ställa de här kraven, men i andra fall har man förlorat.

Då tycker jag att vi har ett problem med vår lagstiftning. Då är inte vår lagstiftning tillräckligt tydlig om hur man kan ställa sådana kvalitetskrav. Här tog jag djurskydd bara som ett exempel. Det hade kunnat gälla även miljö exempelvis.

Jag vill veta ifall ni kommer att verka för ett förtydligande i den framtida svenska lagen om offentlig upphandling.

Anf. 148 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Nu finns det en möjlighet i LOU att utesluta en leverantör som har begått allvarliga fel i yrkesutövningen eller har en lagakraft-

vunnen dom mot sig eller där man kan göra sannolikt att leverantören har begått ett fel av aktuellt slag.

Enligt det kommande direktivet ska det vara obligatoriskt att utesluta en anbudsgivare som är dömd för att inte ha betalat skatter, sociala avgifter eller sådant. Det skärps, så att det blir ett skall-krav beträffande de olika ekonomiska misskötsamheterna hos leverantörerna.

Men återigen: Det är den upphandlande myndigheten som ska göra den bedömningen och har ansvar för detta. Vi ska som sagt bli bättre på stöd och råd. Hur man ska leva upp till lagstiftningen? Hur ska man tolka lagstiftningen? Hur ska man göra för att göra rätt?

I det enskilda fallet är det den enskilda myndigheten som man ska fråga. Sedan får man överpröva i domstol om myndigheten gör rätt. Men det räcker alltså inte enbart med misstanke, och det är inte heller rimligt att någon bara därför att den är utsatt för misstanke ska utestängas. Det måste finnas sannolika skäl för att man har begått ett fel som är av den karaktären.

Vi har ett domslut där Högsta förvaltningsdomstolen har bedömt att ett deltagande i ett förfarande med osanna fakturor kan utgöra ett sådant allvarligt fel att man kan bli utesluten. Det finns en del sådana rättsfall.

Direktivet kommer att implementeras i svensk lagstiftning. Vi kommer att bedriva ett intensivt arbete för att det ska träda i kraft senast två år efter att direktivet är antaget av EU-parlamentet. Vi kommer självklart att titta igenom hur lagstiftningen ska utformas exakt. I maj nästa år kommer vi att få ett utredningsförslag från utredaren och också en departementspromemoria som belyser en del saker som vi gör på Regeringskansliet. Detta kommer att ligga till grund för en rejäl remissomgång för att få in relevanta synpunkter, och sedan går vi in i själva lagstiftningsprocessen.

När det gäller just djurskydd och andra kvalitetskriterier kommer det i lagstiftningen att skapas större utrymme för att ta sådana hänsyn. Men vi måste också vara medvetna om att det måste vara förenligt med EU:s grundläggande principer på området. Det ska alltså vara likabehandling, proportionella krav och liknande saker. Man kan inte utforma kraven så att man lyfter fram krav som blir en otillåten diskriminering mot andra länder. Det måste vara relevanta krav, kvalitetskrav där man kan visa att kraven leder till bättre kvalitet som man vill uppnå, och man ska också ha en uppföljning som visar att man seriöst vill veta om den som har fått anbudet har levt upp till kravet ordentligt.

Man måste många gånger bli bättre i kommuner och landsting på att ställa rätt krav, att formulera dem på rätt sätt, så att de inte bryter mot de grundläggande principerna i EU-rätten på det offentliga upphandlingsområdet.

Det är bland annat därför som vi har förstärkt upphandlingsstödet. Vi vill bli bättre på att stödja och hjälpa kommuner, landsting och offentliga myndigheter att göra den goda affär som innebär att hushålla med skattebetalarnas pengar men också få den kvalitet som man är ute efter när man gör upphandlingen.

Vi har tyvärr alltför många exempel på när man lite förvånat sprättar kuverten på anbudsdagen och upptäcker att den produkt som man fick var det som hade lägsta pris, vilket man kanske inte riktigt avsåg. Man

hade helt enkelt gjort fel i anbudsunderlaget och fått svar på frågor som man egentligen inte hade tänkt sig.

Man hade gjort fel från början. Då är det för sent att gå in och försöka rätta till det genom att godtyckligt välja en annan leverantör, utan man måste göra rätt från början. Det är det vanligaste felet man gör. Men gör man rätt från början kan man göra mycket med nuvarande lagstiftning, och man kan göra mer med den kommande lagstiftningen – det är jag helt övertygad om.

Anf. 149 JENS HOLM (V):

Herr talman! Det är, Stefan Attefall, lätt att säga att man ska göra rätt från början. Upphandling är ibland extremt snårigt, särskilt för mindre kommuner som inte besitter en massa juridisk kompetens och så vidare. I ljuset av det vill jag välkomna de extrapengar som ni har avsatt. Det tycker jag är bra.

Men jag håller fast vid frågan: Om ett företag är föremål för en brottsutredning är det våra skattepengar som det handlar om, och det handlar om ett förtroende mellan företaget och de som är offentliga upphandlare. Ifall man anser att företaget inte är lämpligt ska man – med hänvisning till en sådan brottsutredning – kunna utesluta ett sådant företag. Det tycker jag borde vara ganska självklart.

Jag ställde en konkret fråga om Sjunde AP-fondens svarta lista, men den fick jag inte svar på. Ska det, Stefan Attefall, i framtiden vara så att företag som är upptagna på Sjunde AP-fondens svarta lista kan uteslutas? Ja eller nej! Vad anser ministern?

Stefan Attefall säger att man ska kunna ställa krav på djurskydd och att det i framtiden sannolikt blir lättare att göra det – men att det måste vara förenligt med EU-kraven. Men det är ju precis det som är problemet, eftersom vi går längre på djurskyddsområdet än resten av EU. I dag råder det oklarheter. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man ska kunna hänvisa till nationell lagstiftning på det här området och att det ska räcka. Om vi inte kan bena ut det i framtiden är jag väldigt orolig.

Jag vill tacka för den här debatten. Det känns som att det är en fråga som vi kommer att få debattera vidare i framtiden.

Anf. 150 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Sjunde AP-fondens listor av olika slag är ingen myndighetsutövning, och därför kan de inte ligga till grund för rättsfall. I så fall måste Sjunde AP-fonden bli en myndighetsutövare, och det kräver nog både lagstiftning och kanske ett annat sätt att jobba med frågan. Det är min spontana kommentar till detta. Jag tror inte att det räcker att Sjunde AP-fonden sätter upp en lista. Den listan är för deras eget arbete, och så kan varje företag och varje institution göra.

När det gäller miljökrav och olika typer av kvalitetskriterier: Jag diskuterar ibland med människor som säger att de vill upphandla närproducerat och tycker att de ska kunna kräva det. Men vad är ”närproducerat” för en tysk? Det är inte svensk mat, svenska produkter. Vad är ”närproducerat” för Helsingborgs kommun? Det måste vara danskt fläskkött, misstänker jag – inte norrländska produkter.

Begreppet ”närproducerat” illustrerar lite grann att vi måste ha likartad konkurrens. Om Sverige börjar bli landet som säger att ”det ska vara

det som vi gör i vårt land”, då kommer ett frihandels- och exportberoende land som Sverige att vara den som åker på mest stryk, eftersom vi inte har de stora marknaderna utan de finns nere i Europa.

Prot. 2013/14:25
12 november

När det gäller djurskyddskriterierna ligger vi längre fram än många andra EU-länder på många områden. Men om vi ställer krav på ett sätt där vi inte kan påvisa att det ger högre kvalitet kan det vara svårt att ställa det kravet per definition. Man måste ställa kravet utifrån ett härlett kvalitetskriterium – då kan man göra det. Vi kan inte ha en ordning där vi säger ja till att ha en gemensam marknad men sedan säger: Bara när det passar oss. När fransmän, tyskar och andra gör likadant är den stora förloraren i alla avseenden Sverige.

Det gäller att göra på rätt sätt och med förnuft men också inse att detta är en knepig materia. Det handlar också om att Sverige totalt sett alltid är en vinnare på ökad inre marknad och förbättrade villkor för svenska företag.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Beslut om uppskjutna svar på interpellationer

På förslag av andre vice talmannen medgav kammaren att de på föredragningslistan återstående interpellationerna 2013/14:27 Osäkerheten för tågtrafiken mellan Stockholms central och Södra station av Mats Pertoft (MP) samt 2013/14:43 Västerdalsbanan och andra lågtrafikerade banor av Lena Olsson (V) och 2013/14:44 Lysekilsbanans framtid av Wiwi-Anne Johansson (V) skulle besvaras vid ett senare sammanträde.

21 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2013/14:41 Ändringar i djurskyddslagen

2013/14:43 Moderna auktionsmetoder för utmätt lös egendom

2013/14:44 Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån

EU-dokument

KOM(2013) 761 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall för att minska användningen av tunna plastbärkassar

Motion

med anledning av prop. 2013/14:28 Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt

2013/14:Sk3 av Jacob Johnson m.fl. (V)

Civilutskottets betänkande

2013/14:CU5 En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Utbildningsutskottets betänkanden
2013/14:Ubu7 Avtal med Eric-konsortium för den Europeiska spallat-
ionskällan
2013/14:Ubu8 Svensk rymdverksamhet

22 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 november

2013/14:105 Försäkringsskydd för lönebidragsanställda med flera
av *Teres Lindberg* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

den 11 november

2013/14:106 Arbetsförmedlingens regleringsbrev
av *Eva-Lena Jansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

den 12 november

2013/14:107 Regionalt utvecklingsansvar för Västmanland
av *Agneta Luttröpp* (MP)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

**2013/14:108 Jobbskatteavdragen och den växande långtidsarbetslös-
heten**
av *Pia Nilsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:109 Statsministerns förtroende för bostadsministern
av *Veronica Palm* (S)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

2013/14:110 Hyra vid tvångsförflyttning
av *Tomas Nilsson* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:111 Misslyckad stabiliseringspolitik
av *Monica Green* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:112 Psykiatrins behov av långsiktighet
av *Ingela Nylund Watz* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:113 Åtgärder mot arbetsplatsolyckor
av *Marie Nordén* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

Prot. 2013/14:25
12 november

2013/14:114 Stöd vid offentlig upphandling

av *Marie Nordén* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:115 Neddragningar på Högskolan i Halmstad

av *Adnan Dibrani* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 november.

23 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 november

2013/14:108 Politiska fångar i Syrien

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:109 Istanbulkonventionen

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 november.

24 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 11 november

2013/14:86 Reducerat sjuklöneansvar

av *Pyry Niemi* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)

2013/14:97 Nedläggningen av Arbetsmiljöverkets kontor i Västerås

av *Olle Thorell* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 november.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 16.05,
av tredje vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 99 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
3 § Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Ärenden för hänvisning till utskott	3
6 § Ärenden för förnyad bordläggning	3
7 § Svar på interpellation 2013/14:57 om industriproduktion i övre Norrland.....	3
Anf. 1 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	3
Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V).....	4
Anf. 3 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	6
Anf. 4 ANDERS SELLSTRÖM (KD)	6
Anf. 5 HELENA LINDAHL (C).....	7
Anf. 6 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	8
Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V).....	9
Anf. 8 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	10
Anf. 9 ANDERS SELLSTRÖM (KD)	11
Anf. 10 HELENA LINDAHL (C).....	11
Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	12
Anf. 12 JONAS SJÖSTEDT (V).....	13
Anf. 13 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	14
8 § Svar på interpellation 2013/14:7 om insatser för att utveckla sociala företag	15
Anf. 14 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	15
Anf. 15 BERIT HÖGMAN (S)	16
Anf. 16 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	16
Anf. 17 BERIT HÖGMAN (S)	17
Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	18
Anf. 19 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	19
Anf. 20 BERIT HÖGMAN (S)	20
Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	21
Anf. 22 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	21
9 § Svar på interpellation 2013/14:21 om krisen inom skogsindustrin	22
Anf. 23 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	22
Anf. 24 PETER PERSSON (S).....	23
Anf. 25 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	24
Anf. 26 PETER PERSSON (S).....	25
Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	25
Anf. 28 HELENA LINDAHL (C).....	26
Anf. 29 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	27
Anf. 30 PETER PERSSON (S).....	28
Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	28
Anf. 32 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	29

10 § Svar på interpellation 2013/14:50 om gruvnäring och regional tillväxt.....	29
Anf. 33 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	29
Anf. 34 AGNETA GILLE (S)	30
Anf. 35 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	31
Anf. 36 AGNETA GILLE (S)	32
Anf. 37 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	33
Anf. 38 AGNETA GILLE (S)	34
Anf. 39 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	34
11 § Svar på interpellation 2013/14:5 om avgiftsdifferentiering och jobbpolitik.....	35
Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M)	35
Anf. 41 PETER PERSSON (S)	36
Anf. 42 HILLEVI LARSSON (S)	36
Anf. 43 FINN BENGTTSSON (M)	37
Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S)	38
Anf. 45 LARS BECKMAN (M)	39
Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M)	40
Anf. 47 PETER PERSSON (S)	41
Anf. 48 HILLEVI LARSSON (S)	42
Anf. 49 FINN BENGTTSSON (M)	43
Anf. 50 RAIMO PÄRSSINEN (S)	43
Anf. 51 LARS BECKMAN (M)	44
Anf. 52 ANDERS KARLSSON (S)	45
Anf. 53 JÖRGEN ANDERSSON (M)	45
Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (M)	46
Anf. 55 PETER PERSSON (S)	47
Anf. 56 ANDERS KARLSSON (S)	47
Anf. 57 JÖRGEN ANDERSSON (M)	48
Anf. 58 Finansminister ANDERS BORG (M)	48
Ajournering.....	49
Återupptagna förhandlingar	49
12 § Svar på interpellation 2013/14:22 om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.....	49
Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M)	49
Anf. 60 LEIF JAKOBSSON (S)	50
Anf. 61 FINN BENGTTSSON (M)	51
Anf. 62 Finansminister ANDERS BORG (M)	52
Anf. 63 LEIF JAKOBSSON (S)	52
Anf. 64 FINN BENGTTSSON (M)	53
Anf. 65 ANETTE ÅKESSON (M)	54
Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (M)	54
Anf. 67 LEIF JAKOBSSON (S)	54
Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (M)	55
13 § Svar på interpellation 2013/14:34 om flaskhals för ekonomisk utveckling och bostäder.....	55
Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M)	55
Anf. 70 PETER PERSSON (S)	56

Anf. 71 HILLEVI LARSSON (S).....	57
Anf. 72 LARS ERIKSSON (S).....	58
Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (M).....	59
Anf. 74 PETER PERSSON (S).....	60
Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S).....	61
Anf. 76 LARS ERIKSSON (S).....	61
Anf. 77 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	62
Anf. 78 ANETTE ÅKESSON (M).....	63
Anf. 79 Finansminister ANDERS BORG (M).....	63
Anf. 80 PETER PERSSON (S).....	64
Anf. 81 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	65
Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (M).....	65
14 § Svar på interpellation 2013/14:35 om flaskhals för ekonomisk utveckling och utbildning	66
Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (M).....	66
Anf. 84 PETER PERSSON (S).....	67
Anf. 85 HILLEVI LARSSON (S).....	67
Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (M).....	68
Anf. 87 PETER PERSSON (S).....	69
Anf. 88 HILLEVI LARSSON (S).....	70
Anf. 89 THOMAS STRAND (S).....	71
Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M).....	72
Anf. 91 PETER PERSSON (S).....	73
Anf. 92 THOMAS STRAND (S).....	73
Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (M).....	74
15 § Svar på interpellation 2013/14:36 om fler jobbskatteavdrag	74
Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (M).....	74
Anf. 95 PETER PERSSON (S).....	75
Anf. 96 HILLEVI LARSSON (S).....	76
Anf. 97 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	77
Anf. 98 LEIF JAKOBSSON (S).....	78
Anf. 99 ANETTE ÅKESSON (M).....	78
Anf. 100 JÖRGEN ANDERSSON (M).....	79
Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (M).....	80
Anf. 102 PETER PERSSON (S).....	81
Anf. 103 HILLEVI LARSSON (S).....	82
Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	82
Anf. 105 LEIF JAKOBSSON (S).....	83
Anf. 106 ANETTE ÅKESSON (M).....	83
Anf. 107 JÖRGEN ANDERSSON (M).....	84
Anf. 108 ADNAN DIBRANI (S).....	84
Anf. 109 Finansminister ANDERS BORG (M).....	85
Anf. 110 PETER PERSSON (S).....	86
Anf. 111 ADNAN DIBRANI (S).....	87
Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (M).....	87
16 § Svar på interpellation 2013/14:69 om förhandlingarna om handels- och investeringsavtal mellan EU och USA	88

Anf. 113 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	88
Anf. 114 KENT PERSSON (V)	89
Anf. 115 JENS HOLM (V).....	90
Anf. 116 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	91
Anf. 117 KENT PERSSON (V)	92
Anf. 118 JENS HOLM (V).....	92
Anf. 119 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	93
Anf. 120 KENT PERSSON (V)	94
Anf. 121 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	94
17 § Svar på interpellation 2013/14:31 om bostadsproblematiken i Stockholm	95
Anf. 122 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	95
Anf. 123 TERES LINDBERG (S).....	95
Anf. 124 OSKAR ÖHOLM (M).....	96
Anf. 125 GUNNAR ANDRÉN (FP)	98
Anf. 126 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	99
Anf. 127 TERES LINDBERG (S).....	100
Anf. 128 OSKAR ÖHOLM (M).....	101
Anf. 129 GUNNAR ANDRÉN (FP)	101
Anf. 130 OLA JOHANSSON (C).....	102
Anf. 131 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	103
Anf. 132 TERES LINDBERG (S).....	104
Anf. 133 OLA JOHANSSON (C).....	104
Anf. 134 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	105
18 § Svar på interpellation 2013/14:37 om arbetsmiljön	106
Anf. 135 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	106
Anf. 136 LARS MEJERN LARSSON (S)	107
Anf. 137 GUNNAR SANDBERG (S).....	108
Anf. 138 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	109
Anf. 139 LARS MEJERN LARSSON (S)	110
Anf. 140 GUNNAR SANDBERG (S).....	111
Anf. 141 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	112
Anf. 142 LARS MEJERN LARSSON (S)	113
Anf. 143 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	113
19 § Svar på interpellation 2013/14:52 om upphandling av Djurgårdstrafiken	114
Anf. 144 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	114
Anf. 145 JENS HOLM (V).....	116
Anf. 146 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	117
Anf. 147 JENS HOLM (V).....	117
Anf. 148 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	118
Anf. 149 JENS HOLM (V).....	120
Anf. 150 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	120
20 § Beslut om uppskjutna svar på interpellationer	121
21 § Bordläggning	121
22 § Anmälan om interpellationer	122
23 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	123
24 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	123

Prot. 2013/14:25 <u>12 november</u>	25 § Kammaren åtskildes kl. 22.49.	124
--	---	-----

Tryck: Elanders, Vällingby 2013